

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 14 • LETO: XXX

JESENICE, DNE 9. APRILA 1981

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

PROBLEMI IZDELAVE SUROVEGA JEKLA NA JESENICAH S STALIŠČA KADROV (1)

V 13. številki Železarja smo lahko prebrali kar dva članka, ki se posredno ali bolj neposredno lotevata današnjih problemov izdelave surovega jekla na Jesenicah — torej razmer in pogojev v jeklarni. Glede na to, da se kot enega glavnih vzrokov za slabo delo v jeklarni navaja pomanjkanje delavcev, bi bilo prav, če o tem, tako imenovanem kadrovskem problemu povemo nekaj več, ga osvetlimo z različnih aspektov ter ne nazadnje pokažemo kaj lahko na tem področju storimo sami in česa ne moremo, ker nujno potrebujemo sodelovanje, če ne že pomoč, ožje kakor tudi širše skupnosti.

Ob vsem tem pa imejmo neprestano pred očmi, da delavcev v našem ožjem območju, za tak obseg dejavnosti kot ga imamo v jeseniški občini, preprosto ni! Torej pomeni to pomanjkanje nek zelo resen omejevalni dejavnik rasti, ki ga je sicer moč preseči, vendar le z vedenjem, ki se od današnjega bistveno — ali če hočete kvalitetno — razlikuje. Prav zato smo tudi v naše temeljne planske dokumente zapisali, kako naj bi se v bližnji prihodnosti vedli. Tako naj bi pri načrtovanju potreb po kadrih upoštevali dogovorjeno stopnjo zaposlovanja oziroma razpoložljive kadrovske vires; le ti pa so:

naravni prirastek, povečanje deleža aktivnega prebivalstva za zaposlovanje žensk in eventualno zaposlovanje tistih delavcev, ki so se vrnili z začasnega dela v tujini. Instrumenti kadrovske politike pa naj bi bili: vse

oblike izobraževanja in usposabljanja, racionalnejše izkoriščanje znanja in štipendiranje.

Vsega tega nismo opredelili zastoj ali tja v en dan. Kajti že sedaj nas je močan porast zaposlenih delavcev iz drugih krajev in republik postavljajo pred nerešljive probleme glede zagotavljanja minimalnih življenjskih pogojev. Na ta način smo že do sedaj preobremenjevali infrastrukturo, skupno in splošno porabo. Glede na naše srednjeročne usmeritve, bomo ta področja več ali manj

(Nadaljevanje na 7. strani)

TRENUTEK RESNICE O JEKLU IN NAFTI

»Leta in leta smo govorili, da bo Jugoslavija ostala brez jekla in da je to večji problem od nafte. Zdaj, ko se je to naredilo se vsi čudijo...« Tako je med drugim dejal v razgovoru za glasilo Vatrostalec predsednik poslovnega odbora Rudarsko metalurškega kombinata Zenica Petar DODIK. Iz tega intervjuja citiramo in povzemamo nekaj najpomembnejših misli tudi za naše bralce.

Vsaka anketa, je dejal na začetku razgovora predsednik Dodik, ki bi jo izvedli med prebivalci, pa tudi tisti mi, ki se smatrajo dobro obveščeni, bi brez dvoma pokazala, da je po prečni Jugoslovan v zmoti glede osnovnega vprašanja naše zunanje-trgovinske neuravnovešenosti: ni nafta in njena podražitev tisto kar povzroča, da je naše gospodarstvo naenkrat najbolj zadolženo v Evropi, v kar smo vsi prepričani. O nafti se največ govori in je eden najtežjih kamnov v našem vrtu — toda ne najtežji. Velika so devizna sredstva, ki jih vsako leto dajemo za nakup jekla. Leta 1979 (za leto 1980 izračuni še niso dostopni za javnost) smo za uvoz nafte in naftnih derivatov v Jugoslavijo dali okrog tri milijarde dolarjev, za uvoz jekla pa kar šest milijard!

Če bi jugoslovanska črna metalurgija uspela izdelati planiranih 6,5

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

PREDČASNO ZAKLJUČEN REMONT GLOBINSKE PEČI 1

V boju za sleherni ton jekla je vsekakor vsak skrajšani zastoj še kako pomemben. Lep uspeh so v tem pogledu dosegli v TOZD Valjarna bluming štel, kjer so za več kot deset dni skrajšali remont oziroma delno sanacijo globinske peči I.

Z remontom globinske peči I so pričeli 12. marca in ker je bil povezan z delno sanacijo peči, so predvidevali, da bo zaključen 14. aprila. Remont pa je bil zaključen veliko pred rokom, saj so iz peči vzeli že prvi vložek za valjanje 7.

aprila v prvih urah dopoldanske izmene.

Remont prve globinske peči, ki je pomenil tudi delno sanacijo, je zahteval dokaj obsežna dela, čeprav so bila določena dela zmanjšana

(Nadaljevanje na 2. strani)

POSTOPEK RAZPISOV TEHNIČNIH IN ORGANIZACIJSKIH PROBLEMOM IN NJIHOVE OBRAVNAVE

Inovacijske dejavnosti pospešujejo gospodarski in splošni napredek z večanjem znanja v strukturi dela in hitrejšim prenašanjem znanja v delovne procese naše družbe. Ustvarjalna aktivnost slehernega človeka ter vnašanje znanja in strokovnosti v vse delovne procese omogočata hitrejši gospodarski napredek, zvišanje produktivnosti dela, ekonomičnost in rentabilnost poslovanja, izboljšanje pogojev dela, itd. Inovacijska dejavnost zajema raziskovalno dejavnost, množično inventivno dejavnost in druge (spremljajoče) inovacijske dejavnosti.

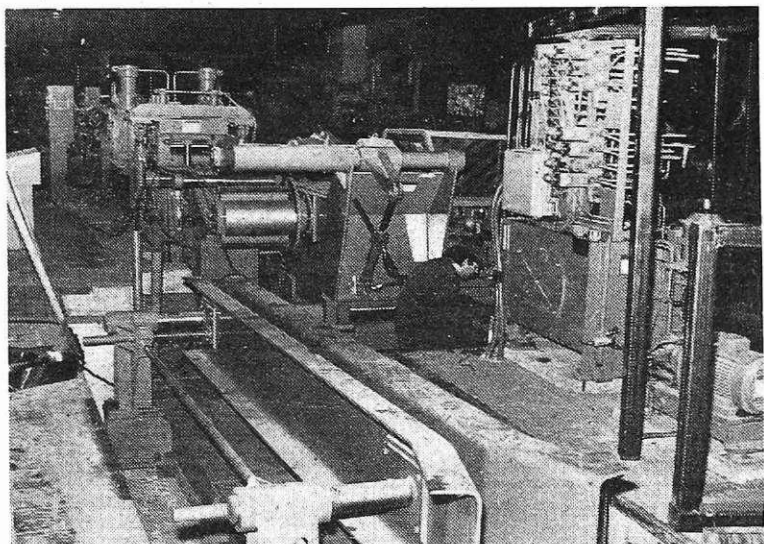
Pod množično inventivno dejavnost razumemo vključevanje in sodelovanje najširšega kroga delavcev, zlasti neposrednih proizvajalcev v inovacijskem procesu, to je v iskanje novih idej in realizacije le teh. Za množično inventivno dejavnost

je značilno, da to sodelovanje ni osnovno delo delavcev, temveč da delavci ob svojem rednem delu neprestano iščejo nove možnosti za dvig produktivnosti, izboljšanje de-

(Nadaljevanje na 2. strani)

V čem so pomanjkljivosti na področju našega gospodarstva? V odgovoru na to vprašanje vam moram predvsem povedati, da smo že doslej pogosto opozarjali na pretiravanje zastran investicij, na pojav in težnje, da vsakdo gradi vse, kar hoče in kar mu je všeč. Govorili smo, da se nam bo nekega dne maščevalo, in zdaj lahko rečemo, da se nam, vidite, že tudi maščuje. Danes že imamo ponekod to ali drugo podjetje, ki ga bo jutri treba zapreti, ker njegovi izdelki, ki jih je preveč, ne gredo v prodajo. Preveč enakih podjetij ne more obstati, veste pa, da je vsaka komuna, pogosto vsaka občina želela imeti kako podjetje, in ko ga je gradila, ni gledala na rentabilnost in ni mislila na to, kaj bo jutri z izdelki tega ali drugega podjetja, ko bodo ta in druge panoge naše industrije in naše proizvodnje sploh prenasočene. Nerazumevanje tega problema se nam že danes maščuje. Kar naprej smo opozarjali, da ne smemo prekoračiti gornje meje investicijskih sredstev, vendar se na to ni dovolj mislilo. Sedaj bomo morali uvesti restrikcije, spet bomo morali od zgoraj prepovedati, da ne bi gradili nečesa, kar ni v korist vsej skupnosti in torej tudi ne v korist komuni ali tistemu kraju, ki bi začel takšno gradnjo, ker bo zaradi tega sam trpel največ škode. Glede tega bomo morali uveljaviti stroge ukrepe...

Tito v Splitu, 6. maja 1962

Montaža oblikovalne proge v profilarni na Javorniku (Foto I. Kučina)

NAŠA STABILNOST JE V BOLJŠEM DELU IN DOSLEDNI ODGOVORNOSTI

Nič si ne smemo zakrivati oči, da je že nekaj časa med delavci in občani precej nejevolje, kritike in nezadovoljstva, da, pa tudi kritiziranja. Vse to nedvomno izhaja iz precej nenormalne rasti cen mnogih izdelkov in potrošnega materiala ob relativnem zaostajanju rasti osebnih dohodkov. Slabo razpoloženje med delavci in občani pa nič manj ne povzroča različna odstopanja od opredeljenih družbenih norm, družbenih dogovorov, moralnih načel socialistične samoupravne družbe, samoupravnih dokumentov, neizvrševanje sklepov, opredeljenih načel in podobno. Nasproti temu pa se seveda pojavljajo tudi zahteve po hitrejši rasti osebnih dohodkov ob enakem delu ali celo manjšem delu, kot ga delovne naloge in opravila od posameznika zahtevajo. Vse to pa je seveda hkrati izpostavljen različnim kritikam, godrnjačem, ki to počenjajo zato, ker jim ničesar več ni po godu in so preobčutljivi že vsega, različnim zlohotnežem, veliko pa je tudi nevednežev, ki največkrat ne vidijo, niti ne uvidijo, da največ vzrokov za vse navedene slabosti leži v nas samih.

Pri vsem tem gre za precej negativnih pojavov, katerih bi bilo odločno manj, če bi imeli resnično pri odločanju svoj neposredni vpliv delavci. Vzemimo samo za primer vprašanje cen in njihovega, včasih dokaj nenormalnega in celo nelogičnega naraščanja. Kljub resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980 v letu 1980, ki je imela kot osnovno opredelitev ekonomske politike zahtevo po stabilizaciji gospodarskih tokov ter zaustavitve oziroma preusmeritve dosedanjih negativnih tendenc in v zvezi s tem dokaj restriktivno postavljeno politiko cen v lanskem letu, so v lanskem letu na vseh pristojnih nivojih, od občine do federacije, cene dosegle precej višjo rast, kot so bili dogovorjeni možni okviri rasti.

Vse te prekomerne rasti cen nikakor ne bi mogli niti smeli metati v isti koš, kajti mnogokrat je bilo potrebno preseči dogovorjene okvire zaradi objektivnih vzrokov — energetska kriza in visoke cene uvoženih energijskih medijev, mednarodne gospodarske razmere in naraščanje cen uvoženih surovin, polproizvodov, rezervnih delov in podobno. V takih in podobnih primerih bi vztrajanje na dogovorjenih možnih okvirih rasti cen večkrat lahko pomenilo omejevanje proizvodnje, motnje v reprodukcijskem procesu, povečanje obsega izgub oziroma razširitev izgub, motnje v preskrbi prebivalstva in ne nazadnje prenašanje problemov na področju cen v letošnje leto. Prav gotovo pa je bilo pri taki nenormalni rasti cen velikokrat prisotno tudi to, da so s povečevanjem cen marsikje pokrivali nizko produktivnost, slabo delo, visoke proizvodne stroške in podobno. Različne anomalije pa so bile prisotne tudi v maloprodaji, kjer smo pri istem izdelku ali blagu in to v istem kraju naleteli na razliko od nekaj dinarjev pa tja do tisoč in več dinarjev.

Prav gotovo pa je ob vsem tem tudi slabost v nas samih, ker kot delavci samoupravljalci in občani kot potrošniki nismo naredili dovolj, v mnogih primerih pa tudi ničesar, da bi se stvari korenito spremenile in smo čakali in prepuščali to administraciji, sami pa izražali le nezadovoljstvo, hkrati pa si meli roke, če so se cene naših izdelkov povečale, ker smo v tem videli boljši dohodek in s tem osebni dohodek. Nismo pa pomislili, da se nam bo vse to obrnilo kot bumerang na nas same kot potrošnike. Ugotovljene in neugotovljene nepravilnosti na področju cen prav gotovo zahtevajo neposredno prisotnost delavcev pri opredeljevanju politike cen, kakor tudi prisotnost potrošnikov, da prek potrošniških svetov posežejo v nepravilnosti pri oblikovanju cen v maloprodaji.

Ob vsem tem pa se bomo morali vsi in to na vseh nivojih in v vseh okoljih v TOZD, delovni organizaciji, občini in širši družbeni skupnosti zavedati, da je stabilnost našega gospodarstva in s tem tudi cen in družbenega in osebnega standarda le v boljšem delu in osebni ter dosledni odgovornosti na vseh v uvodu navedenih področjih. V našo zavest mora prodreti miselnost, »da je stalna rast produktivnosti dela edina resnična podlaga za celoten gospodarski vzpon, za krepitev materialnega in socialnega položaja vsakega posameznika in za uspešno reševanje številnih bistvenih vprašanj družbenega razvoja«, kakor je dejal tovariš Tito na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije.

TRENUTEK RESNICE O JEKLU

(Nadaljevanje s 1. strani)

milijona ton jekla, bi uvoz jekla znašal samo dve milijardi dolarjev. To pomeni, da bi bili v zunanjetrgovinski bilanci za dve milijardi dolarjev v dobičku in to pomeni, na primer, da bi lahko s temi prihranki devizami, brez večjih težav kupili nafto.

Od planiranih 6,5 milijona ton surovega jekla, bi Zenica morala izdelati 2,6 milijona ton, po nekaterih predvidevanjih pa celo tri milijone ton. Namesto tega so v Zenici izdelali 1,5 milijona ton. Poznavalci razmer pravijo, da bi samo Zenica lahko prihranila okrog 200 milijonov dolarjev, če bi izpolnila svoje planske naloge, jugoslovanska metalurgija pa skoraj 700 do 800 milijonov dolarjev. Kaj se je zgodilo?

Nič se ni zgodilo, je dejal v nadaljevanju predsednik Petar Dodik. V vsakem primeru se ni nič naredilo v toku proizvodnje. Tisto kar se je zgodilo, traja že več let in ni presenečenje niti za ekonomiste, niti za načrtovalce. Da bi izdelali 2,6 milijonov ton jekla, je potrebno zgraditi vse predvidene kapacitete tako za predelavo rude, še bolj pa usposobiti rudnike, da bodo lahko izkopali potrebne količine železove rude.

V tem trenutku železarna v Zenici nima za uresničitev te naloge niti usklajene kapacitete v železarni, niti dovolj železove rude. V lanskem letu jim je zaradi pomanjkanja surovin permanentno stala ena četrtina kapacitet.

Vzrok za to, je v nadaljevanju pojasnil predsednik, je v tem, da smo leta in leta ponavljali zahteve po nafti in črni metalurgiji in da je črna metalurgija v takem stanju, da ne more zagotoviti niti enostavne, še manj pa razširjene reprodukcije, pa se doslej še ni nič naredilo. Zaradi domaćinskih cen, je nadaljeval Petar Dodik, je po naših izračunih odtok iz kombinata Zenica okrog deset milijard dinarjev dohodka kombinata. To pa so sredstva, s katerimi bi lahko zaokrožili vse naše kapacitete v Zenici in modernizirali rudnike. Zaradi tega so vse železarnice iz leta v leto dosegale izgubo, v osebnih dohodkih pa smo bili na dnu jugoslovanskega poprečja.

V zvezi s problemom železove rude je dejal, da jo imamo v Jugoslaviji za nadaljnjih 50 let dovolj in da se največje rezerve dvigajo na 800 milijonov ton. Toda vedeti je treba, da je rudo treba dobiti globoko iz zemlje in to s sodobnimi sredstvi. Toda kako naj jo kopljejo, če nimamo denarja niti za osebne dohodke rudarjev.

Ko je govoril o pomenu Jugoslavije kot izdelovalke jekla v Evropi je menil, da je njen pomen na žalost nepomemben. Pri tem pa je dodal, da se povsod po svetu — na vzhodu in zahodu — razvito dežele meri po kilogramih izdelanega surovega jekla na prebivalca. Jeklo je osnova razvoja vseh ostalih panog gospodarstva, jeklo je »infrastruktura« celovitega razvoja dežele.

Mi razumemo, je nadaljeval, vse probleme države in vse ekonomske težave, toda po njegovem mnenju smo v te težave zašli ravno zato, ker nimamo jasnega koncepta razvoja bazične industrije in v tem vsekakor tudi črne metalurgije. Danes pa zaradi stabilizacije in ogromnega povečanja cen jekla naši predelovalci ne morejo kupovati jekla zunaj in vsi pritiskajo na nas. Sedaj bi morali povedati vsem članom zveznega izvršnega sveta in vsem gospodarstvenikom, da imamo sedaj to, kar smo leta in leta govorili da se bo zgodilo. Seveda jim to ne govorimo, je nadaljeval, ker se vsi predobro zavedamo resnosti stanja, čeprav smo leta in leta opozarjali, da bo prišlo do »trenutka resnice«, da bo zmanjalo deviz in da se bomo morali vsi obrniti k domačim izvorom. Le-ti pa so trenutno taki, da ne pokrivajo vseh zahtev.

V tej situaciji, kakor že leta poprej, železarne predlagajo isto stvar: da se skupno najde nek sistem financiranja izgradnje kapacitet črne metalurgije, je nadalje razmišljal predsednik. V vsem svetu ima črna metalurgija specifičen položaj glede na njeno nizko akumulativnost in ker brez črne metalurgije ni industrije. Tako na zahodu, kakor vzhodu s številnimi olajšavami ustvarja na vzhodu črna metalurgija, kakor vse drugo financirajo iz centralnih skladov države, iz proračuna, na zahodu pa dajejo naši panogi izjemne olajšave, kredite, oproščajo jih davkov in podobno. V Zenici smo, na primer, samo v lanskem letu odvojili 1,5 milijarde dinarjev za odplačevanje kreditov, kajti imamo, ne boste verjeli,

tudi kredite na tri leta. Skupaj s prispevkom v sklad za nerazvite smo v preteklem letu iz našega dohodka odvojili okrog dve milijardi dinarjev. Poznam pa dežele v Evropi, je poudaril predsednik, ki za razvoj črne metalurgije dajo kredite tudi na 99 let!

Sedaj v tej težki situaciji, je nadaljeval, smo vsi postali bolj preudarni. Ničesar ni moč lahko uvoziti, pa tudi ne jekla in to nas je stresnilo. Sedaj bomo, verjamem, hitreje dosegli sporazum o ugodnejši kreditni politiki za razvoj črne metalurgije in v pogledu dogovarjanja za združevanje sredstev vseh tistih, ki so zainteresirani za jeklo. Samo sedaj je že prepozno. V naslednjih petih letih, najmanj, bomo vsi plačevali ceno teh zakasnitev. Ko poudarjam pet let, je to najkrajši rok, da se zgradijo vse tiste kapacitete v rudnikih in železarnah, ki nam bodo zagotovile, da bomo izdelali potrebnih šest do sedem milijonov ton surovega jekla.

POSTOPEK RAZPISOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

la, delovne varnosti in podobno. Osredotočena je predvsem na izboljšanje že obstoječega stanja, obstoječe tehnologije, organizacije in številnih drugih dejavnikov v vsakem delovnem procesu.

Da bi pospešili množično inventivno dejavnost v TOZD in delovnih skupnostih v naši delovni organizaciji, smo obnovili organizacijski predpis za postopek razpisov tehničnih in organizacijskih problemov in njihove obravnave.

Spodbujanje in usmerjanje inventivnega dela mora biti v delovni organizaciji smotno organizirano. Prvi korak k organizaciji množičnega inventivnega dela je v dopolnitvi planiranja gospodarskih organizacij. Predvsem je potrebno ugotoviti, kateri odprti, nerešeni problemi najbolj ovirajo razvoj poslovanja, ogrožajo varnost delavcev ali povzročajo škodo v okolju. Za povečanje dohodka v združenem delu je

Potem je predsednik govoril o notranjih težavah železarnice, in med drugim omenil, da je samo v zadnjih petnajstih mesecih iz železarnice odšlo 5.000 delavcev, četrtina vseh zaposlenih, kar je močno povezano s prepočasno rastjo osebnega dohodka.

Ob sklepu razgovora je predsednik poslovnega odbora govoril o izhodu iz te situacije in poudaril, da misli, da smo v celotni panogi pred dogovorom, da se skupno oblikuje cena jekla toda tako, da bo del cene predstavljala tudi sredstva za razvoj črne metalurgije. Na žalost, je odgovoril Petar Dodik na vprašanje, je vsemu temu botrovala tudi naša nedogovorjenost med republikami in pokrajinami. Med drugim, je dejal, mi se do danes nismo dogovorili o delitvi dela in optimalnem koriščenju tistega kar imamo in s tem sekali panogo na kateri sloni ves naš razvoj. Ker nismo imeli denarja nismo zgradili kapacitet potrebnih Jugoslaviji in končno nismo se niti dogovorili, kako bomo to malo kar imamo kar najbolj racionalno koristili.

reševanje teh problemov pogosto važnejše od novih investicijskih vlaganj. Zbrane nerešene probleme je potrebno na najprimernejši način objaviti. Razpisi tehničnih in organizacijskih problemov nakazujejo zaposlenim pot k razmišljanju in doseganju željenih ciljev v inventivnem delu. Tako zainteresirani avtorji zvedo na katere probleme naj se usmerijo in kje dobijo podrobnejše podatke.

Osnovni namen objave odprtih problemov je predvsem v tem, da inventivno delovanje usmeri na reševanje tistih perečih nalog, ki za TOZD in delovno skupnost največ pomenijo.

Razpisi tehničnih in organizacijskih problemov v glasilu Železar naj postanejo stalna oblika pospeševanja in usmerjanja inovacijske dejavnosti v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih naše železarnice.

I. P.

PREDČASNO ZAKLJUČEN REMONT

(Nadaljevanje s 1. strani)

zaradi dobrega stanja posameznih delov. Kljub temu pa je bilo vgrajenega okrog 750 ton ognjeodpornega materiala, 86 kub. metrov betona, dve toni in pol raznih železnih armatur in pet tisoč kosov navadnih zidakov.

Kljub obsežnosti del se je remont izvajal zelo organizirano, k čemur je vsekakor pripomoglo vsakodnevno koordiniranje del in dobro izpolnjevanje del s strani izvajalcev.

V TOZD Valjarna bluming štel pravijo, da vso pohvalo zasluži vodja remonta, kakor tudi vsi vodje izvajalcev del, ki so s svojo prizadevnostjo in odgovornostjo svoje naloge kvalitetno opravili in pomembno skrajšali remont. Seveda pa zahvala velja tudi vsem delavcem, ki so so-

delovali pri remontu in ki so z dobrim in vestnim delom nalogo opravili predčasno.

Kakor smo že poudarili, se v Železarni vsi zavedamo, da vsak dan skrajšanja remonta pomeni več prevaljanega jekla (okrog 300 do 400 ton dnevno) in s tem pomembno izboljšanje kritičnega stanja s polproizvodi v temeljnih organizacijah, ki se tehnološko vežejo na TOZD Valjarna bluming štel.

Tako pomembno skrajšanje zahtevnega remonta vsekakor pomeni, da je bil remont tudi dobro pripravljen, da je delo potekalo organizirano in skladno ob veliki meri odgovornosti in zavzetosti izvajalcev. Pri tem pa moramo še posebej poudariti, da je bil remont izveden brez kakršnekoli poškodbe.

MALI EKONOMSKI LEKSIKON

REPRODUKCIJA IN DRUŽBENA REPRODUKCIJA

Reprodukcija kot gospodarski pojem pomeni neprestano obnavljanje proizvodnje, ki ga narekuje stalno trošenje gospodarskih dobrin — proizvodnih sredstev in potrošnih sredstev. — Razlikujemo reprodukcijo v posamezni gospodarski enoti (podjetju, zadrugi, kmetijskem posestvu, itd.) in družbeno reprodukcijo, ki pomeni za razliko od prve obnavljanje proizvodnje v celotnem gospodarstvu kake države ali v svetovnem obsegu. — Glede na obseg obnavljanja proizvodnje poznamo ENOSTAVNO REPRODUKCIJO, za katero je značilno, da se proizvodnja obnavlja v vedno enako velikem obsegu in se torej samo nadomešča porabljene dobrine, in RAZŠIRJENO REPRODUKCIJO, za katero je značilno, da se proizvodnja obnavlja v vedno širšem obsegu in se količine dobrin stalno povečujejo. Pri enostavni reprodukciji ni mogoč noben napredek, pri razširjeni reprodukciji pa je mogoč, in sicer tem večji, čim bolj je reprodukcija razširjena.

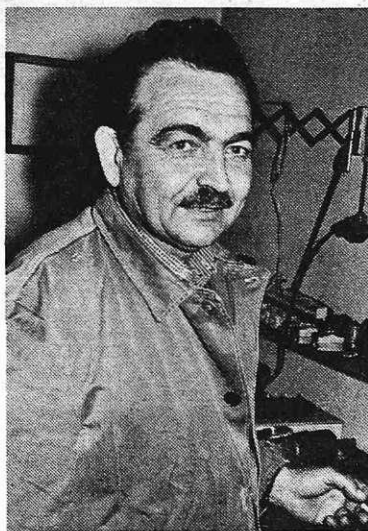
(Vodnik skozi čas in družbo, Mladinska knjiga Ljubljana, 1960.)

CENA — Znesek denarja, s katerim plačamo določeno količino nekega blaga. Cena je denarni izraz vrednosti blaga, določena na tržišču, odvisno od ponudbe in povpraševanja danega blaga. Toda ceno lahko določi tudi pristojni organ z odločbo (administrativne cene). Cena je zapletena ekonomska kategorija, zato poznamo veliko število teorij, ki vsaka s svojega stališča pristopa k pojmu cene, njeni vsebini in interpretaciji. Marksistična teorija cene izhaja iz človeškega dela, ki ga vsebuje blago, ki je osnova vrednosti in od tod tudi cene. S povečanjem produktivnosti dela, to je z zmanjševanjem količine družbeno potrebne delovne sile, ki ga vsebuje blago, se zmanjša vrednost, to pa je osnova za zmanjšanje cene blaga. »Prometna vrednost nekega blaga izražena v denarju se imenuje cena.« (K. Marx).

CENA PROIZVODNJE — Vsota porabljenega stalnega kapitala spremenljivega kapitala in povprečnega dobička. Ekonomska kategorija, ki jo je določil Marx s pomočjo analize realizacije blaga v kapitalizmu. Resnične cene vedno nihajo okrog cene proizvodnje določenega blaga, pod vplivom ponudbe in povpraševanja, tako da se namesto cene proizvodnje vedno pogosteje pojavljajo monopolistične cene.

PORTRET SODELAVCA

SAVO NOVKOVIČ je vodja delavnice za vzdrževanje visokonapetostnih naprav v TOZD Energetika. Tu dela sedem ljudi, ki skrbijo za vse visokonapetostne naprave v Železarni. To so predvsem razdelilne transformatorske postaje, transformatorske postaje, hidrocentrale, visokonapetostni kabli. Teh objektov je v Železarni veliko, zato imajo tudi veliko dela in po njegovih besedah včasih še preveč. Delo je tu precej nevarno, saj je vedno treba delati v bližini naprav, ki so pod napetostjo 5 do 110.000 V.

Savo je v Železarno prišel leta 1974. Pred tem pa je prehodil dolgo pot monterja, ko je kot delavec Rade Končarja iz Zagreba in IMP iz Ljubljane delal pri montiranju visokonapetostnih naprav po vsej Jugoslaviji, največ pa v naši železarni. Tu je sodeloval pri montaži cele vrste objektov, ki jih sedaj tudi vzdržujejo. Rojen je bil v Liki v vasi Vrebač pri Gospiču.

»Vsa vojna leta smo bežali pred raznimi okupatorji: Italijani, Nemci, ustaši...« se spominja Savo svojih otroških let. »Že v začetku vojne so nam požgali dom in skozi vso vojno smo živeli pod šotori in bežali pred okupatorji. Kot otroci smo tudi velikokrat stali na straži.«

Leta 1946 so ga kot otroka padlih staršev poslali na Češko kjer naj bi se izučil za električarja. Bil je eden od 3000 naših dijakov, ki so se šolali na Češkem v okviru pomoči, ki nam jo je ta država nudila pri odpravljanju posledic vojne. Po resoluciji informbiroja 1948. leta pa so se vrnil domov. Njega so razporedili v tovarno Rade Končar v Zagrebu, kjer je tudi dokončal poklicno šolo. 1955. leta je začel delati v montažnem podjetju Elektrosignal (sedanji IMP) v Ljubljani, pred kakimi dvajsetimi leti pa je prišel delat na Jesenice.

Največji del časa sva porabila za pogovor o delu in o problemih, s katerimi se tu srečujejo, tako kot je to že navada v tej rubriki.

»Pri našem delu je tako,« pravi Savo v zvezi s tem. »Če se zgodi kakršnakoli okvara na objektih, ki jih vzdržujemo, stoji najmanj en obrat, saj je tu potem prekinjeno napajanje obrata ali pa celega dela Železarnice z električno energijo. Trudimo se, da je naše delo čim boljše in tu se kažejo rezultati, saj danes ni več takih zastojev zaradi električne energije kot so bili včasih, ko naš obrat še ni imel skupine za vzdrževanje visokonapetostnih električnih naprav. To delo so opravljali vzdrževalci iz elektro delavnice in razne zunanje firme. Toda klicali so jih šele, ko je prišlo do okvare, ko je že nastal zastoj. Mi pa danes redno pregledujemo naprave in če se le da odstranimo napake predno te povzročijo zastoj in ravno zaradi tega je danes zastojev precej manj. Narava našega dela je taka, da velikokrat delamo na objektih, ki so razkropljeni po vsej Železarni pa tudi po okolici Jesenic. Zato smo pred kakim letom dni nabavili lastni kombi, tako da v primeru okvare kjerkoli v Železarni ali zunaj nje lahko hitro ukrepamo. Včasih smo zaradi tega imeli veliko problemov, saj smo dostikrat po nepotrebnem izgubljali čas, ko smo čakali na prevoz.«

Pravi, da imajo veliko problemov zato, ker mnogi objekti nimajo urejenih ustreznih načrtov. Na takih objektih je potem težko delati. Včasih, ko ni kakšnega večjega popravila ali ko imajo možnost, da brez škode za proizvodnjo kakšno napravo izklopijo, jo pregledajo in odpravijo pomanjkljivosti. Izdelajo pa tudi ustrezne načrte, tako da ima sedaj že večina objektov svojo dokumentacijo.

»Neurejena dokumentacija je pomanjkljivost, ki je ostala še od prej. V toliko letih se je mnogo porazgubilo, veliko objektov je bilo predelanih, pa tudi premalo pozornosti se je temu posvečalo. Novejši objekti, tisti zgrajeni v zadnjih petnajstih letih, imajo svojo dokumentacijo urejeno, za tiste starejše objekte pa

se trudimo, da bi jo čim prej spravili v red.«

Poleg vseh drugih naprav tu izdelujejo in vzdržujejo visokonapetostne glave in spojke, ki s kabli povezujejo objekte med seboj. Pred ustanovitvijo te delovne skupine so to delale zunanje firme. Tudi transformatorje sedaj sami vzdržujejo in odpravljajo manjše napake. Če je transformator v okvari, ga odprejo in ugotovijo napako, če je ta napaka manjša, jo odstranijo sami, le če je poškodovano navitje, ga odpremijo v tovarno Rade Končar, kjer to popravijo. Pri nas je to nemogoče popraviti, kajti za to ni ustreznih naprav, pa tudi usposobljenih ljudi ni. Včasih so vse transformatorje ne glede na vrsto okvare, popravljali monterji Rade Končarja, ali pa so jih pošiljali v Zagreb.

»Opravka imamo z veliko različnimi vrstami stikal, z napravami za daljinsko upravljanje, raznimi signalnimi napravami, števcji, raznimi releji in podobno. Vse to zahteva veliko strokovnost in predvsem vestnost pri delu, ker pri visokonapetostnih napravah lahko majhna nepazljivost povzroči velike okvare, pa tudi nesreče s smrtnim izidom,« pojasnjuje Savo naprej, ko govori o delu svoje skupine. »Obseg našega dela je ogromen. Vseh naprav: transformatorjev, stikal, kabelskih glav, ločilnih stikal je v Železarni nekaj tisoč, tu pa dela majhna skupina sedem ljudi in vse to vzdržuje. To nam uspe le zato, ker so fantje zelo resni in se zavedajo pomena svojega dela za celotno Železarno. Delamo samo na dopoldanski izmeni, toda v kolikor je to potrebno, pridemo tudi popoldne ali ponoči, tudi ob nedeljah in praznikih. Če je ogrožena proizvodnja v katerem obratu delamo neprekinjeno, dokler se napaka ne odpravi. Nihče ne gleda na uro, češ sedaj je ura dve in gremo domov. Glede tega res ni problemov.«

Savo je član delavskega sveta, predsednik odbora za kadre v svoji temeljni organizaciji in član delegacije za zbor združenega dela. »Mislim, da samoupravni organi v naši temeljni organizaciji ne delajo tako kot bi morali. Večino gradiva, ki ga dobimo, včasih preberemo in potem glasujemo »za«. Vse kar nam je predloženo tudi izglasujemo. Tu vidim velik problem, saj ljudje potrjujejo kakšno gradivo kljub temu, da nimajo pravega vploga vanj. Veliko je takih, ki se brigajo samo za svoje delo, za svojo ozko področje dela, ne zmenijo se niti za probleme Železarnice, kaj šele kakšnega širšega področja.«

Gradivo za večino sej je preobširno, to bi moralo biti bolj kratko, vsebovati bi moralo bistvo problema. Ne vem, zakaj ni tako. Zdi se mi, da nekdo za tem skriva svojo odgovornost. Zlasti me moti naštevane raznih členov in podobno. To vzame veliko prostora. Dovolj bi bilo, če bi te člene poznal tisti, ki gradivo pripravlja, ta bi potem moral tudi jamčiti za pravilnost gradiva.

Ce sem odkrit na dveh koncih ne morem biti. Če hočem v redu opravljati svoje delo, ne morem biti zraven še dober delegat, prav zaradi tega, ker je preveč snovi, ki jo je treba proučiti. Prepričan sem, da tega gradiva večina delavcev ne prebere. Zato menim, da bi pred kakšnimi pomembnimi odločitvami lahko prišel kdo iz centra za proučevanje samoupravljanja in informiranja ali kakšne druge ustrezne službe in nam vse to razložil. Čeprav ima to tudi svojo pomanjkljivost, saj bi to lahko pomenilo, vsiljevanje tujega mnenja. Toda sprito tega, da večina delavcev gradiva niti ne prebere, bi bila to še vseeno boljša rešitev, ki bi pripomogla tudi k oživitvi delegatskega sistema.«

Železarski globus

ŠPANJA

Ob izdelani količini 12,7 milijona ton surovega jekla, je ta država dosegla v letu 1980 rekordni izvoz železarskih izdelkov. Skupno so španske železarnice izvozile 4,5 milijona ton raznih izdelkov, kar je za 300.000 ton več kot v letu 1979. Največ so izvozile profilnega in palčastega ter betonskega jekla, medtem, ko je bilo ploščatih izdelkov precej manj. Tudi uvoz je v primerjavi z letom 1979 narastel z 1,1 milijona ton na 1,3 milij. ton v letu 1980.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST

Konferenca delegacij železarne je obravnavala gradivo za drugo sejo skupščine posebne raziskovalne skupnosti in k posameznim točkam dnevnega reda sprejela naslednja stališča, predloge in pripombe:

Konferenca delegacij je ponovno predlagala, naj konferenco delegacij za zbor uporabnikov posebne raziskovalne skupnosti sestavljajo delegati temeljnih organizacij in delovnih skupnosti železarne Jesenice, Tehnični biro Jesenice in Izolirka TOZD Jesenice. Delovni skupnosti skupne službe SOZD Slovenske železarne in Interne banke SOZD SZ pa naj se vključita v ustrezno konferenco v Ljubljani.

PROGRAM RAZISKAV ZA LETO 1981

Konferenca delegacij je menila, da je program vse preveč narejen po

nosilcih nalog in so nekatere povsem študijskega značaja. Poleg teh pa je konferenca delegacij tudi ugotovila, da ni povratnih informacij oziroma poročil o izvrševanju programov dela. Vse premalo se rezultati raziskav odražajo v občinski raziskovalni dejavnosti.

FINANČNI NAČRT POSEBNE RAZISKOVALNE SKUPNOSTI ZA LETO 1981

V Jugoslaviji in drugod se kot prednostne naloge navajajo prehrana, energija in varstvo okolja. Iz finančnega načrta pa je razvidno, da se tem področjem ne daje prednosti.

Poleg tega pa je konferenca delegacij predlagala, da naj strokovne službe posebne raziskovalne skupnosti posredujejo delegacijam rebalans programa raziskav in finančnega načrta (kadar pač to bo) že v fazi osnutka, tako da bodo lahko posredovale svoje pripombe, predloge in stališča.

Na ostale točke dnevnega reda konferenca delegacij ni imela pripomb.

Ob koncu je konferenca delegacij še predlagala, naj bi metalurški inštitut pošiljal poročila o opravljenih raziskavah strokovni knjižnici in Centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje v železarni Jesenice, da bi bil na razpolago vsem delegacijam za raziskovalno dejavnost.

Ob koncu seje so delegirali še tri delegate, ki se bodo udeležili druge seje skupščine posebne raziskovalne skupnosti.

Z.V.

POKOJNINSKO IN INVALIDSKO VARSTVO

(Nadaljevanje s 1. strani)

upravičencev, bodo sredstva za pokojnine rasle nekoliko hitreje.

Ceprav bodo sredstva za skupne potrebe, ki se oblikujejo s svobodno menjavo dela v okviru samoupravnih interesnih skupnosti rasla po stopnji 3,1% povprečno letno, pa bodo sredstva skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter skupnosti starostnega zavarovanja kmetov, zaradi povečanja števila upokojencev, usklajevanja pokojnin z realno rastjo osebnih dohodkov ter postopnega povečevanja pokojnin kmetov rasla nekoliko hitreje, to je po povprečni letni stopnji 3,7%.

Skrb za življenjske in delovne razmere delavcev bodo v večji meri prevzele neposredno organizacije združenega dela. Na osnovi dela in medsebojne solidarnosti si bodo delavci zagotavljali socialno varnost. Višine socialnih dajatev se bodo letno usklajevale v skupnosti socialnega varstva z ekonomskimi gibanji, to pa pomeni skladno z realno rastjo osebnih dohodkov v združenem delu.

Na področju invalidskega varstva se bo število invalidskih upokojitev zniževalo s tem, da bodo imele prednost pred invalidskimi upokojitvami vse oblike preventivnega varstva, aktivnega usposabljanja in rehabilitacije, za kar so odgovorne predvsem organizacije združenega dela. V letu 1981 bo skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja intenzivirala delo pri preverjanju seznama delovnih mest in poklicev katerim se priznava zavarovalna doba s povečanjem.

Borcem NOV, vojaškim invalidom in drugim vojnim udeležencem bodo skladno z materialnimi možnostmi zagotovljene zakonske in druge dogovorjene pravice in ustrežnejši pogoji, zlasti za njihovo zdravstveno varstvo, oskrbovanje z ortopedskimi

pripomočki in za ureditev nereguliranih stanovanjskih vprašanj.

Z. Pogačnik

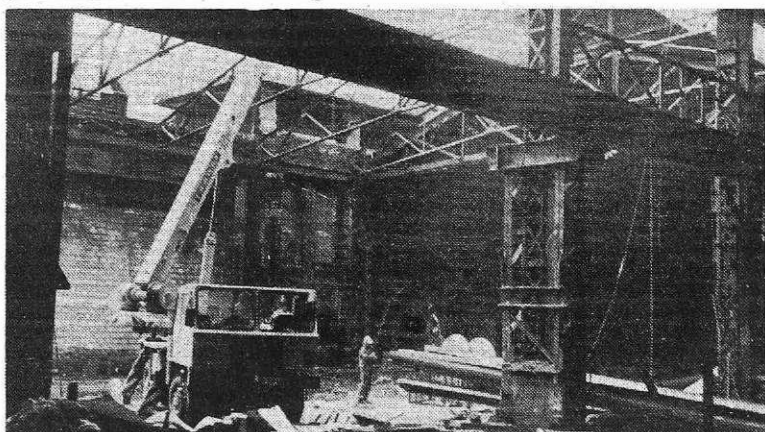
VALORIZACIJSKI KOLIČNIK ZA PRERAČUNAVANJE OSEBNEGA DOHODKA IZ PREJŠNJIH LET NA RAVEN OSEBNEGA DOHODKA IZ LETA 1980

Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS je na svoji 15. seji 27. marca sprejela tudi sklep po katerem se osebni dohodek iz prejšnjih let, ki se štejejo v pokojninsko osnovo preračunajo na raven osebnih dohodkov v letu 1980 takole:

Osebni dohodek, dosežen v letu	s količnikom	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
1965	1.407,2		533,6	453,1	391,2	311,4	249,0	215,5	181,0	148,5
1966	1.064,0									
1967	963,4									
1968	879,3									
1969	763,7									
1970	637,1									

Pripominjam, da te količnike lahko uporabijo pri izračunu pokojnine le tisti zavarovanci, ki bodo v osnovo vzeli tudi osebni dohodek za leto 1981 ali še bolj natančno, obdobje od leta 1972 do vključno 1981. To je možno za tiste, ki bodo uveljavljali pokojnino s 1. julijem 1981 ali kasneje.

Z. Pogačnik

Gradnja podaljška strojnih delavnic na Javorniku (Foto I. Kučina)

Z JEZIKOVNEGA RAZSODIŠČA

ALI ČITAMO ALI BEREMO?

»Moja hčerka hodi v prvi razred. Uči se brati po Prvem berilu, ki ga je 1980 izdala Državna založba Slovenije. Tam na strani 18 piše: OČE, MATI, ANA IN TINČE ČITAJO. ČITAJO NOVICE. CENE NE ČITA, na strani 92 pa: Punčka moja, šola res ni šala. Treba je pisati, brati, znati, mnogo znati... A ko Nini nauči se brati, pravljice ti bo kot njej zdaj mama vsak dan brala. Punčka moja, prav vse knjige, ki ima jih ati, ti bo Ninika vsak dan prebrala, le da nauči poprej se sama brati. Vprašujem, kaj je prav, brati ali čitati. Mislim, da oboje le ni prav.«

Pismo P. P. iz Ljubljane naj še toliko dopolnimo, da je odlomek s strani 92 vzet iz pesmi Miha Klinarja (Nini svoji punčki), besedilo s strani 18 pa je sestavljeno nalašč za vajo v branju velike črke Č.

Glagol ČITATI je danes že tako malo v rabi, da gotovo ni primeren za prve strani Prvega berila, zato otroke in starše samo bega in poraja celo nesmiselne stavke, kakor ga lahko najdete v eni od kriminalk: »Samo tole prečitaj, preberi in podpiši priznanje, pa bo!«

Z izrazom ČITATI so začeli v prejšnjem stoletju (v dobi ČITALNIC in ČITATELJEV) spodrivati domačo slovensko besedo BRATI. V besedah ČITANKA in ČITIVO se je izraz ohranil še do druge svetovne vojne, zdaj pa je v rabi le še v stalnih zvezah ČITALNA glava (pri računalnikih), NAČITAN človek, OČITATI števec.

Danes spet povsem prevladuje izraz BRATI s svojo družino: zelo BRANA knjiga, prvo BERILO, ODBIRALNIK podatkov, IZBOR črk, BRALNA stran, BRALNICA, težko BERLJIV rokopolis...

Razsodišče vabi posameznike, društva, organizacije in vse druge, ki jim ni vseeno, kako Slovenci govorimo in pišemo, naj predloge in pobude za boljše jezikovno izražanje pošiljajo na naslov:

Sekcija za slovenščino v javnosti, Jezikovno razsodišče, RK SZDL Slovenije, 61000 Ljubljana, Komenskega 7. Dober slovenski jezik naj bo naša skupna skrb!

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 13. DO VKLJUČNO 19. APRILA

13. aprila, AVGUST KARBA, vodja OPP, Jesenice, Svetinova 10, št. tel. 82-001
14. aprila, VARL TONE, član PO, Jesenice, Titova 82, št. tel. 82-576
15. aprila, VLADIMIR OBLAK, vodja TOZD Stroj. delav. Jesenice,
16. aprila, JOŽE KOŠIR, vodja TOZD Transport, Mojstrana, Triglavska 17, št. tel. 89-022,
17. aprila, BORIS PESJAK, vodja FRS, Jesenice, Revolucije št. 2 A, št. tel. 82-726,
18. aprila, JERNEJ HOČEVAR, vodja prodajnega sektorja, Jesenice, Kežarjeva 38, tel. 82-118,
19. aprila, JOŽE OSVALD, vodja TOZD Livarna, Rateče, 21, (pri Butinar), št. tel. 88-771
V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja št. tel. 601, sobe št. 19.
Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj, dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v Železarni Jesenice.
V prostih sobotah, nedeljah, praznikih je od 7. do 19. ure dosegljiv doma in od 19. do 7. ure zjutraj v Železarni Jesenice.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 13. 4.	ZDENKO CUND	IGOR LOGAR
TOREK — 14. 4.	MARJAN TRONTELJ	MARJAN ERMAN
SREDA — 15. 4.	STANE ERZEN	DUŠAN BAK
ČETRTEK — 16. 4.	FRANCI NOVAK	MARJAN PINTAR
PETEK — 17. 4.	BOŽIDAR ČERNE	JOŽE RAVNIK
SOBOTA — 18. 4.	FRANC NOVAK	JANEZ FALETIČ
NEDELJA — 19. 4.	STANE MENCINGER	IVAN KAVČIČ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 13. do 18. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopolodne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec,
popoldne: I. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle.
V soboto, 18. aprila, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle.
Dispanzer za borce: IV. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle.

ZOBNE AMBULANTE:

dopolodne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.
Za Železarno v torek, 14. aprila in v četrtek, 16. aprila, od 13. do 19. ure.
Popoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.
Za Železarno v torek, 14. aprila, od 7. do 13. ure.
Za borce v četrtek, 16. aprila, od 7. do 13. ure.
V soboto, 18. aprila, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

BORCEM IN AKTIVISTOM NOV ŽELEZARNE

Aktiv ZB NOV Železarne obvešča vse borce in aktiviste NOV — delavce železarne Jesenice, da se udeležijo sestanka aktivna ZB NOV Železarne, ki bo v PETEK, 17. APRILA OB 14,30 v prostorih restavracija Kazina.

PRVI MAJ V CRIKVENICI

TOZD Družbena prehrana nam tudi letos pripravlja prvomajsko letovanje v Crikvenici. Tridnevni paket se prične z večerjo v četrtek, dne 30. aprila ter konča s kosilom v nedeljo, 3. maja.
Cene paketa: odrasli 650.— din, otroci od 4. do 10. leta 345.— din.
Prevoz ni organiziran, turistična taksa, ki jo plača vsak posameznik dodatno, tudi še ni znana.
Prijava sprejema oddelek za družbeni standard do 15. aprila, št. telefona 332 oz. 737.

EKSKURZIJA ČLANOV ZIT V TRŽIČ IN KRIŽE

Društvo strojnih inženirjev in tehnikov Jesenice organizira za svoje člane ekskurzijo v Tržič in Križe z avtobusom v torek, 21. aprila.
Odhod avtobusa bo ob 14.30 s postaje pri Čufarju na Plavžu s postajami na vseh avtobusnih postajah.
V Tržiču si bomo ogledali nekatere zanimivosti starega mestnega jedra, muzej in tovarno kos in srpov, v Križah pa cevarno.
Po ogledu bo strokovni posvet.
Prijava zbira Tjaša Kalan (tel. 553) do 17. aprila.
Udeležba znaša 100 din.

Na osnovi sklepa delavskega sveta delovne organizacije železarne Jesenice z dne 18. 3. 1981 in v skladu z 92. in 93. členom statuta delovne organizacije

RAZPISUJEMO

dela oz. naloge

— Vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje
šifra 5590, U-5 1 oseba

POGOJI:

— visoka šola sociološke, politološke, novinarske ali pravne usmeritve in pet let delovnih izkušenj na področju samoupravljanja in informiranja
— Kandidati morajo imeti moralno-politične in etične kvalitete ter aktiven odnos do samoupravljanja

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavljenem razpisu na kadroviski sektor železarne Jesenice, C. železarjev 8, z oznako »za razpisno komisijo delovne skupnosti KSI.«

STARO ŽELEZO ZA IZDELKE

Obvestilo o postopku pri zamenjavi starega železa za izdelke, ki je bilo objavljeno v Železarju 26. marca dopolnjujemo s tem, da se VEČJE KOLIČINE starega železa po tehtanju na Beli, dovaža pod Sava žerjav skozi vhod »stari nasip« na Senožetih. Pri dovozu MANJŠIH KOLIČIN skozi glavni vhod daje vstopno dovoljenje splošna varnostna služba. Staro železo po tem postopku dovažajo lahko samo delavci TOZD in delovnih skupnosti Železarne.

Da ne bi predolgo čakali na izdelke, svetujemo vsem, ki nameravajo pripeljati staro železo, da se predhodno v mali prodaji ali v TOZD, kjer željene izdelke delajo, prepričajo, če so izdelki, ki jih nameravajo kupiti na voljo.

Sektor za ekonomiko in organizacijo

Železarski globus

ZDA

V preteklem letu je pričelo obratovati v železarni Marbor — indiana, ki pripada železarski družbi Inland Steel Co. nov plavž, ki je največji in najbolje opremljen z elektronskim računalnikom v Severni Ameriki. Ima premer talilnika 13,7 m in koristno prostornino 3511 kub. m ter je opremljen z dvema elektronskima računalnikoma. Prvi služi za kontrolo obratovalnega procesa, medtem, ko drugi zbira podatke in jih analizira.

SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNE

Na 20. redni seji je odbor za kadre in družbeni standard obravnaval PREDLOG SPREMEMBE VREDNOSTI BONA IN KORISČENJA BONOV in sprejel naslednje sklepe:

— Odbor je potrdil novo vrednost bona v višini 30.— din in začasno obračunsko vrednost 35.— din.
— Za druge delovne organizacije je potrdil ekonomsko ceno 43.— din za vsak nabavljeni bon. Za vse artikole, ki jih delavci nabavijo izven pripravljenih obrokov, je vrednost bona 30.— din tudi za zunanje firme.

— Nova vrednost bona začne veljati 15. aprila 1981, obračunska vrednost pa od 1. 1. 1981. Personalne morajo dvigniti nove bone od 10. do 15. v mesecu na osnovi opravljenih dni.

— Sedanje bone z vrednostjo 23.— din lahko koristijo posamezniki do 1. maja 1981. Po tem datumu prenehajo veljati stari boni.

— Novi boni bodo v veljavi dva meseca, barva bonov bo vsak mesec drugačnja, vsi boni morajo biti žigosani.

— Odbor zadoljuje TOZD Družbena prehrana, da mora redno pripraviti jedilnike in jih objaviti na vidnem mestu v kantinah najmanj 14 dni vnaprej.

— Za bone, ki jih delavci ne bodo porabili dnevno za nabavo pripravljenih obrokov, bodo lahko nabavili delikatesne izdelke v kantini ŽIC od 20. do 25. v mesecu od 13. do 16. ure.

— Odbor je sklenil, da pripada na vsakih osem ur opravljenega dela en bon, za tiste delavce, katerih normalni delovni čas znaša štiri ure pripada bon za štiri ure.

— Odbor naroča strokovni službi, da pripravi predlog, v katerem bodo učinkovite ure na obračunskih listih prikazane ločeno od manjkajočih ur in drugih ur, tako da bo mogoče obračunati število bonov za posameznega delavca na učinkovito opravljene ure.

— Odbor je v zvezi s spremembo sistema družbene prehrane sklenil, naj se pred popolnim prehodom na sistem bon — malica poskusno v treh kantinah, in sicer Javornik, HVŽ in Jeklarna pripravijo topli

obroki, kombinirani in hladni obroki samo za bon. Od malic bo edino mogoče kupiti za denar klobase, želodčke, solate, kruh in osvežilne napitke.

— Na podlagi iskušenj in ugotovitev po prejšnjem sklepu bo družbena prehrana proučila možnost takega načina družbene prehrane tudi v ostalih kantinah in preko odbora, sindikata in oddelka za družbeni standard uveljavila nov način v vsej delovni organizaciji.

— O tem je treba obvestiti temeljne organizacije, na območju katerih so omenjene kantine, s takim poizkusom pa bi začeli s 15. aprilom 1981.

Pod točko razno pa so člani odbora vzeli na znanje informaciji, da bo

gradivo za prvo sejo s področja izobraževanja kadrov pripravljeno ta mesec in bo seja v mesecu aprilu ter informaciji, da bo v prihodnjih dneh organiziran že prvi sestanek v zvezi z združeno gradnjo.

Odbor pa je obravnaval tudi dopis projektne skupine kliničnega centra, TOZD Medicoengineering v zvezi s predlogom delne adaptacije obratne ambulante — III. zobne ambulante in sprejel sklep, da kot uporabniki zobozdravstvenih storitev TOZD Obratne ambulante Železarne kot stalni sponzorji vseh večjih adaptacij ter kot lastniki te stavbe podpiramo predlog projektne skupine Kliničnega centra, TOZD Medicoengineering, ki predlaga manjšo adaptacijo v obratni ambulanti za pridobitev III. zobne ambulante po veljavnih normah in predpisih.

Z. V.

Dopisujte v Železarnjo

TOZD Hladna valjarna Bela

18. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo je sklical 18. sejo odbora 16. marca, zaradi sklepa predhodne seje o tehnični izboljšavi št. 2486, ki jo je na tej seji odbor ponovno obravnaval. Pri pregledu izvrševanja sklepov je bilo ugotovljeno, da so vsi ostali sklepi izvršeni.

Oddelek za zaščito industrijske lastnine je pripravil nov, izračun za inovacijski predlog št. 2486, na osnovi cene piramidne gredi iz leta 1978, kar je naročil odbor na predhodni seji.

Oddelek za zaščito industrijske lastnine je ugotovil, da posredovana cena piramidne gredi iz leta 1978 ni dejanska cena oz. račun dobavitelja, pač pa cena, ki je bila vzeta za povračilo škode Železarni za reklamirano zlomljeno piramidno gred. Oddelek je tudi pojasnil, da mora izračun za inovacijski predlog št. 2486 temeljiti na ceni gredi iz leta 1979 (101.000 amer. dolarjev), ker je bila takrat popravljen gred po principu avtorjev inovacije vgrajene v orodje in tako dana v obratovanje.

Predsednik komisije za inovacije Ivo Cundrič je pojasnil, da je komi-

sija smatrala, da se za osnovo izračuna prihranka upošteva cena gredi iz leta 1979, brez enodnevnega zastoja, in faktor ustvaritvene sposobnosti 0,4. Avtorji prejmejo enkratno nadomestilo, ne glede na število popravljenih gredi, ker je bila komisija mnenja, da je to v bistvu le način popravila gredi.

Odbor je na osnovi posredovanih mnenj soglasno sklenil, da se za izračun prihranka iz inovacije št. 2486 vzame cena gredi iz leta 1979, ker je bila takrat popravljen gred dana v obratovanje. Stroški enodnevnega zastoja se črtajo iz izračuna, ker ga dejansko ni bilo. Za faktor ustvaritvene sposobnosti se vzame faktor 0,4.

Avtorji v skladu z navedenimi osnovami prejmejo enkratno posebno nadomestilo v višini 39.338,00 dinarjev, ne glede na število popravljenih gredi, ker je inovacija le način popravila gredi.

V nadaljevanju je odbor za gospodarstvo obravnaval inovacijski predlog št. 2464 z naslovom: »Predelava in popravilo recirkulacijske črpalke za odsesavanje kislinških hlapov iz lužilne linije SCAP in SSAP v TOZD HVB« in jo ocenil kot pozitivno. Avtorji prejmejo enkratno nadomestilo v višini 6.423,00 din, ki je predlagala komisija za inovacije.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval izračun tretje rente tehnične izboljšave št. 2292 z naslovom »Uporaba plastičnih cevi za polaganje kablov v temelje HVB«, avtorja Emila Azmana. Odbor je sprejel sklep, da avtor prejme posebno nadomestilo v višini 26.266,00 dinarjev.

Odbor je odločil, da se avtorje tehnične izboljšave št. 2293 »Izdelava projektov cest in železnice pri izgradnji nove HVB« nagradi s posebnim nadomestilom v višini 1.325,00 din, kar je predvideno z izračunom tretje rente.

Posebno nadomestilo so odobrili tudi avtorji tehnične izboljšave, št. 2301 »Zmanjšanje teže hal HVB«, Stanislavu Eniku in sicer v višini 8.468,00 din, kar je predvideno z izračunom tretje rente.

Ob sklepu je odbor obravnaval prošnjo Planinskega društva Javornik-Koroška Bela za materialno pomoč pri obnovi in popravilu Prešernove kočice na Stolu. Odbor je sprejel sklep, da se pomoč dodeli izjemoma in sicer se jim dodeli 15 plošč nerjaveče odpadne pločevine dimenzije 1000 x 2000 x 0,55 mm.

Odbor je obravnaval pojav nevelitnega navijanja na SISL liniji in zadolžil vodjo oddelka, da skupaj z vzdrževanjem to reši. Zahteva pa tudi od podpisnikov remonta, da linijo v njihovi prisotnosti preizkusijo preden se izvrši remont popisa. Omenili so tudi vprašanje oljenja in zadolžili odgovorne, da še enkrat proučijo možnosti rešitve teh zadev.

Načeli so tudi vprašanje naložb za gradnjo delavnice vzdrževalcev v TOZD HVB. Vodja TOZD je pojasnil, da je gradnjo odobril poslovodni odbor Železarne, TOZD pa je prispevalo 32 milij. din za popravilo sten delavnice, ni pa predvideval, da bodo delavnice popravljali v takem obsegu.

N. K.

18. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V torek, 31. marca je predsednik delavskega sveta TOZD Remontne delavnice Alojz Beguš sklical 18. redno sejo, na kateri so bili prisotni poleg delegatov tudi vodja temeljne organizacije, vodje obratov, sekretar osnovne organizacije zveze komunistov in predsedniki odborov pri delavskem svetu. Pri pregledu izvajanja sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so izvedeni, razen tistih, ki so dolgoročnega značaja.

Delavski svet je na predlog razpisne komisije soglasno imenoval za opravljanje del in nalog vodja TOZD Remontne delavnice za naslednje mandatno obdobje, to je od 1. 4. 1981 do 31. 3. 1985, Miroslava Noča, dipl. inž. strojništva.

Delegati so sprejeli predlagani vrstni red investicijskega vzdrževanja za leto 1981. V zvezi s večjim popravilom delavniških prostorov ERD in RTA na Jesenicah so sklenili, da se morajo vsa dela skupaj izvesti v okviru razpoložljivega denarja — 1.680.000 din.

Sprejeli so predlagani vrstni red drobnih investicij s tem, da se orodje v največji možni meri nabavi iz tekočih sredstev.

V zvezi s sklepom o prodaji ATC je delavski svet na predlog delegata tov. Arianija odločil, da se v program drobnih investicij dodatno vključi nabava dveh teleprinterjev.

Delavski svet je naročil odboru za gospodarstvo, da z upoštevanjem sprejetega vrstnega reda in razpoložljivih finančnih sredstev sprejme izvedbeni program za koriščenje sredstev IV in AZ za leto 1981.

Brez pripomb so sprejeli družbeni dogovor o financiranju in programiranju mladinskega prostovoljnega dela v jeseniški občini za leto 1981. Delavci TOZD Remontne delavnice soglašajo, da bodo finančne obveznosti, ki sledijo sprejetemu družbenemu dogovoru, poravnali najkasneje do 1. junija 1981, po dogovoru iz združenih sredstev sklada skupne porabe.

Na znanje so vzeli poročila predsednikov odborov o delu odborov v letu 1980. Upoštevati so pripombo

ZK

TOZD Elektrode

20. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD Elektrode je imel 27. marca 20. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Franci Terseglav. Pregledali so izvrševanje sklepov zadnje seje in ugotovili, da so sklepi izvršeni ali pa so namenjeni za daljše obdobje.

Razpravljali so o doseženih delovnih rezultatih doseženih v mesecu februarju in ugotovili, da so boljši od meseca januarja, vendar še niso zadovoljivi. Skupni plan je bil dosežen 98,8 %, plan varilno dodatnih materialov pa 90,6 %. Slabi so bili rezultati pri taljenju varilnih praškov. Izdelali so le 24,8 ton ali 35,4 % načrtovane količine. Težave so bile zaradi visoke bolezenske odsotnosti, pomanjkanja moških delavcev, oskrbe z žico in okvare na talilni peči.

Sprejeli so predlog operativnega plana za april v skupni količini 2090 ton. V tem mesecu bi morali izdelati tudi 50 ton aglomeriranih praškov, ki pa niso zajeti v plan, ker ni deviznih sredstev. Zaradi pomanjkanja deviznih sredstev pa tudi ni možna izdelava vseh oplačšenih elektrod, ki vsebujejo Ni-prah.

Obravnavali so analizo gibanja osebnih dohodkov za mesec februar.

Pregledali so analizo izvršenih nadur v mesecu februarju in ugotovili, da so večja odstopanja pri taljenju varilnih praškov in režijskih delih, nekaj pa tudi v oplaševalnici in rezalnici.

Potrdili so predlog potrebnega števila nadur za mesec april.

Soglašali so s predlogom koriščenja sredstev za investicijsko vzdrževanje in amortizacijske zamenjave za leto 1981 s pripombo, da je potrebno zagotoviti sredstva za sanitarne in garderobne prostore v TOZD za katere vedno zmanjka denarja, čeprav so v slabem stanju.

Obravnavali so obračun skupnega dohodka v rudniku Kaolina iz Črne, TOZD Kalcit — Kamnik, kjer je Železarna združevala sredstva za rekonstrukcijo naprav za pridobivanje kalcita. Odbor je obračun potrdil in ugotovil, da je železarna Jesenice udeležena na skupnem dohodku s 7,3 % ali 173.738,00 dinarjev, kar ocenjuje kot pozitivno naložbo.

Ob sklepu seje so razpravljali o dopolnitvah stabilizacijskega programa in z njim soglašali ter ga predlagali delavskemu svetu v potrditev.

M. S.

TOZD Družbena prehrana

19. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Namestnica predsednika Marija Logar je 30. marca sklicala 19. sejo delavskega sveta, TOZD Družbena prehrana. Najprej je vodja TOZD podala pregled sklepov prejšnje seje, ki so izvršeni razen odgovorov stanovalcem samskih domov, kar pa je bilo na dnevnem redu te seje. Tudi sklep glede nabave vrečk za oddajo denarja iz kantin je še v izvrševanju.

Delavski svet je po obravnavi treh pritožb stanovalcev samskih domov in mnenja pravne službe Železarne sprejel sklep, da se odločbe o odpovedi regresiranja stanovalcev razveljavi.

V nadaljevanju so potrdili predlog razpisne komisije, s katerim predlaga, da tudi v naslednjem mandatnem obdobju dela in naloge vodja TOZD še naprej opravlja Stanka Treven-Vulelija.

Delavski svet je izvolil za delegata Kluba samoupravljalcev Jesenice Bojana Klinarja, ker je prejšnji delegat odšel v pokoj.

Obravnavali so predlog Turističnega društva Jesenice, da bi TOZD Družbena prehrana sodelovala pri sestavi turističnega prospekta in sklenili, da prispevajo k izdaji prospekta Jesenic 3.000.—din, in oblikovali tudi ustrezno reklamno besedilo.

— v restavraciji železarne Jesenice nudimo poslovna kosila in

večerje ob petkih in sobotah nudimo usluge pri organizaciji večjih praznovanj, obletnic in porok.

— samopostrežna restavracija je odprta vsak dan od 6. do 23. ure, ves dan so na razpolago kuhane jedi po konkurenčnih cenah, pripravljamo tudi kosila in malice po naročilu za večje skupine kot so športniki, šole, delovne skupine na raznih objektih, ekskurzije ali izletniki, ki se peljejo skozi Jesenice v Gornjesavsko dolino.

Ob sklepu seje je delavski svet obravnaval problematiko, ki nastaja v zvezi z delilnicami hrane in omenil redke vzorne primere sodelovanja ostalih TOZD in delovnih skupnosti s TOZD Družbena prehrana. V zvezi s tem so izrekli pohvalo TOZD Jeklovlek in Strojne delavnice, ki sta z adaptacijo v jeklovniku oziroma novogradnjo na Javorniku naredila veliko pri izboljšanju pogojev pri delitvi hrane ter počutju delavcev.

DT

NA PRAZNIK DNEVA OF BOMO V JESENIŠKI OBČINI POZDRAVILI ŠTAFETO MLADOSTI!

V jeseniški občini v teh dneh potekajo obsežne priprave na letošnji sprejem štafete mladosti, simbola bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti, simbola pripadnosti mladim Titovi poti in nadaljnjemu razvoju naše samoupravne socialistične Jugoslavije.

Mladi v jeseniški občini bodo štafeto sprejeli od sovrstnikov iz radovljanske občine v ponedeljek, 27. aprila, ob 16. uri in 40 minut na Rodinah. Mladi iz krajevne skupnosti Žirovnica je bodo ponesli do osnovne šole Gorenjski odred Žirovnica, kjer bo priložnostna prireditev v pozdrav štafeti mladosti. Nato bodo mladi štafeto palico ponesli naprej na Koroško Belo, kjer bodo pri tamkajšnjem vrtcu prav tako pripravili prireditev. Na Koroški Beli se bo zvezna štafeta priključila tudi lokalna štafeta »karavanskih kurirjev NOB«. Mladi bodo zatem štafeto palico odnesli naprej na Jesenice in skozi Železarno, kjer jo bodo mladi železarji pozdravili s priložnostnim programom.

Pot bo nadaljevala skozi Jesenice do osnovne šole Tone Čufar, kjer bo letos osrednja proslava jeseniške občine. V kulturnem programu bodo sodelovali pevski zbori, pihalni orkester Jeseniških železarjev, recitatorji osnovne šole Tone Čufar, cimbani vzgojnovarstvene organizacije – enota Plavž in folklorna skupina delavsko-prosvetnega društva Svoboda Tone Čufar z Jesenic.

Zvezna štafeta mladosti bo potem krenila skozi Hrušica in Mostrano v Gornjesavsko dolino do Kranjske

gore, kjer ji bodo prav tako pripravili prisrčen sprejem. Štafeta bo potem krenila še naprej na Vršč, kjer bo prenočila. Naslednji dan zjutraj ob 6. uri in 30 minut pa bodo jeseniški mladinci predali štafeto palico sovrstnikom iz tolminske občine.

Mladi v jeseniški občini si prizadevajo, da bodo povsod štafeto sprejeli kar najbolj slovesno. Na se-

stankih se dogovarjajo o pripravah kulturnih programov, o predajah štafetne palice ter o ostalih organizacijskih zadevah. Pri predajah štafetne palice v posameznih krajevnih skupnostih bodo sodelovali mladi iz vseh sredin, iz temeljnih in drugih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, društev, brigadirji in drugi.

J. R.

NA AKCIJI ČEZ 100 PROSTOVOLJCEV

V soboto, 4. aprila, je bila prva letošnja lokalna mladinska delovna akcija v jeseniški občini. Akcije, ki je bila organizirana v počastitev 1. aprila – dneva brigadirjev, se je udeležilo okoli stodeset mladink in mladincev iz Železarne, iz drugih delovnih organizacij, iz železarskega izobraževalnega centra, iz šole za zdravstvene delavce in iz centra srednjih šol. Kar precej med njimi jih je nosilo brigadirske uniforme, iz česar je bilo razvidno, da so se že udeležili kake delovne akcije, najsi sibo zvezne ali republiške.

Zbrali so se pred jeseniško gimnazijo, odkoder so se z avtobusom odpeljali v Piškovco – na delovišče. Urejali so namreč cesto, ki vodi od Brega proti Zaspu. Polni delovnega elana so poprijeli za krampe, lopate, sekire; ob delovišču so plapolale zastave, zadonela je brigadirska pe-

sem. Na rokav brigadirjev so se pokazali prvi žulji in vsak med njimi je bil potihoma ponosen nanje. Kaj kmalu so se pokazali rezultati njihovega dela, saj so skupali okoli osemsto metrov obcestnih jarkov, odtočkov, uredili prav toliko cestišč in obsekali drevje in grmičevje ob njem. Zadovoljni so bili s svojim delom. Veselijo se že naslednje delovne akcije, ko bodo cesto uredili do konca.

Po končani delovni akciji se je v Kazini na Jesenicah začela brigadna konferenca, po njej pa brigadirski večer s kulturno-zabavnim programom in plesom. Za popestritev so »stari« brigadirji prikazali tudi nekaj skečev, in ni ga bilo med njimi, ki bi ob tem lahko ostal resen. Kar precej pozno je že bilo, ko so se odpravljali domov, polni lepih vtisov in željo, da se na naslednji delovni akciji kmalu spet srečajo.

DELOVNA AKCIJA »OČISTIMO OKOLJE V ŽELEZARNI«

V soboto, 4. aprila, smo se mladinci in mladinke osnovnih organizacij ZSMS Železarne in ŽIC udeležili delovne akcije na Bregu pri Žirovnici. Na tej akciji smo sklenili, da organiziramo stalno akcijo v Železarni, ki naj bi potekala v znamenju »čisto okolje«.

Akcija naj bi potekala trikrat tedensko, očistili pa bi okolico obratov v Železarni.

Prvič smo se zbrali v ponedeljek, 6. aprila, na Beli. Prišlo je 40 mladincev in tri mladinke. Pričeli smo s

čiščenjem okolice valjarne blumingštel in jeklovleka. Delali smo od 15. do 19. ure in pri tem zbrali 26 ton odpadnega železa.

Akcija ni potekala čisto po določenem planu, ker nismo uspeli dobiti dovolj mehanizacije. Upamo, da nam bodo to težavo pomagali premostiti za to odgovorni delavci.

Pozivamo ostale mladince in mladinke, da se nam pridružijo, saj ob takšnem delu krepijo prijateljstvo in medsebojne odnose.

T. H.

NEKAJ MISLI OB PROSLAVI DNEVA BRIGADIRJEV

Zadnjič sem dobil vabilo na brigadirsko proslavo. Obšlo me je pravo veselje, da se bom spet srečal s stari prijatelji, s katerimi sem preživel del lanskega poletja. Nepozabni so dnevi, ko s prijatelji pomagali graditi ceste, vodovode, koplješ jarke, s tem pa utrjuješ slogo in tovarištvo pa tudi bratstvo in enotnost.

Neverjetno pa se ti vtisnejo v spomin tudi večeri, ko se z novimi prijatelji poveseš in raduješ nad premaganimi »kubiki«. Prav zaradi teh lepih občutkov, ki sem jih prinesel lansko leto iz brigade, sem prišel tudi na proslavo v počastitev brigadirskega dne – 1. aprila, v dom učencev ŽIC ob 18. uri.

MEDRAZREDNO TEKMOVANJE TITO-REVOLUCIJA-MIR V OŠ POLDE STRAŽIŠAR

V torek, 31. marca je v telovadnici osnovne šole Polde Stražišar potekalo šolsko medrazredno tekmovanje v znanju o NOB in socialistični revoluciji (1941–1981). Tekmovali sta dve skupini po pet učencev iz 8. razreda in ena skupina po pet učencev iz 7. razreda. Tekmovanje je vodila mentorica OO ZSMS Danica Uršelj, spremljali pa so ga tovarišica ravnateljica, vsi učenci naše šole s tovarišicami razredničarkami, tovarišica iz krajevne skupnosti Sava Kati Hiti in tovarišica iz OK ZSMS Jesenice Nevenka Juvan.

Vsaka skupina učencev je morala odgovoriti na 32 vprašanj in je tako imela možnost doseči ob koncu tekmovanja 32 točk. Zmagala je ekipa učencev iz 8. razreda, ki so jo sestavljali: Sena Šabanovič, Robert Domitrovič, Indira Mulalič, Sonja Lunder in Mirica Mrovlje. Pravilno so odgovorili na 30 vprašanj in tako dosegli od 32 možnih točk kar 30. Ti učenci bodo sodelovali na občinskem tekmovanju TITO – REVOLUCIJA – MIR 11. aprila v železarskem izobraževalnem centru. Druga je bila skupina učencev iz 7. razreda, ki so pravilno odgovorili na 22 vprašanj in tretja je bila druga skupina učencev iz 8. razreda, ki je pravilno odgovorila na deset vprašanj.

Na koncu tekmovanja so učenci zmagovalci prejeli pohvale, vsi nastopajoči pa praktično nagrado in značko ZSMS.

Po končanem tekmovanju smo odšli veseli domov, kajti dokazali smo, da eni več drugi manj vemo o naši NOB in socialistični revoluciji, vsi pa se dobro zavedamo njenih pridobitev.

Milan Pintarič, 8. razred OŠ Polde Stražišar

MLADI V KS HRUŠICA NA NOVO

V preteklem tednu je bila volilno-programska seja osnovne organizacije ZSMS Hrušica. Udeležilo se je precej hruščanskih mladink in mladincev, ki so pripravljene delati v mladinski organizaciji. Na seji so sprejeli program dela za naslednje mandatno obdobje. Za novo predsednico osnovne organizacije so izvolili Danico Novak-Kenda.

Kot trenutno večjo nalogo so si zadali, da bodo dostojno sprejeli in prepeljali štafeto mladosti v svoji krajevni skupnosti.

MJ

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

OSEBNA DOZIMETRIJA V CIVILNI ZAŠČITI

Prebivalstvo naše države, kadar gledamo z vidika vojnih in izrednih pogojev na splošno, rečemo, da se sestoji iz operativne armade, enot teritorialne obrambe in civilne zaštite, otrok ter starih in obolelih oseb. Razen zadnjih treh so vse ostale kategorije našega prebivalstva po našem konceptu SLO aktivne in izvršujejo vojne in delovne naloge v vojnih in izrednih pogojih. Poleg ostalega se izpostavljajo v večji ali manjši meri tudi možnostim sevanja.

Pod pojmom izredni pogoji razumemo potencialno nevarnost prekomernega jedrskega ali ionizirajočega sevanja na ljudi. Prekomerno sevanje je tisto sevanje, ki prekorači dovoljen maximum v normalnih pogojih. Takšna sevalna nevarnost se pojavlja tudi v miru pri nesrečah pri delu z najmočnejšimi sevalnimi izvori.

Po ciljih, načinih delovanja in sredstvih, se osebna dozimetrija v izrednih pogojih razlikuje od redne osebne dozimetrije, ki se uporablja pri delu z izvori ionizirajočega sevanja v miru.

Sevalno nevarnost v izrednih pogojih sestavljajo, predvsem zaradi velikega dometa, gama žarki in nevtroni. V trenutku jedrske eksplozije nastane v okolici kratkotrajno in intenzivno območje sevanja nevtronov in žarkov gama. Za jedrsko eksplozijo je to začetno jedrsko sevanje.

Na kontaminiranem območju z radioaktivnimi usedlinami jedrske eksplozije obstaja nevarnost sevanja gama žarkov. Za jedrsko orožje je to zaostalo jedrsko sevanje. To traja, kot je poznano, več dni pa tudi tedne in leta.

Naloge osebne dozimetrije v izrednih pogojih so:

- da se izmeri ali oceni sprejeta doza sevanja in na njeni osnovi stopnja sevalnih poškodb oziroma delovna ali borbena sposobnost obsevanih posameznikov ali skupin ljudi,

- da se z meritvami kontrolira ali zmanjša preveliko sevanje in škodljive posledice in izgube za ljudi na najmanjšo možno mero. Na osnovi dozimetrijskih podatkov se odloča tudi zdravstvena usposobljenost obsevanih ljudi pri izvrševanju nalog v izrednih pogojih ter njihova medicinska obravnava.

Neposredna meritev doze, kateri je bil človek zunaj izpostavljen, se vrši z osebnim dozimetrom, ki se nosi na določenem delu telesa. Osební dozimeter nosi skoraj vsak človek v področju, kjer je večja ali manjša verjetnost sevanja.

Danes poznamo več vrst osebnih dozimetrov. To so:

- filmski dozimeter,
- žepna ionizacijska komora – STILODOZIMETER,
- kemijski dozimeter,
- termoluminiscenčni dozimeter,

FILMSKI DOZIMETER:

To je kosček filma v kasetici značke. Fotoemulzija s srebrom in bromom počrni pri razvijanju filma s kemijskim procesom pod vplivom ionizirajočega sevanja. Stopnja počrnenosti je sorazmerna sprejeti dozi sevanja. Meritev intenzitete počrnenosti filma in s tem sprejete doze merimo z instrumentom, ki se imenuje »densitometer«. Običajni obseg doz je od 0,5 mGy do 5 cGy. Za uporabo v izrednih pogojih za doze do 8 Gy sestavljajo dozimeter dva ali več filmov z emulzijami različne občutljivosti na sevanje.

Lastnosti dozimetra so:

Ima odziv na širok energetski spekter, ki se nastavlja z izbiro kovinskih filtrov sevanja. Časovno izgubljanje podatkov doze (Fading) je do 20 % mesečno in je občutljiv na kotna sevanja. Napaka merjenja doze je $\pm 30\%$, včasih pa tudi več. Po obsevanju se dozimetrijski filmi razvijajo, fiksirajo in sušijo, pri čemer sta zelo pomembna temperatura okolice in sam proces razvijanja filma, kar pa je v izrednih pogojih zelo težko nuditi, saj moramo imeti filmski laboratorij.

Od 1. 1. 1981 velja nov zakon o merskih enotah:

nova enota:	stara enota:
= 1 Gy (grej – fonetično)	= 100 R (rentgenov)
1 c Gy	= 1 R
1 m Gy	= 100 m R

Nadaljevanje

TITO-REVOLUCIJA-MIR

V soboto, 11. aprila, se bo v železarskem izobraževalnem centru ob 9. uri pričelo občinsko tekmovanje TITO – REVOLUCIJA – MIR. Tekmovalo bo 35 tekmovalcev iz osnovnih šol, 15 iz centra srednjih šol, 15 iz ŽIC in pet iz šole za zdravstvene delavce. Sodelovali bodo tudi člani OO ZSMS TOZD Vzdrževanje in TOZD HVB – železarna Jesenice ter člani OO ZSMS Gradis Jesenice.

V kulturnem programu, ki bo ob 11.30 v telovadnici ŽIC bodo sodelovali: pihalni kvartet Glasbene šole Jesenice, učenci ŽIC in s svojimi pesmimi Niko Kešina iz OO ZSMS Elektrode.

Na kulturni program vabimo mlade in ostale občane Jesenic. Šest tekmovalcev – trije iz osnovnih šol in trije iz srednjih šol ali OO ZSMS iz TOZD se bo uvrstilo na regijsko tekmovanje, ki pa bo 25. aprila v Mostrani.

Letos je v tekmovanju Tito – revolucija – mir v občini sodelovalo okoli 700 mladih (v predtekmovanjih osnovnih in srednjih šol).

Sodelavka navijalka transformatorjev in vseh vrst tuljav (Foto I. Kučina)

PREGLED SESTANKOV SDS

V dneh od 31. marca do 3. aprila smo iz osmih temeljnih organizacij in iz dveh delovnih skupnosti prejeli zapisnike s sestankov 65 samoupravnih delovnih skupin. Čeprav so SDS ponekod še obravnavale poslovanje v lanskem letu, pa je bila osrednja tema večine sestankov vprašanje delitve sklada skupne porabe, poleg tega pa v delovnih skupnostih še razprava o srednjeročnem planu razvoja posamezne delovne skupnosti. Veliko je bilo tudi kandidacijskih konferenc.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS predelava topilniških odpadkov, ponvično gospodarstvo, peči 2 ter livna jama 2. Na sestankih so se pojavljale vse teme, ki jih omenjamo v uvodu. SDS predelava topilniških odpadkov se je v zvezi s poslovanjem jeklarne v lanskem letu spraševala, »zakaj vedno slabše delamo in dosegamo slabe uspehe, katere občutijo tudi oddelki, ki uspešno delajo«. SDS zatem ugotavlja, da na tak način tudi v bodoče ne moremo računati na lasten razvoj ter na obnovo in razširitev naprav. Pritožuje se tudi zaradi dolge poti do kantine in čakanja na malico, pa tudi zato, ker že tri mesece nimajo čistilke. Bivalni in sanitarni prostori so zaradi tega skrajno zapušteni. Prav tako meni, da je že čas, da se uredi vprašanje regresiranja prevoznih relacij Hrušica-Koroška Bela. SDS zahteva, da se čimprej reši tudi vprašanje pomanjkanja delavcev. SDS ponvično gospodarstvo je razpravljala tudi o varstvu pri delu. Zaveda se sicer, da so v jeklarni težki delovni pogoji in da je zato dosti nesreč. Toda do nesreč prihaja tudi zaradi nepazljivosti in nepravilnosti. Tako omenjajo prehitro vožnjo lokomotive poleg zidarjev (posebno na prvi izmeni), pa prenamajo pazljivost premikačev, ko vozijo tekoči grodelj ter nevarnost, da pače zidar med »špricanjem« v jamo. SDS peči 2 je med drugim razpravljala o pomanjkanju delavcev, ki se kaže že ob minimalnem koriščenju dopusta. Visok pa je tudi odstotek bolezenske odsotnosti. Pod takšnimi pogoji, ko pride od tega, da delata po dva delavca na peči, je seveda težko delati. Tudi SDS livna jama opozarja na to vprašanje in vprašuje, kako da se za martinarno, ki je srce Železarne, ne zagotovi zadostnega števila delavcev. SDS namreč meni, da tedaj, ko bo število delavcev okrnjeno zaradi dopustov, ne bo mogla izpolnjevati zahtevanega plana. Ta skupina je imela tudi pripombo k predlogu delitve sklada skupne porabe. Predlagala je, da bi regres in nagrade izplačevali ločeno (ne oboje v enem mesecu).

Iz TOZD BLUMING ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, bluming 3, adjustaža štekel 1, 2 in 3, adjustaža štekel Javornik, lužilnica adjustaže štekel ter adjustaža bluming 1, 2, 3 in 4. Tu so imele skupine na dnevnem redu razen potrditve kandidatov za samoupravne organe ter predloga sklada skupne porabe tudi razpravo o pravilniku o delovnih razmerjih ter o predlogu ukrepov za odpravo vzrokov izgube do katere je prišlo v lanskem letu. SDS vodstvo TOZD v zapisniku med drugim omenja, da bi moral biti regres za člane kolektiva višji in da bi bilo nujno treba opredeliti program koriščenja doma na Mežakliji. Da bi moral biti regres višji meni tudi SDS adjustaža štekel 1. SDS adjustaža štekel 2 pa predlaga, da naj bi se regres povečeval skladno z rastjo cen (predlagajo 3000 din), povečale pa naj bi se tudi jubilejne nagrade. Omenja tudi slabo delovno disciplino, ki jo povzročajo predvsem nekateri posamezniki. Istega mnenja glede višine regresov (3000 din) je tudi SDS adjustaža štekel 3. SDS adjustaža štekel Javornik ter lužilnica adjustaže štekel pa v zapisniku omenjata, da bi se morale zaradi dviga življenjskih stroškov povečati tudi osebni dohodki, hkrati pa vprašuje, kdaj se misli v adjustaži rešiti vprašanje kategorij. SDS adjustaža bluming 3 se je pritožila, da še ni dobila odgovora na vprašanje glede nabave obeh za omare v garderobi in v oddelku, ravno tako pa tudi ne odgovora na vprašanje glede povračila potnih stroškov v lokalnem prometu. Postavili pa so že tudi novo vprašanje. Zanima jih namreč, kdaj bo montiran novi sekalec za plamensko rezanje, ki je bil nabavljen že pred letom dni. Sedaj to delo opravljajo ročno. Zdi se jim, da bo preteklo še nekaj let, preden bo sektor montiran. Zaradi podražitev hrane v kantinah so delavci zahtevali, da se poveča tudi vrednost bona za malico. Ko je skupina razpravljala o ukrepih za odstranitev vzrokov za izgubo v lanskem letu, je bilo največ govora o delovni disciplini ter o stanju na brusilnih strojih. V zvezi z disciplino je izstopalo zlasti vprašanje časa, ki ga porabijo za malico ter prežgodnjega prenehanja dela. Brusilci so ob tem menili, da imajo nekateri delavci ali delavke privilegije, tako glede prihajanja kot odhajanja z dela, pa tudi glede časa, ki ga porabijo za malico ali za umivanje. Glede stanja brusilnih strojev so omenili, da se jim očita slabo čiščenje in lenarjenje, ob čemer pa trdijo, da nihče od odgovornih ne ukrepa, če se pritožijo, da je kakšen stroj pokvarjen. Pripombo, da bi se morala vrednost bona za malico zaradi podražitev v kantini povečati, je izrekla tudi SDS adjustaža bluming 4. Pritožuje se tudi, da stranišče pod globinsko pečjo še ni bilo temeljito očiščeno odkar so ga napravili.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS adjustaža 1 in 3 ter strojna adjustaža 1 in 3. Vse štiri skupine so potrdile kandidate za člane samoupravnih organov ter pod razno opozorilo na nečistočo v sanitarnih ter na pomanjkanje vode in sploh slabo stanje kopalnic. SDS adjustaža 1 in strojna adjustaža 1 pa sta tudi predlagali, da naj se sestanejo vodje linij, vodja oddelkov ter vodja proizvodnje ter da naj se dogovore o enotnih kriterijih (sankcijah) glede vzdrževanja in čiščenja linij. Urediti je treba tudi oljenje SSSL linije. Le-to je nevalitetno opravljeno. Tako prihaja do velikih izgub pri olju, razen tega pa tudi do onesnaženja okolice stroja. Obe skupini zanima tudi, zakaj vodilnim v drugih oddelkih ni

treba ob pomanjkanju vložka delati na drugih delovnih mestih, kjer manjka delavcev, medtem ko se v adjustaži premeščajo glede na potrebe in na delovne programe linij. SDS adjustaža 3 in strojna adjustaža 3 pa sta predlagali vodstvu, da naj se dogovori z vodstvom družbene prehrane glede časa malice za HV-Bela. Čakanje na malico namreč, še zlasti v dopoldanskem času, vzame vse preveč časa. Rečeno je bilo tudi, da je kvaliteta doma izdelanih separatorjev slaba in da se je poslabšala tudi kvaliteta valjanih trakov (valovitost!), da je treba za SSSL linijo nabaviti nov oljnik in zbiralnik olja, da naj bi se prvim in drugim rezalcem povečale kategorije (delo na tej liniji je težje kot na drugih), da so remontni slabo opravljeni in da bi moral biti — v nasprotju s sklepom IO OOS — do nakupa odpadnega lesa upravičen vsak delavec v TOZD HV Bela.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE pa smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna valjarina 1, 2 in 3, adjustaža hladne valjarne, skladišče vložka, žarilnica 1, 2 in 4 ter lužilnica. Tu so skupine razpravljale še o poslovnem poročilu za lansko leto, razen tega pa so imele tudi kandidacijske konference. Obravnavale so tudi februarске proizvodne rezultate ter vprašanje priznanj in denarnih nagrad za najmarljivejše delavce. SDS vodstvo TOZD je na sestanku med drugim ugotovilo, da je bila njihova temeljna organizacija lani ena najuspešnejših v Železarni. SDS hladna valjarina 2 meni, da so bili v lanskem letu tako dobri rezultati doseženi na račun uvoženih TVT, ki so cenejši. Ista SDS tudi meni, da so kriteriji za dodelitev denarnih nagrad prestrogo postavljeni. SDS skladišče vložka prav tako ocenjuje poslovanje TOZD v lanskem letu kot zelo dobro — kljub težavam, ki jih spremljajo (pomanjkanje vložka, delavcev ter stare in slabe naprave v HVJ). Meni, da bi bilo nujno kje »zvrtati« investicije za vsaj delno obnovo le-teh. Pritožuje se tudi nad sanitarnimi. Do najbližjih imajo namreč več kot 500 metrov poti. SDS žarilnica 4 se pod razno pritožuje nad slabšanjem kvalifikacijske strukture. Med drugim ugotavlja, da plan v februarju ni bil dosežen zaradi pomanjkanja vložka in zastarelosti naprav (zato je bilo več zastojev).

V TOZD JEKLOVLEK sta SDS vodstvo TOZD ter hladna predelava 1 razpravljali o predlogu delitve sklada skupne porabe. V zvezi z njim je SDS vodstvo TOZD postavila vprašanje, po kakšnem kriteriju se delijo sredstva za vrhunski šport in sredstva za reklamo v Železarni, pa tudi za katere športne objekte v počitniških domovih so planirana sredstva (odbor za kadre in družbeni standard naj bi izdelal program porabe in delitve sredstev v višini 600.000 din in ga predložil v potrditev temeljnim organizacijam). SDS hladna predelava 1 je potrdila tudi kandidatno listo za delegate v samoupravnih organih.

SDS zaviljarnica žebjarne (TOZD ŽEBLJARNA) k predlogu delitve sklada skupne porabe ni imela pripomb. Pod razno pa je bilo govora o zaščitnih sredstvih (rokavicah) ter o nekaterih problemih, ki se pojavljajo med delavkami v zvezi z izpolnjevanjem norme.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike kar 21 samoupravnih delovnih skupin in sicer od vodstva TOZD, priprava dela, ključavničarji 1 in 2, instalacija 1, montaža 1, hidravlika in pnevmatika, elektrodelavnica, delavnica elektrostrojev 1, elektrožerjavni, vodstvo GRD, tesarji, mizarji, kleparji, zidarji, plastika, GRD Javornik ter RTA 1, 2, 5, in 6. Osrednje teme na sestankih so predstavljale razprave o delitvi sklada skupne porabe, o kandidatih za samoupravne organe ter o gradivu za sejo delavskega sveta TOZD. Seveda v nadaljevanju omenjamo samo pripombe v zvezi s temi točkami ter v zvezi z obratno problematiko. SDS ključavničarji 1 in 2 vprašujeta, zakaj imamo tako nizek regres za dopuste, predlagata pa tudi, da naj bi iz sklada skupne porabe namenili več sredstev pihalnemu orkestru jeseniških železarjev. SDS instalacija 1 je predlagala, da naj bi naročili nov stroj za vrezovanje navojev, vprašuje pa, kdaj se bo povečala cena bonov. SDS montaža 1 ocenjuje odkup doma na Mežakliji kot neutemeljen, ker je sedaj neuporaben, za adaptacijo pa bi bila potrebna velika sredstva. Trdi, da je že bil last Železarne in da naj bi šla sredstva ne za odkup temveč za obnovo doma. Vodja oddelka je navzoče seznanil tudi z remontom EP LM, delovna skupina pa je ocenila, da bo zaradi osebneosti del čas remonta verjetno prekoračen. SDS elektrodelavnica je predlagala, da naj bi se osnovna jubilejna nagrada povečala na 250 din. Sredstva za to naj bi dobili iz sredstev pod točko 5.4. (aktiv ZZZB NOV Železarne), češ, da se jim zdijo brez bolj podrobne obrazložitve previsoka. SDS delavnica elektrostrojev 1 meni, da je regres vsa leta manjši kot v drugih delovnih organizacijah ali na občini in predlaga, da naj bi se višina regresa vskladila in izenačila z drugimi OZD. Predlagala je tudi, da naj bi bila osnovna jubilejna nagrada 400 din, delež na leta zaposlitve pa po 50 din za vsako leto. Poleg tega je predlagala prerazporeditev sredstev, ki so namenjena za sklad skupne porabe SOZD SŽ (786.800 din), za telesnokulturne in kulturne aktivnosti komisij pri IO osnovnih organizacij sindikata (4.014.000 din) ter sredstev za aktiv ZZZB NOV Železarne (1.200.000 din), da bi bil regres kot tudi jubilejne nagrade, lahko večji. Da je regres zaposlenih premajhen (glede na višje cene) trdi tudi SDS elektrožerjavni oddelk. SDS vodstvo GRD je obravnavalo program koriščenja IV in AZ sredstev (gradivo za sejo delavskega sveta TOZD) in pripominja, da bi kazalo višino odobrenih sredstev večjih postavk znižati in namesto tega povečati število odobrenih postavk ter da bi morali pri postavkah AZ sredstev upoštevati tudi drobne investicije (nabava orodja), »sicer bo delo onemogočeno«. SDS tesarji je predlagala, da naj se sredstva iz točke 5.3. predloga delitve sklada skupne porabe, ki namenijo za alkoholike, dajo za zdravljenje zob nealkoholikov. SDS kleparji meni, da so regresi prenizki. Sredstva za obdaritev otrok za praznovanje dedka Mrza bi se morala po njenem mnenju zbirati v TOZD za obdaritev otrok delavcev Železarne

(»ne pa da se polovico denarja prime organizatorja«). Tudi SDS GRD Javornik meni, da so regresi, glede na velik porast cen, majhni. SDS RTA 1 je predlog delitve sklada skupne porabe sprejela s pripombo, da naj bi se sredstva za praznovanje otrok ob novem letu nakazala na žiro račun v tisto občino, kjer ima zaposleni stalno bivališče. SDS RTA 2 je imela pripombo k predlogu razdelitve sredstev IV (gradivo za delavski svet TOZD), zlasti k vsoti 180.000 din za obnovo prostorov v stari instalacijski delavnici za potrebe RTA 1. V zvezi s tem vprašuje, zakaj se ni upošteval predračun stroškov obnove, ki je bil izdelan v GRD. Da so sredstva IV in AZ veliko manjša od potreb ocenjuje tudi SDS RTA 5. Zdi se ji, da je ureditev prostorov PIV in instalacijske delavnice za potrebe jeseniškega dela RTA postavljena pod vprašaj, obenem pa opozarja, da že več let iz AZ ne obnavljajo njihovih osnovnih sredstev — instrumentov. Tako kot precej drugih SDS se je tudi ta seznanila z načinom štednje odpadnih materialov. V zvezi s tem vprašuje, kdaj bo na razpolago kontejner za papir. SDS RTA 6 se je pri obravnavanju dnevnega reda seje delavskega sveta TOZD zaustavila ob disciplinskem postopku zoper nekega delavca. Prenehanje delovnega razmerja se ji zdi namreč vprašljivo, kajti pogreša mnenje tričlanske komisije sindikata ter SDS, ki širše pozna okoliščine in odnose v njej.

Ker je bila prejšnja kopija zapisnika SDS energetiki 1, 2, 3 in 4 z dne 20. februarja slabo čitljiva, šele iz te, ki smo jo prejeli sedaj, povzemamo nekatere ugotovitve, predloge in vprašanja teh štirih SDS. V zvezi s poročilom o proizvodnji in proizvodni problematiki TOZD energetika skupine omenjajo kot glavni vzrok izpada proizvodnje neobratovanje turbogeneratorja 3 ter vprašujejo, če kadrovski sektor res ne more dobiti ljudi, da bi se to uredilo. Zanima pa jih tudi, kdaj bo sposobna za obratovanje vodna turbina za HE Zasip. Nadalje omenjajo omenjajo »točka: stanje stroškov in izvajanje akcijskega programa«, da bi bilo največji prihranek električne energije možno doseči pri elektropečeh Asea, Lectromelt in BBC, če bi delavci, ki so zaposleni v elektrojeklarni upoštevali ustrezna navodila in predloge. SDS pod razno vprašujejo, če ni prav nagrajevanje tista šibka točka zaradi katere primanjkuje kadrov, zanima pa jih tudi, kdaj bo rešen problem gaderob v RTP na Jesenicah. Predlagali so, da naj bi se sklical sestanek, ki naj bi se ga udeležili tudi vodja dejavnosti.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA FINANČNE IN KOMERCIALNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS računovodstvo prihodka in dohodka, računovodstvo osnovnih sredstev, finance ter računovodstvo osebnega dohodka. SDS so razpravljale o delitvi sklada skupne porabe ter o srednjeročnem planu delovne skupnosti (o slednjem ni razpravljala SDS računovodstvo osebnega dohodka, ostale so ga sprejele brez pripomb). V zvezi z delitvijo sklada skupne porabe SDS računovodstvo prihodka in dohodka meni, da bi bila delitev lahko sprejeta, če bi bili podani odgovori na več vprašanj. Po njenem mnenju bi moralo biti povedano: kje so sredstva za refundacijo osebnih dohodkov hokejistov za leto 1980 v višini 1,8 mio dinarjev; kaj je s sredstvi, ki jih vsako leto namenimo potrebam naše obratne ambulante. Dalje: kdo bo finančni program krajevnih skupnosti (v preteklosti je bil del sredstev dan iz sklada skupne porabe); kaj je s članarino za DIATI; kako je s financiranjem kulturnega doma; kje so sredstva za razne manjše izdatke, ki delavcem na knjigovodstvu pri evidentiranju povzročajo težave zaradi nenamenske porabe odobrenih sredstev? Podane so bile tudi pripombe na sorazmerno majhen delež za vrhunske športnike. Podobno — namreč da bi se potrdila predlagana delitev sklada skupne porabe, če bi se odgovorilo na nekatera vprašanja oziroma, če bi bile napravljene določene korekture — meni tudi SDS računovodstvo osnovnih sredstev. Ta meni, da bi bilo treba napraviti korekturo pri kreditiranju nakupa etažnih stanovanj. SDS se pri tem sklicuje na kriterije iz družbenega dogovora o stanovanjskem gospodarstvu po katerih naj bi bilo pri reševanju stanovanjskih vprašanj v najugodnejšem položaju tisti, ki kupujejo etažna stanovanja usmerjene družbene gradnje. Ti bi morali biti potemtakem upravičeni dobiti najmanj toliko posojila kot ga je po predlogu namenjenega »zadružnikom« (preko 400 tisoč din). Ostala vprašanja so ista kot pri preje omenjeni skupini. SDS finance pa pripominja, da so sredstva, ki so namenjena za zadružno gradnjo, v očitnem nesorazmerju s sredstvi, ki so namenjena za individualno gradnjo in adaptacije. Trdi, da so delavci tako v neenakopravnem položaju in da se ne upošteva dejstva, da se tudi z adaptacijami v veliki meri rešuje stanovanjska problematika. Kredit v višini 60 tisoč din se ji zdi zato odločno prenizek. Kot argument nadalje navaja, da se pri kreditih za adaptacije na upošteva dejstva, da se zanje v glavnem odločajo delavci, ki imajo daljšo delovno dobo v Železarni, kar bi morali upoštevati kot dodatni kriterij. Tudi ta SDS ugotavlja, da nikjer niso predvidena sredstva za financiranje krajevnih skupnosti, čeprav je znano, da drugih virov financiranja ni. Po njeni oceni so tudi sredstva, ki so namenjena za vrhunski šport le simbolična (»saj vemo, da ima samo hokej klub Jesenice precejšnje obveznosti iz naslova izplačanih osebnih dohodkov«). K temu dodaja še to, da je, po drugi strani, predvideno za telesnokulturne in kulturne aktivnosti komisij pri IO OO sindikata ŽJ preko 4 milijone dinarjev, kar se ji zdi pretirano. Pripombo je imela tudi na razmerje med kandidati posameznih SDS za delegate v delavski svet delovne skupnosti. Sklenila je tudi, da je treba zaradi večjega števila novosprejetih delavcev organizirati ogled proizvodnih naprav, skladišč ter proizvodov v Železarni. SDS računovodstvo osebnega dohodka pa v zvezi s predlogom delitve sklada skupne porabe meni, da bi bilo prav, če bi na račun vzdrževanih družinskih članov raje povečali regres za tiste, ki so zaposleni v Železarni ter, da naj bi tudi za ožji mestni promet (Koroška Bela-Plavž-Hrušica-Blejska Dobrava) uvedli regresiranje prevoza na delo in z dela.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Jeklovlek

19. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 25. marca, je predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Jeklovlek Anton Klemenc sklical 19. redno sejo. Najprej je odbor pregledal sklepe in ugotovil, da so izvršeni, razen programa IV in AZ glede višine predlaganih sredstev za leto 1981, ki niso v skladu z načrtovano proizvodnjo in razvojni politiko.

Odbor je soglašal s sklepom na postavljeno delegatsko vprašanje, glede akontacije in poročila OD za leto 1980. Soglašal je, da se poročun uskladi z rezultati dela in prizna razlika na doseženi indeks dohodka.

Na seji so opozorili na postopno zmanjšanje starih in nizko produktivnih strojev in na ozka grla, kot so površinska kontrola palic. S tem bi zmanjšali rizično proizvodnjo in odpremo.

Odbor ugotavlja, da je ogrevanje hale na vročo vodo prioriteta na

ložba. S prestavitvijo brusilnice na Belo pa je ogrevanje prostorov pomembno vprašanje tehnologije brušenja in pogojev dela.

Zaradi visoke predračunske vrednosti naložbe se nerazporejena sredstva amortizacije TOZD Jeklovlek namenjena za združevanje, lahko koristijo v dveh fazah.

Program IV je pomemben za proizvodnjo, zlasti glede vzdrževanja, kjer je problem dragih popravil in kakovosti dela. V zvezi s tem je po-

vezana tudi reorganizacija preventivnega vzdrževanja.

Odbor je sprejel sklep, da predlog programa koriščenja sredstev za amortizacijske zamenjave in investicijsko vzdrževanje obravnava in potrdi delavski svet.

Med drugim je odbor kritično ocenil stimulacijo na vrednost in dopolnitev člena 26/a pravilnika o merilih in osnovah za delitev OD in sklada skupne porabe, ki ureja specifična merila nagrajevanja po delu.

Odbor je predlagal, da se pravilnik ustrezno dopolni in razpiše referendum. Predlagal je tudi, da se ustrezno korigira stimulacija na produktivnost, ki skrajno destimulativno vpliva na rast produktivnosti.

Odbor je po obravnavi potrdil operativni plan za mesec april, ki znaša 1520 ton.

Zaradi pomanjkanja in slabe kakovosti brusilnih koluti je odbor sklenil da se uvozi. Obenem odbor ugotavlja in predlaga, da se prouči možnost nakupa razrezovalnega stroja domače izdelave, ker TOZD

Žičarna odklanja usluge zaradi lastnih potreb.

Na seji so tudi postavili vprašanje glede poročila stroškov reklamacij, kako poteka obračun stroškov po sprejetih navodilih, ker FRS nanj še ni odgovoril.

Pregledali so tudi sklepe 32. seje odbora za gospodarstvo Železarne in

ugotovili, da niso dovolj konkretni in akcijski, zlasti ko obravnavajo poslovno poročilo.

Soglašali so s pooblastilom Jožeta Ruparja, strokovnega sodelavca pravnega oddelka Železarne, da za stopa interese TOZD Jeklovlek pri oškodninskem zahtevku delavca zaradi nesreče pri delu.

20. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V petek, 27. marca, je predsednik odbora za delovna razmerja Stane Rev sklical 20. redno sejo. Najprej so pregledali sklepe prejšnje seje in ugotovili, da so izvršeni razen tistih, ki so v izvajanju.

V nadaljevanju seje so obravnavali kadrovska vprašanja:

- razporeditev delavcev na druge delovne naloge in opravila
- premeštev delavke v TOZD Energetika
- prenehanje delovnega razmerja

- prošnja za sprejem
- prestop delavke za določeno dobo za nadomeščanje delavke.

Ob koncu je odbor obravnaval in odobril prošnjo za dodelitev izredno plačanega dopusta sodelavcu pri pripravi tekaške proge za sedmi gorski tek na Vršcu in sodelavcu, zaradi udeležbe v državni hokejski reprezentanci.

Odbor je obravnaval poročilo kontrolorja bolezenske odsotnosti o sodelavki za katero odbor ugotavlja, da je uveden disciplinski postopek.

KJE, KAJ IN KAKO ŠTUDIRAJO JESENIŠKI ŠTUDENTI (3)

Nadaljujemo poročilo o tem, na katerih visokošolskih organizacijah najdemo jeseniške študente. V prejšnjih številkah smo videli, da ima status študenta 482 študentov, od tega je 70 odstotkov rednih študentov, 30 odstotkov pa študira ob delu.

V zadnjem prispevku je bila med tiskanjem izpuščena legenda, ki naj bi pojasnila zadnjo tabelo. Študenti jeseniške občine po področjih, spolu in načinu študija, zato jo danes posredujemo zainteresiranim bralcem

levo: — moški — redni in ob delu
 — ženske — redne in ob delu
desno: — redni
 — ob delu

Če povzamemo ugotovitve iz prejšnjega sestavka, najdemo največje število jeseniških študentov na tehničnem področju, ostala pa sledijo v naslednjem vrstnem redu: ekonomsko-poslovno-organizacijsko, pedagoško, medicinsko, upravno-pravno, biotehniško, družboslovno, matematično-naravoslovno in nazadnje umetniško. Ugotovili smo, da je takšna struktura vpisanih že kar ustrezna, seveda pa nam za popolnejše zadovoljstvo manjka še pomemben podatek o tem, kakšna je struktura diplomantov po posameznih študijskih področjih. Povedali pa smo že, da center za razvoj univerze spodbuja in tudi dosega na področju visokošolske statistike vedno bolj popolno spremljanje študentovskih generacij, kar vzbuja upanje tudi za naprej.

NA KATERIH VISOKOŠOLSKIH ORGANIZACIJAH SE ŠOLAJO JESENIŠKI ŠTUDENTI

Za odgovor na zastavljeno vprašanje posredujemo ob koncu sestavka obsežno razpredelnico, na kateri boste našli seznam vseh visokošolskih delovnih organizacij in študijskih smeri, ki jih je možno izbirati na področju SR Slovenije. Med njimi je tudi kakšna, na kateri v šolskem letu 1980/81 v vseh letnikih ne najdemo jeseniškega študenta.

Če bo bralce zanimalo v katerih letnikih se nahajajo študentje, bodo te podatke dobili pri skupnosti za zaposlovanje.

Po številu študentov izstopa FNT z 69 študenti, od katerih je glavnina na tehničnem področju. Metalurgija je na FNT bogato udeležena, saj v tej smeri študira kar 47 študentov, delež študentov ob delu celo presega delež rednih študentov. Omeniti velja še kemijo in farmacijo, ki privlačita še veliko večje število mladih, kot kaže število vpisanih, pa se mnogi preusmerijo zaradi omejenih možnosti za zaposlovanje.

Na drugem mestu po številu študentov je pedagoška akademija, kjer se za razredne učitelje šola 20 mladih, za predmetne učitelje 27. Iz preglednice se ne vidi, za poučevanje katerih predmetov se pripravljajo, ker pa je za nekatere (načrtovalce potreb na področju vzgoje in izobraževanja in mladino, ki se odloča za študij) to zanimivo, naštejmo le najpomembnejše: za likovni in tehniški pouk trije, za tehniški pouk in matematiko eden, za tehniški pouk in kemijo eden, za matematiko in fiziko eden, za angleščino in slovenščino štiri. Opažamo, da narašča zlasti zanimanje za tehniški pouk.

Ekonomska fakulteta je na tretjem mestu, mogoče preseneča zelo skromna udeležba študentov ob delu, ki je na sorodni mariborski VEKS pomembno večja; verjetno je po sredi različna organiziranost študija ob delu na obeh VDO.

Sledi VSOD s 34 študenti, med katerimi izstopa organizacijsko-računalniška smer. Študentje ob delu na tej VDO še vedno nekoliko prevladujejo.

Na naslednjem mestu je fakulteta za strojništvo, na kateri se šola 33 jeseniških študentov, od teh šest ob delu.

Mariborski VEKS je na šestem mestu, omenili smo že močan delež študentov ob delu, v katerem so ženske in moški enako udeleženi.

Filozofska fakulteta je pred leti mnogokrat prednjačila, vidimo pa, da je zdrsnila na osmo mesto. Fakulteta ima malo študentov ob delu, kar se kaže tudi med našimi študenti.

Zanimivo je, da so kar tri VDO udeležene v enakih deležih v strukturi jeseniških študentov, po 24 jih najdemo namreč na VSZD, VSTK in BF. Prvi dve imata ugodnejše pogoje za študij ob delu, na vsej biotehniški fakulteti pa imamo le enega študenta ob delu. Omeniti velja, da je zlasti med našimi gim-

nazijci močan interes za biološke študije in spet so manjše možnosti za zaposlitev v teh poklicih tiste, ki mogočno zmanjšajo vpisovanje na BF.

Podobno velja za medicinsko fakulteto, za katero je zanimanje res veliko, pa ga fakulteta s sprejemnim izpitom precej zajezi. Splošno medicino študira 19 naših študentov in velja dodati, da so naši dijaki na zahtevnih sprejemnih izpitih pogosto uspešni. Bodoči stomatologi so štirje.

Pravna fakulteta vključuje 20 študentov, med njimi so le trije študenti ob delu.

Sledi FSNP s 17 vpisanimi, a med njimi ni študenta ob delu. Trije študirajo SLO in sicer po eden v drugem, v tretjem in v četrtem letniku.

Najbrž bi še našli kaj zanimivega o naših študentih, ker pa se je

pravkar iztekel razpisani rok za prijavo za šolsko leto 1981/82, bodo kmalu zanimivi podatki o letošnjih prijavah. Letošnji razpis prinaša vrsto novosti, kaže, da bo sprejemni izpit potreben na več študijskih smereh, kot je bilo doslej. Zanimanje za študij ob delu ni bilo nič manjše kot prejšnja leta. Kaže, da želje po dopolnjevanju znanja in nadaljevanju šolanja ne zajezi niti zelo visoki stroški za en letnik študija ob delu, ki se gibljejo okoli 15.000 din.

Rok za prijavo se je iztekel 4. aprila, zato podatkov o tem, kam so se vpisali naši srednješolci in kandidati za študij ob delu seveda še nimamo. Povečano pa lahko, da so dokaj tehtno razmišljali o nadaljevanju šolanja, saj je v sedanjem času bolj kot kdaj koli doslej treba uskladiti osebne interese s potrebami po kadrih z višjo in visoko šolo. Zlasti letošnji gimnazijski maturanti so iskali pomoč mnogo pogosteje kot prejšnje generacije maturantov. Mogoče bi kazalo bralce seznaniti z rezultati študentskih razpisov, kar pa bomo storili kdaj drugič.

Na koncu dodajmo še pojasnilo bralcem, ki niso spremljali našega poročanja od začetka: statistični podatki o jeseniških študentih vključujejo vse študente, ki v skladu z zakonom in statuti posameznih visokošolskih organizacij izpolnjujejo pogoje za status študentov. Ne vključujejo pa tistih, ki »pavzirajo« in tistih, ki so že prekoračili absolventski staž. Sklepamo, da je število (predvsem rednih) študentov večje od analizirane skupne, ki šteje po podatkih centra za razvoj univerze 482 študentov.

Francka Thaler in
Magda Pogačnik

JESENIŠKI ŠTUDENTI PO VDO, NAČINU ŠTUDIJA IN SPOLU (Vir: CRU, 17. 11. 1980)

VDO	VSI REDNI	OB DELU	MOŠKI R OD	ŽENSKES R OD
VAŠ				
VPOM				
VPS	9	1	8	1
VSSD	7	—	4	3
VŠZD medicinske sestre	20	10	10	9
sanitarni tehniki	—	—	—	—
fizioterapevti	4	2	2	2
delavni terapevti	—	—	—	—
VUS	14	3	11	3
PA razredni pouk	20	18	2	18
predmetni pouk	28	16	12	15
specialni pedagogi	1	1	—	1
VŠOD organizac. proizvod.	7	1	6	1
organiz. računal.	15	12	3	12
kadrovsko-izobr.	12	3	9	3
VSTK višješolski	15	10	5	10
visokošolski	9	9	—	9
VTŠ	9	3	6	3
AGL	1	—	1	—
AGRFT	—	—	—	—
ALU	1	1	—	1
BF biologija	5	4	1	4
agronomija	3	3	—	3
urejanje krajine	—	—	—	—
živiloreja	6	6	—	6
veterina	5	5	—	5
živilska tehnol.	1	1	—	1
gozdarstvo	2	2	—	2
lesarstvo	2	2	—	2
EF	40	35	5	35
FAGG arhitektura	2	2	—	2
gradbeništvo	5	5	—	5
geodezija	2	2	—	2
FE	19	17	2	17
FNT matematična mehan.	1	1	—	1
pedagoška matem.	2	2	—	2
fizika	—	—	—	—
pedag. fizika	1	1	—	1
farmacija	7	6	1	6
tekstilna tehnolog.	2	2	—	2
kemija, kem. tehnol.	9	9	—	9
metalurgija	47	23	24	23
FSNP	14	14	—	14
od tega SLO	3	3	—	3
FS višješolski	16	14	2	14
visokošolski	17	13	4	13
FF nespecificirano	1	1	—	1
filozofija	1	1	—	1
pedagogika	3	2	1	2
psihologija	—	—	—	—
zgodovina	4	4	—	4
umetnostna zgod.	—	—	—	—
arheologija	1	1	—	1
etnologija	1	1	—	1
geografija	2	2	—	2
slovenski jezik	7	7	—	7
francoski jezik	1	1	—	1
angleški jezik	3	3	—	3
nemški jezik	—	—	—	—
primerjalna književnost	1	1	—	1
MF splošna smer	19	19	—	19
stomatološka smer	4	4	—	4
PF	20	17	3	17
VEKS	28	12	16	12
VTVS	8	3	5	3
brez podatka	1	—	—	1
SKUPAJ	483	337	145	192

LEGENDA: VDO — visokošolska delovna organiz.; VAŠ — višja agromorska šola; VPOM — višja pomorska šola; VPS — višja pravna šola; VSSD — višja šola za socialno delo; VŠZD — višja šola za zdravstvene delavce; VUS — višja upravna šola; PA — pedagoška akademija; VŠOD — visoka šola

za organiz. dela; VSTK — visoka šola za telesno kulturo; VTŠ — visoka tehnična šola; AGL — akademija za glasbo; AGRFT — akad. za gledal., film, radio, tel.; ALU — akademija za likovno umetnost; BF — biotehniška fakulteta; EF — ekonomska fakulteta; FAGG — fakul. za arhit., gradb., geodez.; FE — fakulteta za elektroteh.; FNT — fak. za naravosl.; FSNP — fakulteta za sociol., novin., politol.; SLO — splošni ljudski odpor; FS — fak. za strojništvo; FF — filozofska fakulteta; MF — medicinska fakulteta; PF — pravna fakulteta; VEKS — vis. ekon. komerc. šola; — VTVS — višja tehniška varnostna šola; R — redni; OD — ob delu.

JANEZU ROZMANU V SPOMIN

»Človek mora umreti, človeštvo ostane, in z njim bo ostalo, kar je zanj napravljen.« Tako je zapisal naš veliki Prešeren in čeprav se tega zavedamo, da »odprta noč in dan so gróba vrata;« nas je novica o njegovi nenadni smrti boleče presunila. Kajti minili so komaj dobri štirje meseci, ko se je poslavljajal od svojih sodelavcev v oddelku, ki so mu v imenu vseh delavcev temeljnih organizacij in delovnih skupnosti naše železarnice zaželeli, da bi še dolgo v zadovoljstvu in sreči užival težko zaslužen pokoj.

Rojen 2. oktobra 1922 na Javorniku v delavski družini je zgodaj okusil tegobe proletarske družine in moral že s sedemnajstim letom sam prijeti za delo. Leta 1939 se je zaposlil v takratni Kranjski industrijski družbi Jesenice in sicer v bivši valjarni Javornik I. Toda na pragu je bila druga svetovna vojna in okupacija naše domovine. Janez ni okleval in se kljub divjanju in terorju nemških fašističnih okupacijskih enot priključil narodnoosvobodilnemu gibanju še kot mladenič. Toda hotel je dati tudi svoj prispevek k oboroženemu odporu in osvobodilnemu boju in se aprila 1944 vključil kot borec v slavno sedmo slovensko narodnoosvobodilno brigado France Prešeren. Kot mitraljezec se je boril v brigadi, ki je bila strah in trepet za okupatorja in domače izdajalce. Njegovo borbenost in zglečnost so v brigadi kmalu po prihodu nagradili s sprejemom v SKOJ. Bitke so si sledile druga drugi in avgusta 1944 je bil mitraljezec Janez v bitki pri mostu v Praprotnem v Selški dolini hudo ranjen. Zdravil se je v znani partizanski bolnici Franja in svobodo dočkal kot invalid.

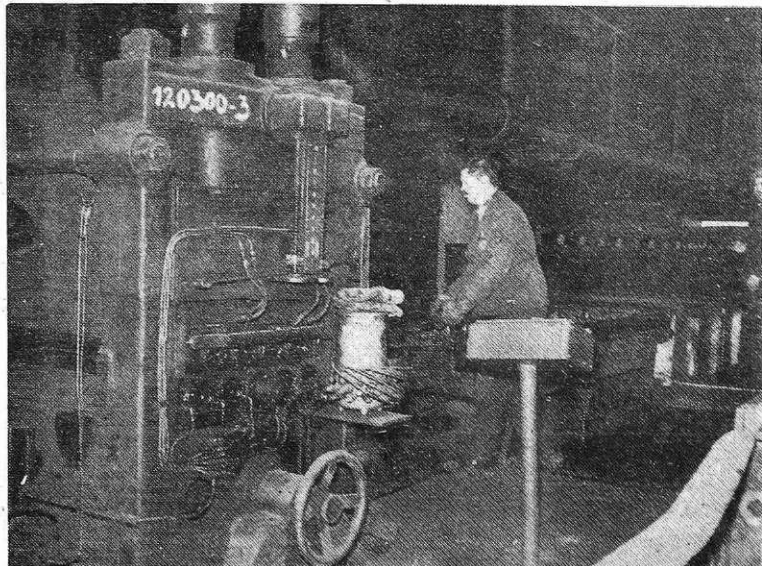
Po osvoboditvi se je znova zaposlil v istem obratu naše železarnice. V želji, da bi se čim boljše usposobil je

ob delu dokončal metalurški tehnikum. Bogato praktično znanje in strokovna usposobljenost sta mu odprla pot na področje priprave dela, kjer je kljub težkemu, odgovornemu in večkrat tudi neprijetnemu delu vztrajal več kot 30 let, vse do svoje upokojitve. Svoje delo je opravljal vedno maksimalno strokovno zavzeto, zanesljivo in odgovorno. Vsake strokovne naloge se je lotil delavoljno in ni preje odnehal, dokler jo ni rešil. Rad je pomagal mlajšim sodelavcem, jih uvajal v delo in radodarno ter nesebično razdal svojo bogato strokovno znanje in praktične izkušnje. Nikdar ni odrekel pomoči ali zavrnil dela.

Tudi kot človek je bil zelo spoštovan, saj je njegova osebnost izžarevala lep značaj, tovarništvo in humanizem in zato so ga sodelavci upoštevali, spoštovali in imeli radi. Bil je vzoren komunist in delavec tako v Železarni kot v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih.

Kljub invalidnosti je odgovorno opravljal številne odgovornosti v družbenopolitičnih organizacijah, predvsem v zvezi komunistov, katere član je bil 36 let, v borčevski organizaciji, oziroma organizaciji vojaških vojnih invalidov, samoupravnih organih in drugje. Za vse to je prejel tudi več vojnih in povojnih odlikovanj in priznanj.

Ostal nam bo spomin na pokojnega Janeza Rozmana, ne tisti formalni spomin, ki ga običajno naglašamo, temveč resnični spomin, saj je s svojim vestnim delom in udeležbo v socialistični revoluciji prispeval k lepšemu in boljšemu življenju nas vseh, predvsem pa mlajših generacij. Z nami bo ostalo tisto, kar je za nas Janez Rozman v več kot štirih desetletjih naredil. To pa ne more izbrisati niti njegova prerana smrt.

Pri ravnalnem stroju v Valjarni Javornik (Foto I. Kučina)

DOLGOROČNI DRUŽBENI PLAN OBČINE IN URBANISTIČNI NAČRT JESENICE (2)

5. OSKRBE DEJAVNOSTI

Trgovina, drobno gospodarstvo, gostinstvo in družbena prehrana. Po analizi obstoječega stanja je za trgovino značilno pomanjkanje modernih prodajnih zmogljivosti, neenakomerna razporeditev trgovin in dotrajanost ali funkcionalna neustreznost.

Proizvodna in storitvena obrt zaostajata za potrebami v jeseniški občini. Posebno deficitarna je storitvena obrt kot del oskrbe mesta in naselij.

Gostinstvo, ki služi potrebam lokalnega prebivalstva je, razen v turističnih središčih, slabo razvito, kar velja še posebej za stanovanjska območja v mestu Jesenice. Zagotoviti bo treba tudi organizirano družbeno prehrano predvsem v OS, VVU in TOZD.

Prostorska organizacija in potrebne površine za oskrbne dejavnosti so podane do leta 2000 po KS:

- **KS Rateče:** gradnja trgovsko-gostinskega objekta za oskrbo prebivalcev in maloobmočja in turistični promet na 1000 kv. m površine,

- **KS Kranjska gora:** samopostrežna trgovina v Podkorenju, dopolnitev specializirane turistične trgovine v Kranjski gori in obrtnih storitev za potrebe prebivalstva in turistov na površini 1,25 ha,

- **KS Dovje-Mojstrana:** 2 do 3 trgovine za dnevno in občasno oskrbo (350 kv. m prodajnih površin) in povečanje ponudbe storitvene obrti za prebivalce in turistične potrebe na skupni površini 4000 kv. m,

- **KS Hrušica:** gradnja trgovine za oskrbo in prostorov za storitvene obrti na 1200 kv. m zemljišča,

- **KS Planina pod Golico:** povečanje trgovskih površin na 750 kv. m,

- **KS Plavž:** gradnja trgovin in trgovinskega centra ter povečanje površin za storitvene obrti na skupno 1,5 ha površin,

- **KS Podmežaklja:** modernizacija obstoječih trgovin in gradnja novega objekta na 0,3 ha površine,

- **KS Sava:** gradnja ene trgovine, dopolnitev storitvenih obrti in povečanje gostinskih lokalov,

- **KS Javornik-Koroška Bela:** tri trgovine osnovne oskrbe in dopolnitev storitvene obrti in gostinskih zmogljivosti,

- **KS Blejska Dobrava:** razširitev prodajnih površin, dopolnitev storitvene obrti in gostinskih zmogljivosti, oskrba Kočne in Lipce,

- **KS Žirovnica:** izboljšanje in povečava trgovskih zmogljivosti za dnevno in občasno oskrbo z gradnjo trgovin na Bregu, v Smokuču in v Mostah, ter dopolnitev storitvene dejavnosti in gostinstva na skupno 0,6 ha površin.

- **V mestnem središču** bo za izjemne nakupe urejenih 2770 kv. m dodatnih prodajnih površin. Gradnja prostorov gostinske trgovine s skladišči, je predvidena v območju Plavški travnik II. na površini 2,2 ha. Predvidena je gradnja trgovinsko-gostinskih objektov na platojih ob AC v KS Hrušica in KS Blejska Dobrava.

6. TURIZEM IN REKREACIJA

Turistični prostor občine Jesenice sodi med najbolj razvite turistične regije v Sloveniji, predvsem zaradi naravnih danosti, ugodnih prometnih zvez in bližine večjih urbanih središč.

Nadaljni razvoj turizma je pogojen z:

- vrednotami starih naselij, z lego gornjesavske doline na stičišču treh držav, z dobro dostopnostjo v vseh letnih časih, z bližino večjih mest in dobro prometno povezanostjo.

Problem razvoja turizma v občini je ta, da izgradnji nočitvenih zmogljivosti ni sledila turistična infrastruktura - predvsem oskrba in izgradnja rekreacijskih kapacitet. Tako so nastali slabi pogoji za rekreacijo stacionarnih in izletniških gostov.

Poseben problem predstavljajo zaposleni v turizmu, kjer smo vezani na dotok kadrov in s tem na problem namestitve priseljenih prebivalcev in njihovo vključevanje v obstoječe okolje. Razpoložljivo število delavcev v občini predstavlja resen omejevalni dejavnik nadaljnjemu turističnemu razvoju, saj po projekciji števila zaposlenih po dejavnostih lahko računamo do leta 2000 le za 256 dodatno zaposlenimi. Z vidika prostorske razporeditve je predvidena krepitev dveh primarnih središč (Kranjska gora in Jesenice) ter kompleksna turistična ponudba v ostalih turističnih krajih.

Z ozirom na to so ocenjene dodatne zmogljivosti do l. 2000 na okrog 500 hotelskih ležišč v Kranjski gori in okrog 500 komplementarnih ležišč v ostalih turističnih krajih gornjesavske doline.

V mestu Jesenice je predvidena gradnja hotela in povečava obstoječih nočitvenih zmogljivosti.

Sedanje turistične nočitvene zmogljivosti Kranjske gore z okoli 4000 ležišč in z dopolnitvijo manjkajočih elementov bi lahko dosegli znatno večje turistične učinke.

Po taki presoji ne bi kazalo na območju občine Jesenice graditi takoj večjih hotelskih zmogljivosti. Ko bo dosežena rentabilnost obstoječih izpopolnjenih investicijskih vlaganj z dopolnilno zimsko in poletno rekreacijsko ponudbo, bi bila gradnja novih nočitvenih kapacitet sproščena.

Program razvoja turistično-rekreacijskih elementov temelji na alpskem smučanju, tekih na smučeh, sankarskih progah, planinski rekreaciji in alpinizmu. Z izgradnjo novih smučišč in žičnic v Kranjski gori v smeri Planice, bi pridobili povečane kapacitete za 1000-2600 smučarjev. Za druga potencialna smučišča (Kurji vrh, Brvog, Vršč, Na kledi, Črna vrh, Mežaklja) bi bilo treba opraviti potrebne raziskave za utemeljitev primernosti. Za hojo in teke na smučeh predvidevamo ureditve na Hrušici, v sistemu Mojstrana-Vrata-Radovna-Krma, v sistemu Planica-Tamar in eventualno v sistemu Mežaklja.

Sankarske proge naj bi bile urejene v Planini pod Golico in v Kranjski gori.

Za razvoj planinske rekreacije in alpinizma program predvideva izpopolnjevanje omrežja planinskih poti in izboljšavo planinskih postojank. Ob vstopih v najaktivnejša planinska območja bi kazalo zagotoviti ustrezne ureditve.

V tranzitnem turizmu bo prišlo do sprememb z izgradnjo karavanskega predora na Hrušici. Mejni prehod v Ratečah bo ostal še naprej zanimiv za tranzitni in maloobmočni promet z Italijo, večina tranzitnih gostov pa se bo preusmerila na novo cestno povezavo z Evropo.

Predvidena je gradnja motela v Kranjski gori in ob novi avtocesti mimo Jesenic. Med dolgoročne usmeritve sodi tudi celoletna cestna povezava Gornjesavske doline s Soško dolino.

Stacionarni turizem razpolaga z 5916 ležišč, ki so skoncentrirana predvsem v Kranjski gori. Nadaljnje zmogljivosti bi v dolgoročnem obdobju lahko širili le na osnovi temeljite presoje, ki mora vsebovati tudi ekonomske podatke o stopnji usklajenosti kapacitet športno-rekreacijske ponudbe z očitvenimi zmogljivostmi. Za zimsko sezono so stacionarne zmogljivosti že problematične.

Kmečki turizem je primeren za gorske kmetije na 500-800 m nadmorske višine in za vaška oz. kmečka naselja v nižinskih območjih. Najatraktivnejša so območja Srednjega vrha, Planine pod Golico, Plavški rovt ter nižinska naseljena jedra Rateč, Podkorena, Dovjega, Mojstrane, Radovne in Žirovnice z Vrbo.

Kulturni turizem lahko razvijamo predvsem v Vrbi in Doslovčah.

Športno rekreacijski centri s programom za mesto Jesenice so predvideni:

- Center Podmežaklja-Mežaklja
- Center na Planini pod Golico in Črnem vrhu
- Telesnokulturni center v Planici
- Rekreacijski center Završnica

7. POČITNIŠKA BIVALIŠČA

Gradnja počitniških bivališč je težila predvsem v Gornjesavsko dolino in Planino pod Golico. V letu 1977 je bilo evidentiranih 595 počitniških bivališč, od tega 24 zgrajenih kot »črne gradnje«. V zadnjem času je zaradi prostorske stiske povečan interes za nakup počitniških stanovanj ter predelavo obstoječih stanovanjskih ali gospodarskih objektov.

Pri obravnavanju počitniške gradnje prostorska dokumentacija načrtuje:

- načelno omejevanje gradnje počitniških bivališč v Gornjesavski dolini in usmerjanje v dopolnjevanje obstoječih naselij počitniških hiš ali v nakup počitniških apartmajev pod pogojem, da se predlog nadaljevanja tovrstne gradnje izkaže kot prostorsko možen in ekonomsko upravičen,

- potencialno območje počitniške gradnje se izkazuje na Ravnah in v območju Plavškega rovtja,

- naravovarstveni pomen doline Završnice zahteva varovanje dolinskega prostora za širše rekreacijske interese in prepoved nadaljnje gradnje počitniških objektov,

- proučiti je treba možnost ustrežnejše oblike gradnje primarnih stanovanj, da bi s tem zmanjšali pritisk na gradnjo počitniških bivališč.

8. KMETIJSTVO

Za območje kmetijstva osnutek dolgoročnega družbenega plana predvideva:

- varovanje in smotrno gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči,
- maksimalne stopnje samooskrbe s hrano,

- izenačevanje socialnih in ekonomskih pogojev kmetijskih proizvajalcev z ostalimi delavci,

Za uresničitev teh ciljev so postavljene naslednje naloge po KS:

- **KS Rateče in KS Kranjska gora:** zagotovitev urbanih površin izven strnjanih kmetijskih kompleksov, ureditev Ledin s hidromelioracijami, ureditev čim večjih površin za pašo in košnjo tudi na spodnjih območjih kranjskogorskih smučišč, gradnja prometnic za kmetijske namene in izvedba razmejitve zaraščajočih kmetijskih zemljišč.

- **KS Dovje-Mojstrana:** ohraniti namembnost kmetijskih zemljišč za primarno rabo, usposobiti terene za strojno obdelavo in preprečiti širjenje vikend naselij v Radovni.

- **Mestne KS:** KS Hrušica navažati humus na slabša zemljišča in izboljšati pašniške površine na Belem polju in Hrušanski planini, v KS Planina uvajati sodobno alpsko kmetovanje in omejiti širjenje vikendov, v KS Plavž, Sava in Podmežaklja usposobiti posamezne parcele za pridelovanje povrtnin, v KS Blejska Dobrava intenzivirati kmetijsko proizvodnjo s kombinirano rabo nižinskih kmetijskih površin s skupnim hribovskim pašništvom, hidromelioracije za izboljšavo površin na Lipcah in na Kočni. V KS Javornik-Koroška Bela urediti nižinske kmetijske površine s komasacijo.

- **KS Žirovnica:** intenzivirati vse nižinske kmetijske površine, urediti bližnje in dislocirane pašne površine za pašo goveje živine in ovac ter pospešiti razvoj tradicionalne ovčereje na planinah, koridorji za komunalne vode in naprave naj čimmanj prizadejajo povezanost kmetijskih zemljišč. Kategorizacija kmetijskih zemljišč, ki je izdelana tudi na osnovi terenskega vrednotenja predvideva:

- prvem območju 4316 ha kmetijskih zemljišč za kmetijsko proizvodnjo,

- drugem območju 347 ha površin, ki so primerna tudi za nekmetijske namene.

V opuščanju ali zaraščanju je 3410 ha kmetijskih zemljišč.

9. GOZDARSTVO

Gozdni prostor občine Jesenice je ovrednoten na osnovah ekološke in gospodarske presoje in je razčlenjen na sledeče kategorije:

- gozdovi z veliko potencialno sposobnostjo lesne proizvodnje na površini 2721 ha,

- gozdovi s srednjedobro potencialno sposobnostjo na 9179 ha,

- gozdovi z majhno potencialno sposobnostjo in vsestranskim varovalnim pomenom na 1141 ha,

- gozdovi s posebnim pomenom vsled poudarjene socialne vloge v bližini naselij in izmerah, ki še niso definirane,

- trajnovarovalni gozdovi na 6950 ha.

Vseh gozdov v občini 1991 ha od tega 51,7 % v zasebni lasti.

Primernost gozdnega prostora za eventualno poselitve je bila analizirana na:

- prostoru Planine pod Golico, kjer je omejena zaradi labilnosti tal,
- prostoru Javorniškega rovtja, kjer je zaradi krajinskih kvalitet in bližine mesta primernejši prostor za dnevni oddih in rekreacijo,

- na območju Blejske Dobrave ni mogoče razširitev poselitve v gozdni prostor zaradi plazovitosti terena,

- na območju KS Žirovnica ima gozdni prostor na pobočjih nad naseljem izrazito varovalno funkcijo. Primernost za poselitve bi bilo mogoče v prostoru z manjšim nagibom zagotoviti z uporabo pašnikov.

10. VAROVANJE KULTURE IN NARAVNE DEDIŠČINE

Naravna in kulturna dediščina, ki jo je potrebno varovati je razdeljena v tri skupine:

10.1. Najstrožji režim varstva opredeljuje območje in objekte najpomembnejše naravne dediščine. Posegi v tak prostor niso možni, raba prostora je predpisana z varovalnim aktom. V to grupo spadajo v občini Jesenice: Triglavski narodni park, Mala Pišnica, Martuljkova skupina, Tamar, Vrata in slap Peričnik, Kot, Krma, Radovna, Triglavsko brezno, triglavski ledenik, 200 m brezo na Kredarici, Zelenci in kot predlog Karavansko-kamniško-savinjski krajinski park ter Srednji vrh z Belco.

10.2. Režim krajinskega varstva obsega vplivna območja najpomembnejše dediščine in kulturne krajine, kjer želimo ohraniti značilno podobo. V režim krajinskega varstva so zajete vasi pod Stolom in Vrba predvsem vzhodni del z vasi Doslovčev, Smokuč, Rodine in Vrba. V tem območju je izključena lokacija industrije in obrti, dovoljena je novogradnja v strnjanih skupinah, na kmetijsko manj pomembnih in krajinsko neizpostavljenih legah.

V območju Most, Sela, Zabreznice in Brega so zavarovani značilni krajinski izseki. Zavarovana je neposredna okolica Ž. C. v Breznici, P. C. v Žirovnici.

Za območje Vintgarja je prepovedano spreminjanje in dovoljeno gospodarjenje s prostorom v sedanjih oblikah. Staro jedro Most, dolina Završnice z Ajdno (arheološki rezervat) in zahodni del Peči zahteva zaradi občutljivosti območja varstveni režim.

V Planini pod Golico so zavarovana rastišča narcis in območja sa-

motnih kmetij med Španovim vrhom, Golico in Plavškim rovtom. Ohraniti je treba objekt graščine v značilnem krajinskem okviru na Pristavi in obstoječa struktura krajinske podobe na Mercu nad Jesenicami. Zaščititi je treba območje kmetij v Zg. Radovni, vzhodni del naselja Mojstrana s Španovo hišo in cerkvijo sv. Klemenca ter strnjeno skupino kmetij ob poti v Radovno.

Dovje je spomeniško naselje značilne gruče zasnove z zavarovanimi površinami pod naseljem in med vasio in cerkvijo, in kozolci ob njivah.

V Gozd Martuljku je nezazidljivo območje južno od ceste in severno od ceste do novih območij vikendov. Poseben spomenik je Robičeva kašča. Predlagano je strogo varovanje Srednjega vrha kjer novogradnje niso možne. Posebej sta zavarovani Hlebanjeva in Lavtežarjeva domačija pri Vančarju.

V Kranjski gori razen dominantne gotske župne cerkve, staro jedro iz gublja svoj pomen. Zavarovati je mogoče le še območje severno od obvoznice ter območje južno od hotela Lek v dolino Pišnice.

Za Podkoren varstveni režim zahteva ohranitev stika med pozidanimi in odprtimi površinami vasi, zato ne pride v poštev pozidava robov vasi in delj ob vhodu v vas. Poljane so zavarovane po osnovnih načelih režima krajinskega varstva.

Zelenci so poleg naravne znamenitosti zavarovani tudi v vplivnem območju.

V Ratečah so nezazidljive kmetijske površine v obmejnem območju in pod južnim robom naselja ter območje med starim jedrom naselja in novejšo zazidavo znotraj naselbine. Ledine so vključene v krajinsko varstveni režim.

10.3. Režim urbanističnega varstva določa ambientno varstvo vrednejših prvin v prostoru glede rabe tal, namembnosti površin, vrsto zazidave, masami gabarita ipd. Določen je za:

- območje Vrba z naselji Doslovčev, Smokuč, Rodine, Vrba, Selo, Žirovnica, Breznica, Breg in Moste s posebno zaščito vedut objektov in naselbine Vrba,

- območje starega dela Jesenic s Staro Savo, Titovo cesto od Carine do Kosove graščine in Murovo, ter posamezni ambianti na Beli,

- naselbinski ambianti Dovje in zanimivejši del Mojstrane (vzhodni),
- ohranjanje nepozidanih čez r južno in severno od ceste v ambientne značilnosti v Gozd Martuljku,

- v Kranjski gori območje stari ga jedra s starejšimi historičnimi objekti,

- Podkoren kot naselje sponi niško nacionalnega pomena,

- V Ratečah varovanje oblik vseh kvalitet objektov in razmer med pozidanimi in nepozidanimi površinami.

Marjana Senčar

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Neki britanski inštitut je izdelal študijo o povečanju svetovne zmogljivosti za izdelavo surovega jekla do leta 1988. Pri tem je za to obdobje analiziral približno 1000 železarskih projektov v 90 državah in predvideval poprečno rast proizvodnje za 1,4 % vsako leto. Visoko rasto je predvsem v državah Latinske Amerike in sicer 6,1 % in največja absolutna 64 milij. ton na leto v socialističnih državah vzhodne Evrope in ostalega sveta. Pri tem je dobil a leto 1980 količino 922 milij. ton, a leto 1984 967 milij. ton in za leto 1988 1,032 milijarde ton. Zmogljivo t ene milijarde ton naj bi bila dos žena leta 1986.

LR KITAJSKA

Ta država ima sicer velike zaloge železove rude, vendar je kvaliteto slaba, saj vsebnost železa v glavne n ne presega 40 %. Zato uvaža letno okoli 7 milijonov ton te železarske surovine z visoko vsebnostjo železa iz prekomorskih držav. Glavni dobavitelj s šestimi milijoni ton letno je Avstralija, medtem, ko dobavlja ostalo količino okoli milijon ton Brazilija in Indija. V prihodnjih letih predvidevajo, da bo z ozirom na povečane potrebe narasla količina uvožene železove rude na 12 milij. ton letno.

V pocinkovalnici žice (Foto I. Kučina)

S sobotne delovne akcije, na kateri so delavci gradbenega oddelka očistili okolico delavnic (Foto S. Kokalj)

MALI BABILON

Ti boš sodil. Saj se razumeš na boks. — »Pa ostanite! Pazita, da bom lahko v miru znošil. Ko pospravim, pridem poživžgat,« reče tihotapec in zgine za zid. Vesel je, da nima več robe v mrtvašnici. Naposled se mu jo je le posrečilo rešiti iz krst. Parkrat je spodletelo: zdaj proti jutru, ko je grobar odnesel nosila, je pa še enkrat pripravil špekulanta za poizkus, ki se je obnesel.

Zdaj ŠPEKULANT in TAT oprezujeta iz desnega vogala mrtvašnice na sprevid, ki se bliža z leve. Vsi hodijo počasi, po taktu, s trdo dostojanstvenostjo. Prvi je POLIČAJ, ki se ustavi na desni strani vrat. Za njim nosi INVALID svečilo in grobarjeve ključke. Mrtvašnico odpre na stečaj. GODCI se ustavijo na levi in igrajo dalje. GROBAR in BREZDOMEČ nosita na navadnih nosilih mrtvega gospoda, z glavo spredaj, in ga postavita v mrtvašnico na tla, da se vidi skozi duri kakor bi bila na parah. Invalid priže v ozadju, nad njegovo glavo, dve sveči. Godci doigravajo. Za vsemi sta prišla MIRKO in MAJA, ki obupno joče, se zgrudi na mrtliča in kliče: »Henrik! Henrik!«

»Če je res kaj na onem svetu,« modruje invalid, »potujeta skupaj z mojo, Matildo po nebeško plačilo. Dober gospod je bil, naj bo deležen milostne sodbe.« — »Čudno sem obrne. Sinoči mi je svetil,« pripoveduje grobar, »ko sem metal zadnji prst iz jame. Obljubil sem mu, da mu pri soncu razkažem svojo fano, zdaj bo pa njemu treba izbrati primeren kot, če ne pridejo drugi ponj.« — »Pojdimo!« pravi policaj, a Maja zaprosi: »Ne zaklenite! Vsa mrtvega mi pustite! Imejte srce!« — »Postava, kaj naj naredim?« upraša grobar. — »Tvoja volja, tvoj svet. Ti gospodariš tukaj. Svoje sem opravil,« meni policaj. — »Blagor ti!« reče grobar, a stražnik pojasni: »Saj še ne pojdem spat. Za višje moram pripraviti referat. Delo se še začne. Treba je obvestiti starše, to in ono je treba, kaj bi govoril!«

Mož salutira in odide na levo. Invalid pa govori: »Tomaž, zavoljo njega in njegove dobrotljivosti ji pojdi na roko. Hudo je zanjo, če ji ni nič zapisal.« — »Zapisal? Kaj? Kje?« — »V testamentu. Moji ženi ga ni bilo treba delati. Pustila mi je otroke in nekaj dolga. Ko umrjem še jaz, zapustim vso beračijo občin. Z gospodično je drugače. Gotovo se je veselila dobrega življenja ob njem, zdaj je pa naenkrat ob vse.« — Grobar zazeha in ga potegne za seboj: »Ne kvasi! Tebi je dal, kar je dal. Pojdiva! Čas je, da pogledaš domov. Sveče so že dogorele, lahko se ti uname podstrešje.« — »Ali ste jo uslišali?« upraša Mirko. Grobar prikima: »Ušel ne bo, ona pa tudi ne bo v napoto mojim faranom.« — »Hvala vam v njenem imenu,« mu pravi študent, a prvi godec upraša: »Kaj pa mi? Spat bo treba.« — Grobar: »Ostanite fante! Ne bo vam žal.« Prvi godec: »To se pravi, da bo nekaj kanilo.« Grobar: »Jasno! Pokojni je iz bogate hiše.« — Drugi godec: »Vendar smo našli pravega patrona. Se vsakemu mrliču se je prilegla naša družina.« — »Zadnji besedo imam pa le jaz,« poudari

grobar in z invalidom odkoraca na levo.

TAT nataka vino, ga ponuja GODCEM in govori: »Še pri vsakem mrliču smo pili in bili židane volje.« — BREZDOMEČ pogleda k svojim stvarim ob levi steni mrtvašnice. MIRKO tolaži MAJO in se čudi ŠPEKULANTU, ki se kratkoma približa Maji in se ji pokloni: »Gospodična, moje globoko sozale.« — »Hvala,« hladno odvrne Maja in ga ne gleda. Špekulant pa, ki je vse tenko poslušal, se vsiljuje: »Ako vam kakorkoli lahko pomagam, na uslugo sem. S pokojnim gospodom, bolje rečeno: s starši pokojnega sem v tesnih poslovnih stikih, kar vam ni tuje. Vi potrebujete pri njih zagovornika.« — »Na kaj mislite?« upraša Maja. — »Na špekulacije s smrtjo!« se oglasi brezdomec, ki ga špekulant zanima in se zato približa. Nekdanji trgovec se pa ne da motiti. »Na vašo bodočnost mislim gospodična. Pritiče vam posmrtno volilo. Pričam lahko za vas, veliko vam bo pomagalo.« — »Pred oblastjo nisem ničesar kriva, vse drugo je moja stvar,« ga zavrne Maja. — »Žal vam bo, ker me odbijate,« reče ona, a ona vzkripi: »Žal? Kaj namerjate? Spet kakšen zahrben napad?« — »Kaj slišimo, gospod Hren! Iz kontrabantarja padate v pravi kriminal,« se oglasi Mirko, a brezdomec pristavi: »Vso noč preži tod okrog na mirne ljudi.« — »Škoda, ko je policaj že odracl. Imel bi posla z novim protokolom,« pravi prvi godec. — »Ne verjemite vagabundu! Kdor še kaj zine zoper mojo čast, ga dam sodniji,« grozi špekulant, ki se je opekel s svojo zadnjo špekulacijo to noč. — »Glej, da tebe ne vzame sodnja!« ga opozori brezdomec, a mož se brž še bolj razkači: »Ali me boš ti tožil, potepuh?« — »Za te reči,« odgovarja brezdomec, »je državni pravnik. Lahko te zamehuri. Izdajal si se na podkupljivo oblast. Koval boš denar.« — »Izmišljotine! Navadne laži! Kje imaš priče za to?« — »Če je Henrik mrtev se resnica še ni spremenila,« ga zavrne brezdomec. — »Prosim vas, vsaj mrtvemu prizanašajte, če ste že živemu stregli po življenju. Ne žalite njegovega spomina s svojo navočnoostjo,« reče Maja, a špekulant govori: »Zaradi žalosti zgubljate razsodnost. Ta lahko potrdi,« kaže na tata, »da sem obiskal svojo ženo in zastran grobnice sem pogledal semkaj.« — »Ta lahko samo potrdi, da je z vami napadel pokojnika,« trdi ona, »tati se pa oglasi:« »Ne vem! Nimam dobrega spomina. Zdaj gostim gospodove pogrebe in vršim dobro delo. Naš predsednik naj pa kar sam rešuje svojo zavozeno čast.« — »Kakšen predsednik?« zanima prvega godca. — »Ne predsednik, kralj ričeta!« popravi tat in sproži smeh v godcih. — »Nesrečno vino mu meša pamet!« se maže špekulant iz zadrege, a mu nič ne pomaga, ker mu Mirko začne brati levite:

»Vam so se pa zmešali računi. Včasih ste jih prevračali drugim. Moja stara mama vam še zdaj ni odpustila, da ste jo pretentali za njivo. Nič vam ni zaleglo. Drugi so se okoristili. Zdaj lezejo vsi grehi na dan. Za vaše maslo še polne lune ni bilo treba, pa se je raztopilo. Jegu-

lja, naposled se le ujameš v ričetu.« Godci se spet zasmejejo, špekulant pa že odhaja in govori: »Le zasmejujte me! Sebi pljujete v skledo. In svoji naciji, ki bi z ričetom lahko zaslovela in postavila našo raso nad vse druge na svetu.« — »Zd to skrbe bolj poklicani.« Vi greste počasi v leta,« ga opozarja Mirko, »spokorite se. Prenekateri reven opeharjenec vas preklinja. Kogar ste mogli ste tirali v bankrot.« — »Še mene bi rad, pa se mu ne dam! Pijmo!« vzklika tat, tretji godec pa dostavi: »Na čast predsednika svetovnega bankrota!« — »Poniglavlci!« zasika osmešen in razkačen špekulant in popiha stran, saj nima kaj več iskati pri mrtvašnici.

GODCI zaigrajo tiho, otožno melodijo. TAT napiva njim in BREZDOMCU, MIRKO bodri MAJO: »Maja spoprijazni se z usodo. Glej na svoje zdravje.« — »Ah, ti ljudje. Samo s tabo bi bila rada pri Henriku.« — »Potpi in ne tuguj preveč.« — »Kriude se do smrti ne operem.« — »Zapomni si, da bi bil tudi brez tebe odrinil v mirvano.« — »Kdor bo slabo godel,« govori tat in toči vino, »bo malo pil! Žejne je treba napojiti, lačne poditi, žalostne pa potolažiti. Pijmo! Če koga zanima izvor te zlahtne kapljice, naj ne pozabi, da ima bog včasih vse ljudi rad. Na vsake kvatre dovoli tudi navadnim zemljanom, da si brez potnih obrazov privoščijo božje darove. Ali ni lepo, da še za trošarino nismo nič dali?« sprašuje šegavo in ponudi kozarec Mirku: »Tolažnik žalostnih, pokusi! Pogasi jezo, nazdravi mrtvim in živim!« — »Ne bom si hladil žeje! To čašo izpraznim njemu v počast mrtvemu sinu umirajočega sveta!« pravi študent, ki stoji na desni strani mrtveca. Z leve pristopi brezdomec in tudi dvigne kozarec, da črta nad mrličem. »Mrtvim grobove, živim svet!« vzklikne v tišino, kajti godba je že doigrala. Oba izpijeta, nato se pa postavi Mirko v govorniško pozno in deklamira s pristranim rahlo ironičnim glasom:

Vsi pijemo, a vendar ni umrl
pijanec,
poslovil se je le poslednji Mohikanec
človekoljubnega frazerstva in
početja,
bledični vitez vročega stoletja.

Verjel je v kulturo in dobroto
sodobne družbe, njenih velikašev
in se imel za nerazumljivo siroto,
ko je spoznal gnilobo vseh apašev.

Obupal je nad sabo, nad vsem
svetom,
pokazal fige partom in poetom;
verujte mi, da balzamiran slej
ko prej
bo za potomce shranjen v muzej.

Če se pa rad spotičje v prsti naše
njive,
mu za spomin postavimo lep kamen,
iz nosa naj mu poženo koprive,
mirno naj spi in sladko sanja —

»Amen! pristavijo drugi, Maja pa ga upraša: »Zakaj tak nagovor? Drugi so hoteli, naj bo grobar tvoje sreče.« — »Tebi je pokopal smeh, meni ga še ni. Po sončnem zahodu sem mu obljubil pesem, pred vzhodom sem izpolnil obljubo,« reče Mirko.

Iz ozadja se zasliši žvižg in vse spravi v uganjanje, saj samo tat ve, da je žvižgal tihotapec. — Maja: »Kaj pa je to?« — Mirko: »Mislim, da so zadnji krči ponočnjakov.« —

(se nadaljuje)

»Če bi jih prišlo veliko, z orožjem, bi jih kdo opazil. Nemci bi takoj pregledali kaj so napravili. Tako pa ... nič. Po mojem ni bilo veliko ljudi. Vsaj eden od njih pa je moral natančno poznati separacijo. Saj jih nihče ni opazil.«

Prekleti dedec, je spreletelo Ernesta. Saj je skoraj uganil. Dolej je poznal Pikla kot dobrega varilca, ki strašansko uživa, če jo komu zagode. Nepristano je nekaj tuhtal. Ne bi pa pomislil, da bo tako hitro uganil, kako so lahko pripravili sabotažo.

Nadaljnje razmišljanje je zaustavil ukaz stražmojstra Danzerja, da morajo vsi delavci dvigniti roke nad glavo. Policisti so jih začeli preiskovati. Pikel se je nabrito zahajljal: »Če komu najdejo v žepu kepo premoga, mu tri dni zapora ne uide.« Dušili so krohota, saj so vedeli, da policisti tipljejo v prazno.

Vrnil se je oddelkovodja, ki je povedal, da je miniran elektromotor, naj se vrnejo v delavnico. Brez novega elektromotorja bo separacija stala, vmes pa bodo nadomestili vse, kar je bilo v okolici elektromotorja pokvarjeno.

V delavnico so potlej prihajale vesti, da so delavce hitro zasliševali, da so jih večino odpeljali. Zvedeli so, da izkopani premog odmetavajo na kupe, da bi tako pridobili prazne vozičke, ki jih potrebujejo v jami. Tudi k njim so prišli in več kot polovica delavcev je morala na separacijo. Tudi Ernest je bil določen, da bo razkladal premog.

Naokrog je videl samo žalostne obraze. Ni jim prišlo, da morajo delati z lopatami. Radi bi se temu izognili, vendar ni bilo mogoče. Pa tudi lenariti niso smeli, kajti pri rudniku je bilo znano, koliko vozičkov je mogoče naložiti ali razložiti na enem šhtu.

Separacija je stala in to se je zapičilo v misel. Delavce bodo kmalu spustili, so domnevali. Saj ni tako neumnih policistov, ki bi menili, da bi delavci na svoji izmeni, lahko pripravili sabotažo.

Bilo je tvegano, nevarno, vseeno niso strpeli. Dobili so se v utici. Lado, najbolj razvnet je pridružen stokal:

»Škoda, da mojstra, ki je pognal elektromotor, ni ubilo. Baraba nemškutarska bi lahko dobil svoje. Le prestrašilo ga je.«

»Dobro pa je to,« je mirno, s počasnim zategnjenim glasom pristavil svetlolasi Jože. »Da je motor skušal zagati prav on. Tako vedo, da je bila sabotaža prej pripravljena in bodo delavce spustili.«

Pa jih niso. Le nekaj se jih je vrnilo. Predvsem ženske in nekaj takih, za katere so menili, da zanesljivo ne bi mogli sodelovati pri sabotaži niti z nasveti.

Tri dni je trajalo, da so Nemci zamenjali stroj in popravili okvaro. V tem se je v dolini utrilo prepričanje, da se Nemci znašajo nad nedolžnimi. Ne najdejo krivcev, pa rešujejo svoj ugled le z zaprtimi. V dolini je od nekdanj veljal občutni skupnosti. Vsaka nesreča, žalost, je ljudi združila. Trpljenje so delili; prenašalo se je iz najbolj nesrečnih, na manj prizadete. Tako je zdaj večina ljudi trpela z prizadetimi, kot so trpeli, kadar so med stavko ali takoj po njej zaprli vse, ki so jih sumili, da so bili pobudniki stavke.

VINKO TRINKAUS

(ODLOMEK IZ ROMANA)

4

UPORNIKI

Ko sta bila z mamo sama v kuhinji, ga je nekaj trenutkov zamisljena pogledovala, potem pa žalostno vprašala:

»Ernest, pa ni to prenevarno?«
Zmrzilo ga je ob besedah, ki so kazale, da mama natanko sluti, da je bil med tistimi, ki so minirali. Ni je želel razžalostiti, prestrašiti, ni ji mogel lagati.

»Mama, ni dovolj, da jih le sovražimo in želimo, da izginejo. Treba jih je pregnati. Razumeš? S silo!«

»Razumem Ernest,« je vdano zavzdihnila mama. »Samo ... zelo nevarno je. Kot vidiš, so zelo grobi.«

Le skomignil je z rameni. Kaj bi mami razlagal. Vse je razumela kot on. Le strah jo je bilo. Rada bi ga obvarovala vsega hudega. Brez tveganja, brez delovanja pa ni bilo mogoče doseči tega, kar sta oba želela: da bi Nemci čimprej izginili. Svoje težave bodo že sami uredili. Prva težava so Nemci, zato bo treba napraviti še veliko, da jih bo pobralo.

Ko mu je Stane povedal, da bodo ponoči odšli v gozd, kjer bodo z orožjem napadli Nemce, Ernest ni vedel, kaj bi napravil od veselja. Držal se je knapovske navade, da bolečino utaji, nežnost uduši, veselje pa kaže le v veseli, opiti družbi. Zato je Stanetu le kimnil: »Komaj čakam, da gremo. Vsakič, ko srečam na cesti Nemca, ga ubijem.«

Stane se je zakrohotal, potem pa se mu je obraz zresnil. Žalostno je pogledal Ernesta, nato je globoko zavzdihnil:

»Tako je določeno, da ti še ostaneš.«

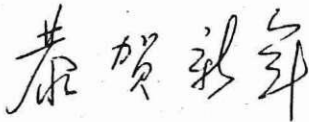
»Zakaj pa ravno jaz? Naj ostane kdo drug. Sem zato zbiral puške, da bodo drugi streljali, jaz pa bom popravljaj okvare na separaciji?«

Stane je nemočno krilil z rokami. Ni bil dober govornik, čeprav v pogovoru piker, zelo zabaven, hkrati pa občutljiv. Trpel je že vnaprej, da bo moral razložiti nekaj, kar bi drugi bolje opravil.

»Ne zameri, ampak Nemci ne slutijo, da si ti skojec. Za mene in še nekatere pa vedo, da smo komunisti. Če nas že zdaj ne opazujejo, nas bodo ob prvi priložnosti zaprli. Pa tudi spodobi se, da gremo prvi.«

(se nadaljuje)

ANICA AŽMAN

2

KAM, KITAJSKA

Glavno mesto je Peking, ki ima z okolico osem milijonov prebivalcev in je sestavljen iz kitajskega, tatarskega in starega cesarskega mesta s številnimi spomeniki.

Največje mesto Šanghaj ima okrog enajst milijonov prebivalcev in je kulturno in mednarodno trgovsko središče z močno industrijo in središče revolucionarnega gibanja.

Večja mesta so še: Nanking, ki je bilo nekaj časa tudi glavno mesto Kitajske, s tri milijone prebivalcev in leži ob reki Yangtse.

Tientsin je 140 km oddaljen od Pekinga in ima nad šest milijonov prebivalcev. Je veliko trgovsko mesto in leži ob reki Hai. Mesto je omenjeno že v enajstem stoletju in je največje pristanišče severne Kitajske. Obmorsko pristanišče je Hsin-4 gang. Zelo staro mestce je Sudschou, ki leži ob južnem toku reke Yangtse in ima nad 2500 let staro zgodovino. mesto ima veliko kanalov in mostov in ga imenujejo tudi kitajske Benetke.

Kanton je najjužnejše štirimilijonsko mesto. Je zelo toplo mesto in ima v decembru povprečno temperaturo 15 stopinj C. Leži blizu Hong- Konga in je z njim povezan z redno letalsko, železniško in avtobusno zvezo (tri ure).

Podnebje je zelo raznovrstno glede na lego, na katerem kraju leži. V primorskih krajih je monsunsko in to subtropsko monsunsko na jugu in zmerno monsunsko na severu. Kontinentalno podnebje je v Mandžuriji, stepsko v Mongoliji in Sinkjangu, alpsko v visokih planinah. Primorski kraji imajo dosti padavin, notranjost pa malo.

Tabelarni prikaz temperatur za posamezne mesece za Peking in Šanghaj:

	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
BEIJING (Peking)										
dnevna temperatura	12	20	27	30	31	26	20	11	0	-7
nočna temperatura	-1	7	14	18	21	15	7	2	-2	-6
oblačnih dana	2	3	4	6	9	5	2	2	6	1
sončnih časov dnevno	8	8	8	9	7	7	5	7	6	6
SHANGHAI (Šangaj)										
dnevna temperatura	14	20	24	28	31	31	26	23	17	11
nočna temperatura	5	9	14	19	22	23	19	13	8	3
oblačnih dana	8	8	8	10	9	9	9	7	6	5
sončnih časov dnevno	5	5	5	6	7	8	6	6	6	6

Celotna površina je devet milijonov petsto šestdeset tisoč sedemsto devetinsedemdeset kvadratnih kilometrov (brez Tajvana). Uradni jezik je kitajščina, ki ima mnogo dialektov, uradno priznan je mandarinski.

Denarna enota je juan, ki ima deset maov ali sto fenov. En juan je približno naših dvajset dinarjev.

To je država s staro tradicijo. Ljudska republika je bila proglašena 1. oktobra 1949 in zato je tudi prvi oktober njihov državni praznik.

Državna ureditev: Ustava je iz leta 1975. Ljudska republika Kitajska je socialistična država z diktaturo proletariata. Ljudski kongres je najvišji državni organ.

Kitajska je bila izolirana vse tja do sredine devetnajstega stoletja, čeprav je imela že pred 4000 leti visoko razvito kulturo in civilizacijo. V drugi polovici devetnajstega stoletja so kolonialistični interesi Velike Britanije, Francije, Rusije, Nemčije, ZDA in Japonske prodrli v to skrivnostno deželo.

Kitajska je bogata na rudah in ima tudi pomembna nahajališča dragocenih in redkih kovin.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 1237. seji, 31. marca razpravljal o posledicah in škodi, ki jo je utrpela delovna organizacija Kreda Bled zaradi zemeljskega plaz v oktobru 1980. leta. Skupno škodo na gradbišču Radovna so ocenili na 1,5 milijona din. Del sredstev bo izvršni svet pokrival iz prostih sredstev rezervnega sklada občinskega proračuna. Razen tega so na seji obravnavali pravilnike o organizaciji in delu upravnih organov, predlog finančnega načrta upravnih organov za 1981. leto in program dela sekretariata za ljudsko obrambo za 1981. leto.

V okviru političnih priprav in programskih usmeritev koordinacijskega odbora za pripravo III. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije je občinski svet ZSS Radovljica po medobčinskem dogovoru zadolžil nosilce posameznih tematskih področij v občini za vso Gorenjsko. Za temo Odločanje delavcev v združenem delu o pridobivanju in delitvi dohodka je nosilec Veriga Lesce. Za temo Samoupravno povezovanje in združevanje na podlagi dohodka je nosilec Murka Lesce. Za temo Izvršni organi v delegatskem sistemu pa so nosilci občinske družbenopolitične organizacije Radovljica. Razprave o teh tematskih področjih bodo zaključene do 20. aprila.

Na 26. seji predsedstva občinskega odbora ZZZ NOV Radovljica 6. aprila so potrdili zaključni račun za 1980. leto in sprejeli finančni načrt za 1981. leto. Dogovorili so se o pripravi na kandidacijski postopek za člane predsedstva občinskega odbora ter sprejeli zadolžitve članov predsedstva za udeležbo na volilnih skupščinah krajevnih organizacij ZZZ NOV, ki bodo v aprilu in maju.

Koordinacijski odbor za družbenopolitično usposabljanje pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na zadnji seji v marcu obravnaval osnutek družbenega dogovora o družbenopolitičnem usposabljanju v občini ter analizo dosedanjega izobraževanja delegatov skupščin SIS in zborov občinske skupščine. V zvezi s tem so spregovorili tudi o vlogi delavske univerze in financiranju njenega programa iz sredstev izobraževalne skupnosti.

V radovljiški občini je v popisu prebivalstva, ki bo sklenjeno 10. aprila sodelovalo 150 popisovalcev in 20 instruktorjev. Za vse popisovalce je občinska popisna komisija pred tem organizirala območne seminarje na Bledu, v Bohinju in Radovljici.

Vsakoletna spominska slovesnost ob obletnici junaške smrti narodnega heroja Staneta Žagarja, ki je padel 27. marca 1942. leta, je bila 27. marca popoldne pred njegovim spomenikom pri osnovni šoli v Lipnici. Na slovesnosti, ki jo je pripravila krajevna organizacija ZB NOV Srednja Dobrava je govorila zgodovinarica Ivka Križnar, sodelovali pa so učenci in pevci šol in društev Stane Žagar iz Kroke in Kranja ter godba na pihala Gorje.

Svet za varstvo okolja pri OK SZDL Radovljica je na zadnji seji proučil program akcij spomladanskega čiščenja okolja, ki jih bodo organizirali v vseh krajevnih skupnostih v aprilu. Sprejeli so tudi izhodišča za organiziranje slovenske in jugoslovanske akcije »88 dreves v spomin tovariša Tita«. Akcijo bodo sklenili prihodnje leto.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je na zadnji seji obravnavalo program priprav na programsko konferenco, ki bo aprila.

Za to konferenco so zbrali poročila predsedstva, konference mladih v KS, mladih delavcev, mladih v izobraževanju, mladih kmetov ter vseh komisij, ki delujejo v okviru OK ZSMS za obdobje od zadnjih volitev 1980. leta. Sprejeli so osnutek delovnega programa za 1981. in 1982. leto ter predlog kadrovskih sprememb v vodstvu OK ZSMS, ki bodo opravljene z volitvami na programski konferenci.

Upravni organi občinske skupščine Radovljica bodo po novi odredbi izvršnega sveta imeli uradne ure od 1. oktobra do 30. aprila v ponedeljkih in petkih od 8. do 15. ure, v sredo pa od 8. do 12. in od 14. do 17. ure. V letnem času — od 1. maja do 30. septembra pa bodo uradne ure v ponedeljek in petek od 7. do 14. ure in v sredo od 7. do 12. ure in od 14. do 16. ure. Ta delovni čas bodo sprejeli tudi v vseh drugih uradih, ki sprejemajo stranke.

Ker kljub skepu posveta nosilcev planiranja stanovanjske gradnje v radovljiški občini, ki je bil sklican na pobudo Elana Begunje v februarju 1980, ni nobenega premika za začetno gradnjo v Poddobravi in Begunjah, je delegacija Elana za zbor združenega dela OS Radovljica na zadnjem zasedanju občinske skupščine 25. marca postavila s tem v zvezi delegatsko vprašanje, kaj je za zaidalnim načrtom in kdaj se bo začela prva faza gradnje v Poddobravi? Delegacija je opozorila, da zavlačevanje, kar povzroča zastoj tudi dolgoročnega razvoja Elana do leta 2000, postaja že politični problem.

Osnutek družbenega plana občine Radovljica za razdobje 1981—1985 so sprejeli vsi trije zbori občinske skupščine na zadnjih zasedanjih v marcu in sklenili, da bo v javni razpravi v združenem delu, krajevnih in samoupravnih interesnih skupnostih ter v vseh DPO do 20. aprila.

Komite za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve pri OS Radovljica je 30. marca sklical posvet s predstavniki nosilcev razvoja mesta Radovljica TOZD, SIS materialne in družbene dejavnosti, društev in krajevne skupnosti. Udeleženci so bili seznanjeni z vsebino projektne naloge in prostorske zasnove v srednjeročnem in dolgoročnem obdobju. Na vprašanje so odgovarjali tudi izvedenci Zveze urbanistov Slovenije. Zavoda za urbanizem Bled in izvršnega sveta OS Radovljica.

Na območju radovljiške občine je bilo v 1980. letu 82 prometnih nesreč s posledicami in 154 nesreč, katerih posledica je bila manjša materialna škoda. Od 82 nesreč se jih je sedem končalo s smrtnim izidom, 32 s hudimi in 43 z lažjimi telesnimi poškodbami. V primerjavi z 1979. letom je bilo število prometnih nesreč manjše za 16, od teh dve smrtni manj, s težkimi poškodbami 23 in lažjimi 36 manj udeležencev nesreč.

V šolskem letu 1980/81 prejema iz radovljiške občine študentske iz Titovega sklada sedem študentov, od teh so štiri mladi delavci in trije študentje, ki izpolnjujejo vse zahtevane pogoje in merila. V vseh petih gorenjskih občinah je skupaj 35 Titovih študentov.

V radovljiški občini je registrirano skupaj 198 raznih društev in deset občinskih zvez v katerih je vključeno 152 društev, druga pa še nimajo svojih zvez. Najštevilnejša so gasilska društva, ki jih je v občini 36, slede telesnokulturna 34 in kulturna, ki jih je 22. Svojih zvez še nimajo lovski in ribiški društva ter turistična in planinska društva, ki pa jih bodo na pobudo koordinacijskega odbora za društva in društvene organizacije pri OK SZDL skušali ustanoviti še letos.

Predlog proračuna krajevnih skupnosti Radovljica za leto 1981, ki ga je pripravil svet KS, potrditi pa ga mora še delegatska skupščina KS znaša skupaj 3.092.700 din prihodkov in prav toliko odhodkov. To je v primerjavi z lanskoletnim planom kar 14 % nižja vsota, s katero bodo spričo nenehni podražitev le

stežka uresničili zastavljene planske dejavnosti, četudi so že občutno zmanjšani.

Na drugi seji občinskega odbora Rdečega križa Radovljica, 3. aprila so obravnavali in potrdili delovno in finančno poročilo za 1980. leto iz katerega je razvidna izredno pestra dejavnost krajevnih in občinske organizacije zlasti na področju zdravstvene vzgoje, krvodajalstva, socialnih akcij, v delu z mladimi ter v strokovnem izpopolnjevanju. Lani so zbrali s članarino, dotacijami in raznimi akcijami skupno 663.446 din, porabili pa 575.628 din. Na seji so sprejeli program dela in finančni načrt za 1981. leto po katerem bo zazdal primanjlovalo okoli 128.000 din. Sprejeli so tudi spremembe pravil občinske organizacije RK.

V avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici je 9. aprila zasedala skupščina delegatov Zveze kulturnih organizacij občine Radovljica. Obravnavali in potrdili so poročilo o opravljenih nalogah in zaključni račun ZKO za 1980. leto ter sprejeli delovni načrt za 1981. leto. Osrednja pozornost v razpravi je veljala prizadevanjem za dvig kakovosti vseh dejavnosti na področju ljubiteljske kulture in njenem idejnem vrednotenju. V 1980. letu je imelo ZKO 1.671.000 din prihodkov, za dejavnost društev po točkovnem vrednotenju je bilo porabljeno 842.000 dinarjev za posamezne vrste ljubiteljske dejavnosti, proslave in kulturno sodelovanje s prijateljskimi občinami okoli 75.000 din in za medobčinsko kulturno sodelovanje Gorenjske pa nekaj nad 43.000 din.

Po zaključnem računu Kulturne skupnosti Radovljica je razvidno, da so zaposleni v radovljiški občini na osnovi samoupravnega sporazuma prispevali za občinski kulturni program 7.706.000 din, za skupni slovenski program pa 10.878.000 din, kar predstavlja 41,5 % za občino in 58,5 % za republiko. Letos, če bo sprejeta sedanja prispevna stopnja 0,94 % od bruto osebnih dohodkov za kulturo, bo razmerje financiranja med republikim in občinskim kulturnim programom še slabše v škodo občine, kar pomeni 59,6 % za republiko in le 40,4 % za občino.

Delavska univerza Radovljica je 31. marca v dvorani radovljiške graščine pripravila zaključni del andragoškega strokovnega seminarja za predavatelje, ki izobražujejo odrasle. O izobraževalni tehnologiji je govorila prof. Marija Faganelli-Greif, o učnih metodah mag. Branimir Lorenčič in o programski usmeritvi izobraževanja odraslih na delavski univerzi pa direktor Milan Baloh.

Poleg zelo uspešnega mešanega pevskega zbora in članske folklorne skupine KPD Veriga Lesce že nekaj mesecev prizadevno vadi tudi 15 parov pionirske folklorne skupine. Sestavljajo jo učenci in učenke 5. in 6. razreda osnovne šole F. S. Finžgar iz Lesc, uči pa jih Jože Bodlaj iz Trzica. Javnosti se bo lani ustanovljena skupina prvič predstavila v začetku aprila na prireditvi »Naša beseda 81« v Lescah.

Člani Linhartovega odra pri kulturnem društvu Radovljica pod vodstvom Alenke Bole-Vrabc, so z velikim uspehom nastopili na jugoslovanskem srečanju recitatorjev »Goranovo proljeće« 23. in 24. marca v Zagrebu.

Ribiška družina Radovljica, ki šteje okoli 150 članov je imela v prostorih AMD Radovljica 28. marca svoj redni občni zbor. Člani družine in drugi udeleženci so obravnavali in sprejeli poročila izvršnega odbora, gospodarske komisije, nadzornega odbora, disciplinske komisije in komisije za odplake za 1980. leto. Potrdili so program dela, ki vsebuje redno dejavnost, razdelitev revirjev in lovni režim za prihodnji dve leti, plan lova na sulca v sezoni 1981/82 ter uresničitev dogovora o gospodarsko gojitvenem sodelovanju z Ribiško družino Bled. Razen tega so potrdili finančni načrt in denarne obveznosti članstva za 1981. in 1982. leto. Zaslužnim članom so na zboru podelili priznanja.

SREČANJE OB 40-LETNICI INTERNACIJE V IVANJICO

V petek, 3. marca sta predsednik občinskega odbora ZZZ NOV Jože Ulčar in sekretar občinskega komiteja ZKS Jesenice France Kobentar sprejela še živeče nekdanje internirance v Ivanjico — Medjurečje in se z njima zadržala v daljšem razgovoru in jima izročila knjige v spomin na ta dogodke pred štiridesetimi leti. Na srečanju je bil navzoč tudi predstavnik aktiva ZB NOV naše železarne Peter Zbontar.

Srečanja so se udeležili nekdanji interniranci v Ivanjici: Janez EGART, Tone KLEMEC, Rudi PANČUR in Jože STRAŽIŠAR z jeseniške občine in Tine MARINKO iz radovljiške občine, odsoten pa je bil Justin AZMAN. Na srečanju so ugotovili, da so izmed internirancev iz jeseniške občine, ki jih je leta 1941 v Ivanjico zajel na isti sliki gorjanski komunist in fotoamater Andrej Prešeren, živi le še navedeni štirje. Na petkovem srečanju pa je bil navzoč tudi Vencelj PERKO, ki je bil iz istih razlogov kot navedeni interniran v Bilečo, kjer pa je bil režim mnogo trši kot v Ivanjici.

Kakor je znano iz zgodovinskih zapisov in dokumentov, so bili januarja 1941 mnogi komunisti in njihovi simpatizerji pozvani v »delavske bataljone«. To pa je bila seveda le pretežva takratne oblasti, kajti osnovni namen je bil na ta način izolirati komuniste in njihove simpatizerje, ki so imeli že velik vpliv med delavskim razredom in prebivalci. To je bilo na pragu druge svetovne vojne in v času, ko se je stara jugoslovanska vlada vedno bolj nagibala k silam osi RIM—BERLIN—TOKIO. Tako se je v Ivanjici januarja 1941 znašlo okrog 400 Slovencev, poleg Bosancev in Makedoncev.

Zbrani tovariši so se dogodkov pred štiridesetimi leti še živo spominjali. Njihova prva naloga ob prihodu v taborišče je bila, da okoliško prebivalstvo prepričajo, da niso »nemški tarjarji«, kakor so jih pri njih

označevali žandarji, ki so jih pripeljali v taborišče. S kulturnimi prireditvami in drugimi stiki so dokazovali, da so borci za pravičnejšo in lepšo družbeno ureditev in si kmalu pridobili simpatije domačinov.

Znotraj taborišča so bili dobro organizirani, saj so se čeprav iz različnih krajev Slovenije, v taborišču srečali že znani komunisti. Tako je partija imela pomembno vlogo v taboriščnem življenju. V barakah so imeli organizirano tovarniško samopomoč in si delili vse med seboj, karkoli je kdo prejel od doma. Karkoli se je dogodilo v taborišču so se sestali komunisti na tajnih sestankih in sprejeli navodila, dobro pa je deloval tudi odbor za kulturo, ki je organiziral številne prireditve, ki so si jih ogledali tudi domačini, sicer iz za žične ograje, vendar je to imelo nanje močan vpliv. Kot zanimivost naj omenimo, da je v taborišču danes znani slovenski režiser Jože Babič celo na temo takratnih dogodkov napisal odrsko delo. Med interniranci je bilo precej intelektualcev, ki so tudi idejnopolitično delovali v taborišču. Druga zanimivost, ki smo jo zvedeli v razgovoru pa je, da so jeseniški interniranci Viktor Stražisar, Janez Egart in Tone Klemenc na vlaku domov v slovensko prevedli makedonsko pesem Svobodna Makedonija, ki so se je naučili v taborišču in ki so jo pri nas prepevali v našem besedilu »Slovenski kremeniti...«

Po zlomu stare jugoslovanske vlade Čvetković-Maček, 27. marca

1941, so pripovedovali, v taborišču niso niti dovolili, niti branili zapustiti taborišče. Tako so sami odšli peš do Ivanjice in potem s kamioni do Učičke Požege. Na kolodvoru jih je čakala godba z Internacionalo in množica ljudi, ki so jih kasneje žandarji razgnali.

Seveda je beseda tekla tudi o tem, kakšen ogromen napredek smo z zmago socialistične revolucije pri nas dosegli in da je sedanja stopnja razvoja težko primerljiva s takratno revščino, brezposelnostjo in zaostalostjo. V ta napredek pa je vtkan tudi delež vseh, ki so bili pred 40 leti internirani v Medjurečje, Bilečo in drugam in vseh tistih, ki se po nalogu komunistične partije niso odzvali pozivom za mobilizacijo v delavske bataljone in so morali v ilegalo.

Na srečanju so tudi ugotovili, da je moč na sliki, ki jo je v Ivanjici posnel Andrej Prešeren, ki stoji ob Karlu Destovniku in ki se je doslej vodil kot neznani, Jeseničan, oziroma Javorničan Vinko BARTELEJ, ki je v narodnoosvobodilni borbi padel neke pri Kranju.

Seveda je to le nekaj utrinkov iz pripovedovanja še živečih nekdanjih internirancev, katerih bogastvo spominov je prav gotovo za celo knjigo. Kako da ne, saj je bilo njihovo življenje in delo vpeto v najusodnejše trenutke naše slovenske in jugoslovanske zgodovine. Ivanjica, Bileča, Lepoglava... so le majhna etapa na poti do zmage socialistične revolucije.

PRI SLOVENCIH V ŠVICI

Celovec, 31.3. (SINDOK) — S štiridnevne obiska v Švici se je v torkeljutra vrnila delegacija koroških Slovencev v kateri so bili: tajnik zveze slovenskih organizacij Feliks Wieser, predsednik Zveze slovenske mladine na Koroškem Teodor Domej in tajnik Slovenske prosvetne zveze Franci Sadolsšek. Delegacija se je mudila v Švici na povabilo društva »Pro cultura slo-

LJUDSKO ŠTETJE IN STALIŠČA SLOVENCEV NA AVSTRIJSKEM KOROŠKEM

Celovec, 31.3. (SINDOK) — Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev sta te dni na avstrijskega notranjega ministra Ervina Lanca naslovila pismo, v katerem sporočata stališča do nekaterih vprašanj v zvezi z bližnjim ljudskim štetjem v Avstriji. Pismo so v prepisu poslali tudi zveznemu kanclerju Kreiskemu, koroški deželni vladi in avstrijskemu statističnemu uradu.

V pismu se obe slovenski organizaciji dotikata štirih konkretnih vprašanj v zvezi z ljudskim štetjem v Avstriji, ki bo 12. maja 1981. Seveda je problematika teh statističnih popisov, ki za Slovence na Koroškem pomenijo neke vrste »statistični genocid«, veliko obsejnejša in bodo sledili še drugi ukrepi.

Z obžalovanjem v pismu ugotavljajo, da so popisne pole predvidene samo v nemškem jeziku, čeprav je po sedmem členu avstrijske državne pogodbe slovenščina v okrajih z jezikovno mešanim prebivalstvom dopuščena kot dodatni uradni jezik. Celo po odredbah k zakonu o narodnih skupinah iz 1976. leta, bi morale popisne pole biti dvojezične. Zato organizaciji zahtevata, da formularje sestavijo po zakonu, torej v nemškem in slovenskem jeziku.

Kot diskriminacija slovenskega jezika na Koroškem je ocenjena

ugotovitev, da sta v statističnem formularju v rubriki »občevalni jezik« predvideni le dve možnosti, namreč »nemško« in »drugo«. S tem je slovenski jezik, čeprav je po državni pogodbi dodaten uradni jezik, obravnavan kot vsi drugi jeziki, ki v Avstriji niso avtohtoni. Zato je v pismu postavljena zahteva, da se za slovensčino predvidi poseben krožec, saj formular tudi v predhodni rubriki o »veroizpovedi« izrečno predvideva vse v Avstriji možne veroizpovedi.

Slovenski organizaciji zahtevata tudi, da zakonodajalec določi, da mora popisne pole izpolniti predstojnik gospodinjstva, samo na izrečno zahtevo pa naj to opravi uradni številni komisar. Tako naj bi onemogočili katerikoli vplivanje na ljudi. Ze v številnih primerih so namreč prav ti številni komisarji izrabili svoj položaj, da so ljudem sugerirali, da zamolčijo svoj slovenski občevalni jezik.

Končno pa organizaciji od ministra Lanca zahtevata, da naj bodo krajevna imena v »Seznamu krajev v Avstriji«, ki po zakonu izide po vsakem ljudskem štetju, dvojezična, tako kot to terjajo določila državne pogodbe.

Dopisujte v Železarja

TEKMOVANJE O ZNANJU O SPLOŠNI LJUDSKI OBRAMBI IN DRUŽBENI SAMOZAŠČITI

V šolskem letu 1978/79 so v okviru SFR Jugoslavije potekale dejavnosti in tekmovanja v počastitev 30-letnice vzgoje mladine za SLO. V lanskem letu tega tekmovanja ni bilo. Vendar pa smo spoznali, da ima taka oblika veliko praktično vrednost, zato so letos v okviru SFRJ sprejeli sklep, da postane tekmovanje stalna oblika aktivnosti mladine na področju SLO in družbene samozaščite.

Tekmovanja se najprej izvedejo v vseh osnovnih in srednjih šolah, kasneje v občini in regiji.

Vsebinska tekmovanja je zahtevna in morajo tekmovalci imeti kar precej znanja, da uspešno pridejo na cilj.

Letošnji program je naslednji: Med orientacijskim pohodom, dolga pet km, tekmovalci rešujejo najrazličnejše naloge: streljanje; reševanje testa: narodna zaščita, protiolepnost, obramba, protidesantna obramba in protizračna obramba; prva pomoč: praktično in teoretično; poznavanje puške M-48; topografija in orientacija: uporaba kompasa in specialke.

Srednje šole pa imajo še dodatne naloge in sicer: ocenjevanje razdalj s pomočjo daljnogleda ali busole, protipehotne mine, namen in uporaba posebnih sredstev za osebno zaščito in dekontaminacijo ter met ročne bombe.

Pred več kot mesecem dni smo zvedeli za snov tekmovanja iz splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Pri urah družbeno-moralne vzgoje smo precej časa posvetili vsem temam. Pregledovali smo predvsem snov tem. Med prostim časom smo streljali in ponavljali znanje iz prve pomoči in se urili v obvezovanju. Vendar je bilo časa za učenje v šoli premalo. Vsak od tekmovalcev je predpisan literaturo moral preštudirati tudi doma. Učenci sedmih razredov so že prej opravili 20-urni tečaj prve pomoči, izvedli pa smo tudi razredna tekmovanja za najboljšega strelca v razredu in v šoli. Pri delu so nam pomagali mentorji in učitelji.

V soboto, 4. aprila, zjutraj smo se učenci OŠ Prežihov Voranc in učenci naše šole zbrali pred šolo. Takoj smo dobili številke, izžrebali smo jih že dan prej, in pihali na strelišče. Trudili smo se, da bi imeli čimbolj mirno roko in čimbolj ostro oko. Nato smo pisali test iz dogovorjenih tem. Po reševanju smo odšli na start. Prva kontrolna točka je bila nad šolo. Ocenjevalna komisija je preverjala znanje iz prve pomoči. Dva člana ekipe sta pisala test, trije pa so oskrbeli poškodovanca. Potem je bilo treba naprej, kajti za pot smo imeli uro časa. Naslednja kontrola je bila v Smokuču na gasilskem poligonu. Tu smo določali smeri neba z busolo. Pot od tu naprej je potekala po ravnem delu. Nekateri so bili tu že močno upehani. Pred cerkvijo sv. Marka v Vrbi smo pisali test iz topografije, v lopi za Prešernovo

hišo pa smo razstavljali puško in odgovarjali na vprašanja o poznavanju puške M-48.

Pred nami je bilo še dva km poti. Napeli smo vse moči in pihali dalje. Tekli smo ob železniški progi do poti, ki gre na Selo. Nato smo šli do gostilne Zelenica. Še nekaj sto metrov. Cilj. Tukaj je učitelj izpolnil še zadnjo prazno rubriko v kontrolnem listu, ki ga je vodja ekipe nosil okrog vratu – to je bil čas. Nobena od ekip ni prišla v roku ene ure.

Najbolj smo se veselili učenci 8. a razreda. Vse štiri ekipe iz našega razreda so zasedle prva mesta.

Rezultati so naslednji: 1. Ekipa št. 5 vodja Marjan Šiler in člani Milan Dubravac, Igor Dražič, Nuša Škantar in Mojca Burlačenko – 665 točk, 2. Ekipa št. 10 vodja Dragan Marjanovič – 652,5 točk, 3. Ekipa št. 11 vodja Bojan Završnik – 630,5 točk.

Te tri ekipe bodo našo šolo zastopale na občinskem tekmovanju, ki bo v soboto, 11. aprila, v Zirovnici. Po tekmovanju smo se dogovorili,

kako bomo trenirali in se učili. Želimo, da se na občinskem tekmovanju, ki bo na domačem terenu, čim boljje uvrstimo.

Rezultati za OŠ Prežihov Voranc pa so: 1. 8. a – vodja Robert Prešeren – 640 točk, 2. 8. c – vodja Sandra Medja – 581,5 točk, 3. 8. c – vodja Igor Zupančič – 567,5 točk.

Tekmovali nismo le učenci 7. in 8. razredov. Učenci prvih in drugih razredov naše šole so odšli na pohod proti cerkvi sv. Katarine, učenci od 3. do 6. razreda pa so odšli na orientacijski pohod proti Zavrhu. Med potjo so reševali najrazličnejše naloge. Obsegale so snov iz zgodovine NOB in naši krajevni skupnosti, iz snovi družbene samozaščite in SLO, orientacije v naravi, metali so kamne v cilj in odgovarjali na najrazličnejša druga vprašanja.

V skupini 5. in 6. razredov je bila prva ekipa 6. a razreda, vodja Samo Mekina in člani Marjan Nadižar, Vanda Hrovatin, Zdenka Lavrič, Erika Primc in Jelka Treven. Zbrali so 43 točk.

Med 3. in 4. razredi pa je zmagala ekipa 4. b razreda, vodja Marjetka Kočila in člani Katarina Dražič, Mateja Razinger, Boštjan Vozel in Aleš Bernik.

Mojca Burlačenko, novinarski krožek COŠ Gorenjskega odreda Zirovnica

»Bo šlo v tarčo« (Foto T. Dežman)

DRUGA ŠTEVILKA BILTENA OB III. KONGRESU SAMOUPRAVLJALCEV

Delovna skupina za družbeno-politično izobraževanje in usposabljanje ter informiranje pri jeseniškem klubu samoupravljalcev pripravlja tudi letos eno številko biltena. Izdali naj bi jo v začetku junija ob tretjem kongresu samoupravljalcev Jugoslavije.

Število izvodov bo nižje kot lani, le okoli 150, tako da bodo biltene dobili temeljne samoupravne organizacije in skupnosti, članice kluba samoupravljalcev, slovenski klubi samoupravljalcev, s katerimi ima jeseniški klub stike, in drugi, ki se povezujejo s klubom samoupravljalcev. Tudi obseg bo nekoliko manjši.

Rok za oddajo prispevka je konec aprila. V biltenu pa bo govor o aktivnostih ob III. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije, o izkušnjah pri delovanju delegatskega sistema, o programu dela kluba samoupravljalcev, o izkušnjah po družbenopolitičnem izobraževanju in usposabljanju, o uveljavljanju dohodkovnih odnosov, o kulturni politiki, o informiranju v združenem delu in v krajevnih skupnostih, o klubu samoupravljalcev kot obliki v metodni deli sindikatov in drugih družbenopolitičnih organizacij. Novost je, da bodo v vsaki številki biltena predstavili eno članico kluba samoupravljalcev. M.

KONEC MESECA SEMINAR ZA ORGANIZATORJE KULTURE

Občinski svet zveze sindikatov, občinska zveza kulturnih organizacij in delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice pripravljajo dvodnevni seminar za organizatorje kulture. To bo po petih letih prvo izobraževanje zanje. Leta 1976 je absolviralo podobne seminarje okoli 60 udeležencev in verjetno se je njihov sestav precej spremenil, tako da je organizacija izobraževanja upravičena. Za izobraževanje na republiški ravni pa je pogoj, da slušatelji najprej opravijo seminar v občini.

Občinski svet zveze sindikatov in zveze kulturnih organizacij sta razpisala seminar za petek in soboto, 24. in 25. aprila in še vedno je čas za prijave. Seminar bo v hotelu Špič v Gozd Martuljku.

Program izobraževanja obsega 15 ur in naslednje teme:

– Ugotavljanje kulturnih potreb in želja;

– Načrtovanje kulturnih potreb in želja v OZD in krajevnih skupnostih;

– Vsebinska, oblike in metode kulturne organizacije;

– Obveščanje in propaganda za kulturne prireditve;

– Strokovna pomoč ZKOS;

– Literatura za organizatorje kulture;

– Kulturna ponudba občine in območja.

Če bo prijavitelcev preveč za eno skupino, jih bodo razdelili in za drugo skupino organizirali ponovitve v petek in soboto, 8. in 9. maja. Program je zahteven, obsežen, seminar bo trajal v petek od 9. do 18. ure in v soboto od 9. do 13. ure. Ko bo število prijav dokončno, se bodo organizatorji dogovorili, kdo bo predaval, in o drugih obveznostih.

M.

AKTIVNOSTI PRED III. KONGRESOM SAMOUPRAVLJALCEV

Prejšnji teden je bila razširjena seja koordinacijskega odbora za pripravo na 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, ki deluje pri občinskem svetu zveze sindikatov Jesenice. Člani so najprej pregledali rezultate predvolilnega postopka za izvolitev delegatov za 3. kongres.

V jeseniški občini so določena tri volilna telesa za izbor možnih kandidatov za delegate za 3. kongres. V teh dneh so bile že seje teh volilnih teles. Najbolj je seja uspela v jeseniški železarni, ki je nosilec prvega volilnega telesa.

Člani koordinacijskega odbora so na seji precej kritično ocenili neodgovoren odnos pri ostalih dveh volilnih telesih, kjer udeležba na sejah za izbor možnih kandidatov ni bila najboljša.

V nadaljevanju so razpravljali in sprejeli program informativno-propagandne dejavnosti v jeseniški občini pred tretjim kongresom. Program vsebuje naloge s področja informiranja in obveščanja delovnih

ljudi in občanov o pripravah na kongres. Vse aktivnosti s tega področja potekajo v skupnem sodelovanju koordinacijskega odbora in komisije za informiranje pri občinskem svetu zveze sindikatov Jesenice in lokalnimi sredstvi javnega obveščanja.

V nadaljevanju seje so govorili še o organizaciji razgovora za okroglo mizo o svobodni menjavi dela.

Ob koncu seje so pregledali še potek tematskih razprav pred tretjim kongresom samoupravljalcev Jugoslavije. Železarna Jesenice je med drugim nosilec tematske razprave o inovacijski dejavnosti, ki bo 14. aprila.

J. R.

TIPIČEN PRIMER NAŠEGA NEGOSPODARNEGA RAVNANJA

Kar težko je razumeti to, kako da v naši socialistični samoupravni družbi, ko se borimo za stabilizacijo in proti inflaciji in ko skušamo naše gospodarstvo uravnovesiti in okrepiti, nekatera podjetja s prekupevanjem dražje nekatere vrste blaga in s tem masno zaslužijo.

Tak primer je bil naveden v 72. številki DELA 31. marca letos, sicer na takem mestu, da ga je gotovo marsikdo prezrl, to je zadnji odstavek na zadnji strani, ki se dobesedno glasi:

»GRENKE OLIVE – Mito Pejkovski, delegat makedonskega sobranja, je na nedavni seji sobranja postavil delegatsko vprašanje, zakaj v Makedoniji kar čez noč prodajajo olive po 220 dinarjev za kilogram, kar je dvakrat več, kot pred časom!«

Delegat je dobil takle odgovor: Beograjski »Vočaroop« je uvozil 40 ton nefermentiranih oliv in zanje plačal 65 dinarjev za kilogram

(vštevši carino in davčine) in jih po 83,15 dinarjev za kilogram preprodal OZT »Slaviji« v Skopju. Skopska »Slavija« jih je prodala HIT Mostar (delovna organizacija »Poljopro-met«) po 120 dinarjev za kilogram, nato ji je mostarski HIT preprodal ZIH »Skopsko pole« (ponovno v Skopje) po 150 dinarjev za kilogram. Olive se seveda niso premaknile s Skopja, z opisano medrepubliško trgovsko potezo pa se je njihova cena podvojila. V spekulacijsko verigo se je namreč vključilo še pet posrednikov, vse skupaj pa je navrglo končno ceno 220 dinarjev za kilogram.

To je le en primer, kako si nekatera podjetja prisvajajo nezasluzeni denar na račun potrošnika, ki mora vedno globje posegati v žep. Primer, ki hkrati postavlja vprašanje, kaj delajo samoupravni organi v teh podjetjih, ki pa najbrž niso edina.

ss

NA KONSTITUANTNI SEJI SO DELO RAZDELILI PO KOMISIJAH

Na konstituantni seji Turističnega društva Jesenice so za predsednika izbrali Branka Blenkuš, za podpredsednika Alojza Grmovška, za tajnico Emo Ficko in za blagajničarko Marijo Rostohar. Predsednik komisije za izvajanje akcije »lepe rože in urejena okolica« bo Ciril Čop, komisije za turistični promet Marija Kostanjšek, za turistični podmladek Ema Vesek, France Vilman pa bo vodil komisijo za Trim stezo.

Naloge, ki so jih sprejeli v programu dela na letni skupščini so razdelili na te komisije. Tako bo prva navedena komisija skrbela za varstvo okolja, pospeševala akcijo »lepe rože«, ocenjevala z rožami okrašena okna, balkone in okolico stavb, predlagala priznanja, sodelovala s Hortikulturnim društvom Jesenice in drugimi organizacijami. Njeni člani se bodo udeleževali očistevalnih akcij, ki jih bodo organizirale šole, krajevske skupnosti, hišni sveti, pospeševali bodo akcijo za čiščenje obrežij voda, sodelovali v začetni akciji za ločeno zbiranje odpadkov in sprožili akcijo za zaščito narcis.

Komisija za turistični promet in informativno službo bo zasledovala gibanje turističnega prometa in skrbela za usklajevanje prenočitvenih in drugih turističnih zmogljivosti, sodelovala z gostinskimi in trgovskimi delovnimi organizacijami po vprašanju razvoja turizma, skrbela bo za reklamo za boljši obisk in podaljšala bivanje gostov, za kažipote k lastnikom tujskih sob, urejala oddajanje tujskih sob, usklajevala cene za nočitve in druge storitve za goste, opravljala nadzor nad oddajanjem sob, nudila lastnikom sob pomoč v eventuelnih sporih, ter opravljala naloge LO in družbene samozaščite, ki se nanašajo na turistično društvo.

Komisija za turistični podmladek bo skrbela za turistično vzgojo mladim in pri tem pospeševala akcije za čistočo, urejanje prostora, spoznavanje turističnih zanimivosti, zbiranje etnografskih predmetov in podobno. Pospeševala bo udeležbo različnih tekmovanj, ki jih vsako leto razpiše gorenjska turistična zveza, pripravili bodo več poučnih izletov in predavanj, nudili pomoč pri pripravi novega prospekta Jesenice in okolice ter drugo.

Komisija za TRIM stezo je sprejela dve poglavni nalogi. Poskrbeli bo, da se bodo na ustreznem mestu na Trim stezi zopet namestile table z navodili za uporabo, opravili pa bodo tudi druga popravila in poskrbeli, da se namestita dve krajši brvi čez Jesenico. Za postavitev spodnje daljše brvi v bližini doma starostnikov pa bodo nadaljevali z zbiranjem potrebnega denarja.

Na seji so se sklenili, da bodo komisije delovale samostojno in se sestajale po potrebi. Ugotovili so, da je besedilo za nov prospekt pripravljeno, z zbiranjem reklam pa bodo nadaljevali še 15 dni. Dosedanji odziv je bil zelo dober. Za pripravo poučnih predavanj v okviru turističnih podmladkov bodo za predavatelje prosili delavce HTP Gorenjka in gostinske šole na Bledu.

V zvezi s čiščenjem okolja bodo zaprosili nadzorništa prog, da poskrbijo za odstranitev smeti, ki jih je posebno veliko na progi proti Ljubljani. S tem v zvezi bodo opozorili tudi prebivalce stolpnice 1/a na Cesti Cirila Tavčarja, ki so pozimi skozi okna zmetali veliko smeti in papirja proti spominskemu parku, da to počistijo, oziroma ne delajo več. Na vprašalnik republiške konference SZDL o delovanju, pogojih in razvoju društvene dejavnosti, kar bodo obravnavali na posebni problemski konferenci, bodo sporočili, da nimajo pripomb. Podpis sporazuma z republiško raziskovalno skupnostjo pa so zaenkrat odložili, ker tega besedila niso sprejeli. B. B.

J. R.

SEJA OBEH ZBOROV SKUPŠČINE KOMUNALNE SKUPNOSTI JESENICE

Na zadnji seji obeh zborov skupščine Komunalne skupnosti Jesenice so delegati obravnavali številne pomembne zadeve. Po pregledu sklepov zadnje skupščine so najprej obravnavali poročilo izvršnega odbora, ki se je v obdobju od zadnje skupščine sestel dvakrat. Člani so predvsem obravnavali gradivo, ki je bilo predlagano delegatom skupščine, poleg tega pa še druge zadeve s področja komunalne dejavnosti.

V nadaljevanju so razpravljali in potrdili poročilo o izvajanju srednjeročnega plana komunalnih del za obdobje 1976–1980. Iz poročila je bilo razvidno, da so bila v tem obdobju izvedena številna komunalna dela v jeseniški občini. Na cestnem omrežju so bile izvedene številne rekonstrukcije in ureditve cest v celotni jeseniški občini. Najrazličnejša dela pri komunalnem urejanju dograjenih naselij so bila izvršena s sofinanciranjem krajevnih skupnosti in občanov.

Več del je bilo v minulem srednjeročnem obdobju izvršenih na kanalizacijskem omrežju, pri ureditvi pokopališč, oskrbi s pitno vodo, odlaganju komunalnih odpadkov, pri urejanju javne razsvetljave ter pri rednem vzdrževanju komunalnih objektov in naprav.

Delegati so za tem na skupščini potrdili še srednjeročni plan komunalnih del v obdobju 1981–1985 in plan za letošnje leto.

Srednjeročni plan so pri komunalni skupnosti sestavili v skladu s statutom in samoupravnim sporazumom o temeljih plana skupnosti za obdobje do leta 1985 ter na podlagi planov krajevnih skupnosti. V tem srednjeročnem planu so pred-

videna dela, ki se bodo glede namembnosti zbranih sredstev in po posebnih sporazumih izvajala do leta 1985.

Plan komunalnih del za letošnje leto pa obsega predvidena dela, ki so za letošnje predvidena v celotni jeseniški občini. Program že podrobno zajema vire financiranja in sicer lastna sredstva, združena sredstva občanov po posebnih sporazumih in kreditna sredstva banke. Za realizacijo celotnega programa je predvideno združevanje lastnih sredstev in sicer 61 odstotkov, 34 odstotkov združenih sredstev in pet odstotkov kreditnih sredstev. Pri tem so upoštevani stabilizacijski ukrepi in zmanjšanje naložb v letošnjem letu.

Delegati so na skupščini zatem poslušali še informacijo o nadaljevanju komunalnih del v krajevni skupnosti Plavž. Ob tem so se tudi zavzeli in sprejeli sklep, da mora biti obvoznica od Viatorja do hotela Korotan zgrajena v letošnjem letu.

Na skupščini pa so obravnavali še družbeni dogovor samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v Sloveniji, predlog sprememb statuta skupščine komunalne skupnosti, sprejeli pa so tudi sklep, da bodo volitve novih organov Komunalne skupnosti Jesenice izvedli v juniju.

TRIMESEČNI NAČRT ZA DRUŽBENOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE SAMOUPRAVLJALCEV

PRISPEVEK K RAZGOVORU ZA OKROGLO MIZO

Ce pogledamo, kako je bilo z izobraževanjem samoupravljalcev prve tri mesece leta 1981, smo lahko upravičeno zaskrbljeni. Od 100 načrtovanih pedagoških ur je bilo izvedenih komaj 60. Z drugimi besedami, od desetih izobraževalnih oblik jih je bilo realiziranih komaj pet. Če upoštevamo tudi to, da je bilo zaradi slabega zanimanja organiziranih manj oblik, kot so jih načrtovali, je slika še slabša: realizirati bi morali vsaj 150 pedagoških ur in ustrezno število izobraževalnih oblik.

Ce smo imeli v decembru težave s predavatelji, so v prvem trimesečju izobraževalne oblike odpadle vse po vrsti zaradi slabe udeležbe. Vzroki so na dlani:

— od 1977. leta, ko se je začelo pri klubu samoupravljalcev družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje samoupravljalcev, smo zajeli nekaj tisoč samoupravljalcev v najrazličnejših izobraževalnih oblikah. Razumljivo je torej, da se je število potencialnih kandidatov zmanjšalo in so samo z velikim številom izobraževalnih oblik pokrili večino interesov po izobraževanju.

— Zato je treba metode dela prilagoditi in ugotoviti, kolikšne so potrebe po izobraževanju v posameznih temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, članicah kluba samoupravljalcev. Delovna skupina za družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje samoupravljalcev in informiranje je že obravnavala težave pri izobraževanju in sklenila, da organizira v aprilu štiri razgovore za okroglo mizo, na katerih bomo poskušali ugotoviti, kakšno izobraževanje je potrebno, kako naj izobraževalne oblike organiziramo, da bosta čas in kraj kar najbolj izbrana, in kako bomo motivirali udeležence, da bo obisk boljši.

Pri družbenopolitičnem izobraževanju in usposabljanju samo-

upravljalcev so tudi letos zelo pomembne naloge, ki jih moramo izvesti; zavezujejo nas aktivisti ob III. kongresu samoupravljalcev, zastavljeni program za leto 1981 in srednjeročni plan. Kljub slabim izkušnjam z udeležbo moramo izvesti načrtovane izobraževalne oblike za samoupravljalce iz krajevnih skupnosti, vendar se bo potrebno s predstavniki krajevnih skupnosti dogovoriti, na kakšen način bodo udeležence motivirali v krajevni skupnosti in kako bomo izobraževalne oblike izvedli. Razgovor za okroglo mizo je priložnost, da se dogovorimo za metode dela in medsebojne obveznosti.

Ob novih volitvah v samoupravne organe v Železnari in drugod je potrebno preveriti, koliko novih delegatov je že opravilo izobraževalne oblike za članice samoupravnih organov, in se, če je interes, dogovoriti za izobraževanje v temeljnih organizacijah. Kolikor je število potencialnih udeležencev prenizko, je treba organizirati skupno izobraževalno obliko za slušatelje iz več temeljnih organizacij. Potrebno se je dogovoriti za splošen model izobraževalne oblike, ki naj bi jo opravili vsi člani samoupravnih organov, in za posamične modele izobraževalnih oblik, namenjene članom odborov za delovna razmerja, za gospodarstvo in drugim. Pred

tremi leti smo organizirali dobro obiskane seminarje za članice disciplinskih komisij. Kolikor se je sestav teh komisij spremenil, bi lahko za nove članice pripravili ustrezno izobraževanje.

Prek deset seminarjev za članice odborov samoupravne delavske kontrole je bilo dobro obiskanih in dobro ocenjenih, z izjemo zadnjega, neuspelega za samoupravne interese skupnosti, razen skupnosti otroškega varstva in izobraževalne skupnosti. Kljub temu bomo morali ugotoviti, koliko udeležencev bi še lahko dobili za te seminarje.

Iz povedanega je razvidno, da letos posebej ne bomo iskali novih izobraževalnih oblik, razen za izobraževanje samoupravljalcev iz krajevnih skupnosti, ampak izpopolnjevali tiste, ki so se doslej potrdile kot najuspešnejše. Da bi lahko resnično razbrali, kdo pride v poštev za tako izobraževanje in kdo ne, bi morali dokončno obdelati kartoteko slušateljev, seveda strojno.

Kaže, da se je zanimanje samoupravljalcev usmerilo v izobraževalne oblike, pripravljene za enovite skupine iz ene organizacije združene dela, po dogovorjenem programu in v ustreznem času. Čeprav se članice kluba samoupravljalcev zanje počasi odločajo, je vendar nekaj takih, ki se odločajo za tako obliko, izobraževanja. Ocene so zelo ugodne in prav to nas spodbuja, da jih vedno znova organiziramo.

Izhodišča za delo so postavljena in v naslednjem četrtnem letu se moramo še toliko bolj potruditi, da bomo naredili pri izobraževanju samoupravljalcev kar se da veliko, saj je treba nadomestiti zaostanek iz prvega trimesečja.

Dogovorjeni smo, da bomo v obdobju od aprila do junija organizirali naslednje izobraževalne oblike:

- a) v aprilu: peturni tečaj za članice svetov potrošnikov (po razgovoru za okroglo mizo s predstavniki krajevnih skupnosti), 15-urni seminar za samoupravljalce Kovinarja;
- b) v maju: štiri deseturne seminarje za delegate krajevnih skupnosti.

Predlagamo, da se na okroglih mizah dogovorimo še za naslednje izobraževalne oblike:

- za izobraževanje in izpopolnjevanje novih delegatov v samoupravnih organih,
- za izobraževanje članov hišnih svetov, kolikor so pripravljeni pomagati pri organizaciji in motiviranju v krajevnih skupnostih.

Upoštevali bomo seveda vse predloge razpravljalcev za okroglo mizo. Od tega, kaj se bomo dogovorili na razgovorih s predstavniki temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, članic kluba samoupravljalcev, bo odvisno, koliko izobraževalnih oblik bomo v tem trimesečju izvedli. Število pedagoških ur pa ne bi smelo preseči 200.

Marjetka Vrhunc-Mulej

BILI SMO V POBRATENEM VALJEVU

Več let je že trajalo dogovarjanje o gostovanju gledališke skupine iz Jesenic v Valjevu, vendar je do uresničitve prišlo šele zadnji teden letošnjega marca, s tem pa nam v septembru vrne obisk valjevska gledališka skupina.

V četrtek, 26. marca, zjutraj smo odpotovali z avtobusom, ki resnici na ljubo, res ni bil najbolj primeren za tako dolgo pot, čeprav je voznik avtobusa s svojo duhovitostjo, spretno vožnjo in prilagodljivostjo ansamblu, skušal napraviti vse, da se je ansambel dobro počutil na tako dolgi vožnji. Z daljšim postankom v Jasenovcu, kjer smo si ogledali spomenik in muzej žrtve fašističnega nasilja, smo srečno prispeli v Valjevo, kjer so nas gostoljubni gostitelji pričakovali in nas sprejeli v svojem kulturnem domu ABRASEVIČ.

Drugo jutro smo odšli v delovno organizacijo KRUSIK, kjer smo si ogledali novo halo ELEKTRODE in izdelavo akumulatorjev. Sprejeli so nas tehnični direktor TOZD AKUMULATORI in predstavniki družbenopolitičnih organizacij. V razgovoru so nam opisali svojo delovno organizacijo, proizvodni program, zdravstveno službo in skrb za kulturno in športno dejavnost med delavci. Takoj po ogledu TOZD AKUMULATORI smo odšli v prostore skupščine občine Valjevo, kjer nas je sprejel in pozdravil podpredsednik občine s svojimi sodelavci in nam zaželel prijetno bivanje v njihovem kraju.

Prvo predstavo smo imeli v petek zvečer in sicer v 30 km oddaljenem kraju UB. Dejstvo je, da jezik predstavlja močno oviro pri takih gostovanjih in čeprav smo imeli pripravljen gledališki list, v katerem smo v srbohrvaščini predstavili delo MATICEK SE ZENI, je verjetno tudi dialekt pripomogel k slabši razumljivosti. Ob gostovanju v Ubu naj pripomnim še to, da nas je nadvse razveselil obisk Slovenke, ki že 39 let živi v tistih krajih, pa smo vendar lahko takoj ugotovili, da je doma na Notranjskem. Prirčno se nam je zahvalila za prijeten večer in slovensko besedo, ki jo je slišala z odra.

Tudi naslednji dan so nam gostitelji pripravili bogato dopoldne, saj smo si ogledali znamenitosti Valjeva in njihova obeležja ter spomenike iz NOB.

Popoldanski čas je bil rezerviran za predstavo UČNE URE in pa seveda za tisti prijetni sprehod po Valjevu, za obisk tržnice in podobnega.

Zvečer smo odigrali drugo predstavo MATICA in sicer v domu v Valjevu. Obisk res ni bil najboljši, vendar je bila predstava kljub temu odlično odigrana in tisti, ki so si jo ogledali, so bili zanesljivo zadovoljni.

Po predstavi so organizatorji pripravili »drugarsko večer« v domu ABRASEVIČ in kaj kmalu se je zašlišala pesem, pa ne samo srbska, peli smo vse, od makedonskih, slovenskih, dalmatinskih, starih gradskih, pa tja do JUGOSLAVIJE, ki je mogočno zadonela iz vseh grl.

Bil je prijeten večer in zaključek našega gostovanja. Drugo jutro smo odpotovali, še prej pa smo se organizatorjem zahvalili in si zaključili NASVIDENJE V SEPTEMBRU NA JESENICAH.

vs

IMENITEN USPEH NA POLJSKEM

Kakor smo že enkrat omenjali v našem glasilu, so na osnovi kulturnega programa med LR Poljsko in SFR Jugoslavijo, oziroma med Vojvodstvom Katowice in SR Slovenijo, v organizaciji Zveze kulturnih organizacij Slovenije, v lanskem letu na Poljskem razstavljali slovenski ljubiteljski likovni ustvarjalci. Kakšen velik interes je vladal med Poljaki za razstavo slovenskih ljubiteljskih slikarjev dokazuje dejstvo, da so ob otvoritvi prve razstave sodelovali najvidnejši družbenopolitični in kulturni dejavniki, da so prosili za podaljšanje razstave in da si je doslej v petih krajih razstavo ogledalo čez 18.000 obiskovalcev.

V Gornjeleszijskem muzeju v Bytomiu je bil v dveh mesecih obisk 10.235 oseb, v muzeju v Zabrzeu v dobrem mesecu 2.301 oseba, v mestnem kulturnem domu Jaworznie v dvanajstih dneh 1.500 oseb, v mestnem kulturnem in športnem centru v Chranowiu v dvajsetih dneh 2.800 oseb in v mestnem kulturnem domu v Olkuszu v petnajstih dneh 2.100 oseb. Vsa navedena mesta so večja industrijska središča v katoviškem vojvodstvu in štejejo nad 100.000 prebivalcev. Primerno številu prebivalcev je bil tudi obisk v posameznih mestih. Skupaj je doslej razstave slovenskih ljubiteljskih slikarjev obiskalo 18.736 obiskovalcev. Ker pa nameravajo do izteka roka, to je enega leta, prireditelji še nekaj razstav, lahko sklepamo na izreden obisk. To je vsekakor izredno priznanje slovenskemu ljubiteljskemu slikarstvu.

Naj pripomnimo, da je bila v tem času v nekaterih krajih Slovenije, prikazana tudi razstava »poljsko ljubiteljsko slikarstvo«.

Žirija je za razstavo na Poljskem izmed 152 predloženih del izbrala 52 del in med njimi tudi po eno delo članov likovne skupine DOLIK: Janeza AMBROŽIČA, Rudolfa ARHA, Danice BEM GALA, Franceta DOLINSKA, Jankota KOROŠKA, Pavla LUŽNIKA, Tineta MARKEŽA, Toneta TOMAZINA in Cveta VELIKAJNA.

SREČANJE Z NAŠIMI ZBORI '81

Letošnje občinsko srečanje pevskih zborov bo v četrtek, 15. aprila, ob 19. uri v dvorani gledališča na Jesenicah

PROGRAM

1. Oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica Breznica — vodja Marjan Jemec: — E. Adamič: Zapuščena, — V. Šafranek: Konjuh planinom, — A. Förster: Spak
2. Moški pevski zbor Društva upokojencev Javornik-Koroška bela — zborovodja Jakob Veber: — P. Kernjak: Spev Koroške, — V. Vodopivec: Na poljani, — F. Marolt: Furmanska.
3. Pevsko društvo Vintgar Blejska Dobrava — zborovodja A. Vengar: — M. Apih: Bilečanka, — S. Vremšak: Kranjčičev Jurij, — P. Ulaga: Železarska.
4. Moški pevski zbor Marjan Vodopivec Kranjska gora — zborovodja Dane Škerlj: — K. Pahor: Komandant Stane, — R. Simoniti: Planika, — S. Premrl: Zdravica.
5. Moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice: — zborovodja Janez Ponikvar: — Dalmatinska narodna: Omili mi u selu divojki, — S. Marolt — Šik: Pesem 14. divizije, — E. Adamič: Završki fantje.
6. Pevsko društvo Jesenice — ženski zbor — zborovodja prof. Milko Škoberne: — M. Tome: Naša mati, — M. Kozina: Pomlad v svobodi, — S. Vremšak: Ana sama rje me griva.
7. Pevsko društvo Jesenice — mladinski mešani zbor Blaž Arnič — zborovodja Roman Ravnič: — J. Bach: Paallite deo nostro — M. Gabrijelečič: Spomin, — L. Lebič: Luba vigrad se rodi.

Nastopilo bo čez 160 pevk in pevcev.

GORENJSKI SLIKARJI RAZSTAVLJAJO V ŠKOFJI LOKI

V soboto, 4. aprila so v galeriji na Loškem gradu v Škofji Loki odprli tretjo razstavo likovnih del likovnih skupin Gorenjske. Po dogovoru med zvezami kulturnih organizacij gorenjskih občin, je bila organizacija tretje razstave likovnih del članov ljubiteljskih likovnih skupin, ki delujejo na Gorenjskem, poverjena Zvezi kulturnih organizacij Škofja Loka.

Izbir del za to razstavo je bil zupan komisiji, v kateri so bili predsednik Združenja likovnih skupin Slovenije dr. Cene Avguštin, strokovna sodelavka za likovno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije Andreja Koblar in predsednik odbora za likovno dejavnost pri zvezi kulturnih organizacij Škofja Loka Andrej Pavlovec.

Na razstavi se predstavlja sedem likovnih skupin z 51 člani in 60 likovnimi deli in sicer: likovno društvo Peter Laboda Domžale sedem članov s 13 deli, likovni klub DOLIK Jesenice 14 članov s 14 deli, likovna skupina Iskra Kranj osem članov z 11 deli, likovna skupina LIKOR Radovljica šest članov s šestimi deli, likovna skupina ZKO Škofja Loka osem članov z osmimi deli, likovna skupina Tržič štiri člani s petimi deli in likovna skupina Iskra Železniki štiri člani s štirimi deli.

S po enim delom so zastopani naslednji člani likovnega kuba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice: Janez AMBROŽIČ, Rudolf

Arh, Danica BEM GALA, Branko ČUŠIN, Marica ČUŠIN, Franc DOLINŠEK, Nika HAFNER, Janko KOROŠEC, Zdravko KOTNIK, Franc KREUZER, Pavel LUŽNIK, Tine MARKEŽ, Rudi REICHMAN in Tone TOMAZIN.

Likovno skupino LIKOR Radovljica pa s po enim delom zastopajo: Marina BACAR, Poldi GROS, Marija KOROŠEC, Jože PRISTAVEC, Zdravko PURGER in Jože SMOLEJ.

Izbir slik glede na motiv in tehniko ni bil omejen, na razstavi pa je predstavljenih največ krajskih motivov, med slikarskimi tehnikami pa prevladujeta akvarel in olje. To vsekakor dokazuje, kakšna motivika in kakšna tehnika najbolj privlačijo ljubiteljske likovne ustvarjalce. Zelo slabo je zastopana plastika (le en razstavljalec) in seveda tudi druge slikarske tehnike.

Razstava v Škofji Loki bo odprta do 20. aprila, potem pa bo obiskala še nekatere druge kraje na Gorenjskem.

RAZSTAVA ROČNIH DEL V DOMU DRUŠTVA UPOKOJENCEV JAVORNIK-KOROŠKA BELA

V ponedeljek, 6. aprila smo v društvenih prostorih odprli razstavo ročnih del članic krožka ročnih del pri DU Javornik-Koroška Bela, katerega že nekaj let zelo uspešno vodi Stefka Bergantova. Otvoritev te razstave je obenem tudi začetek vrste prireditev v počastitev letošnjih jubilejev, je uvodoma poudaril predsednik društva. Šesti april leta 1941 je bil eden izmed datumov, ki so zelo globoko odjeknili med vsemi jugoslovanskimi narodi, začela se je štiriletna golgota, vendar je bila leta 1945 kronana z velikim uspehom. Uresničila se je dolgoletna želja vseh zatiranih jugoslovanskih narodov. Z lastno krvjo, z nadvseškimmi naporu smo si pod vodstvom komunistične partije, katero je vodil tovariš Tito izbojevali nacionalno in socialno svobodo.

Leto 1981 pomeni za vse jugoslovanske narode jubilejno leto, zato smo tudi upokojenci pripravili, da jih dostojno proslavimo. S temi besedami je predsednik društva odprl razstavo.

Trinideset članic krožka ročnih del je skupno za razstavo pripravilo kar 205 različnih izdelkov. Zelo veliko je razstavljenih pletenih izdelkov z različnimi vzorci pletenja, temu sledijo razne vezanine, namizni prtji in prtčki, ne manjka tudi kvačkanih izdelkov. Poleg zelo uporabnih predmetov je tudi precej dekorativnih izdelkov, ne manjka niti klekljanih prtov in prtčkov ter raznih volznih izdelkov. Tovarišice iz krožka so prikazale tudi vrsto zelo lepih gobelinov, ena tovarišica pa se predstavlja tudi s svojimi likovnimi izdelki z rezljanjem, oziroma graviranjem v lesu. Zelo lepe so tudi

velikonočne pisanice, ki so poslikane z roke.

Poseben čar pa daje razstavi to, da je aranžersko strokovno urejena in bo ugajala tudi zelo občutljivim okusom in strokovnim ocenjevalcem. Krožek ročnih del članic društva upokojencev in žen upokojencev, vabi vse občane Jesenic, predvsem pa upokojence, da si razstavo ogledajo. Vabijo tudi delavce iz območja Javornik-Koroška Bela in učence šol, da si vzamejo čas in si razstavo ogledajo. Čim večji bo obisk, toliko večja bo spodbuda, za nadaljnje delo krožka ročnih del. Razstava bo odprta do nedelje 12. aprila.

S. T.

BONI ČEH RAZSTAVLJA V RADOVLJICI

Jutri v petek bodo v Sivičevih hiši v Radovljici odprli likovno razstavo likovnih del akademkega slikarja in likovnega pedagoga BONIJA ČEHA. Ob tej priliki so izdali ličen katalog s tremi strokovnimi ocenami o likovni ustvarjalnosti slikarja in nekaterimi reprodukcijami njegovih slik.

Več o jeseniškem slikarju in o njegovi likovni ustvarjalnosti bomo poročali v prihodnji številki.

DESETEGA APRILA SKALAŠKI JUBILEJ NA JESENICAH

Naše planinstvo, ki je poglavo globoko korenine pred 88 leti, leta 1893 v Ljubljani, Kamniku in Mozirju (Gorjem gradu) je do prve svetovne vojne odigralo pomembno vlogo v preporodu našega naroda. Planinci so pri nas ustanovili 26 zelo delovnih planinskih organizacij. Marljivo in prizadevno ljubitelji in obiskovalci gora so budili ljubezen do našega edinstvenega lepega in močnega planinskega sveta in razvijali ter krepili domovinsko ljubezen. V najbolj skromnih pogojih so z udarniško zagnanostjo in ljubeznijo gradili goste mreže planinskih poti v vse tudi najbolj odmaknjenih in samotnih predele naše domovine. Do prve svetovne vojne so zgradili štirideset planinskih domov, koč in drugih planinskih objektov. Že tedaj, v prvi dobi našega planinstva so postale gore bogata last delovnih ljudi in mladine. Število članstva je nenehno raslo in se krepilo. Pred začetkom prve svetovne vojne je bilo v Sloveniji že 3.337 aktivnih ljubiteljev in obiskovalcev gora.

Skupnost slovenskih planincev, France Kadlinik, Pipari in za njimi Drenovci, so globoko orali kamnite ledine in s Francem Kočekom, Jakobom Aljajem, Francem Oroznom, Josipom Tičarjem in drugimi zasidli bogato seme, ki je rodilo stoteren sad.

Po prvi, veliki svetovni moriji (1914 do 1918) so naši planinci podedovali žalostno in porazno dediščino. Izgubili so 13 nad vse delovnih in aktivnih organizacij in ljubiteljev gora so morali začeti delati znova. Toda želja po aktivnem delovanju v svobodnih gorah je naglo premostila vse nastale težave in slabosti. Narodno zavedni Slovenci so do leta 1923 povečali aktivno članstvo v društvi, ki je naraslo na preko šest tisoč planincev plezalcov in alpinistov. Pridobili smo 17 postojank, koč in domov in drugih objektov.

Po prvi svetovni vojni je nov val Skalašev številčno pomnožil število planincev, plezalcov, smučarjev in alpinistov. Prispeval je izredno veliko k preporodu in napredku množičnega planinstva in vzponu plezalnega športa in ekstremnega alpinizma, po katerem danes slavi naše planinstvo v areni svetovnega alpinizma.

Kar od leta 1893 ni uspelo aktivnim članom SPD, je med obema vojnima (1921 do 1941) v toliko večji meri uspevalo tesnemu in udarniškem sodelovanju planincev in Skalašev.

Skalaši v Ljubljani, Bohinju, na Jesenicah, Solčavi in Lučah, Mariboru, Trzinu in drugje so bili med obema vojnima zdravo jedro, ki je močno poseglo v preporod našega klasičnega planinstva in je hitreje zavrtelo razvojno kolo proti visokim postavljenim ciljem, ki ga danes bleščeče predstavlja naše rekreativno množično, ljudsko planinstvo, kader odličnih plezalcov in vrhunskih alpinistov, ki segajo po zadnjih najvišjih lovoriših svetovnega alpinizma.

Ko so se vračali z bojišč Dobruđe, Karpatov, Soče in Dolomitskih in alpskih bojišč »kranjski jance« lačni in ranjeni, ki so videli veliko gorja svetovne vojne, so že z večjim žarom vzljubili naš planinski svet, lepoto, mir in veličino gora. Še zgodaj v letu 1919 (26. maja) so mladi vajenci, učenci in študentje v Ljubljani

(Stane Predarič, Janez Rožman, France Rus, Drago Zorko in številni drugi planinski zanesenjaki — 18 po številu) začeli ustanovljati skromne začetke turističnega kluba Skala. Ustanovne formalnosti so naglo stekle in 2. februarja 1921 je v Ljubljani 23 ustanovnih članov ustanovilo TK Skala in iz izrednim žarom in navdušenjem začelo z delom. Markirali so planinske pote in jih varno zavarovali. Predvsem pa so začeli z načrtno vzgojo novega rodu, plezalcov, smučarjev in alpinistov. Gradili so goraka zavetišča in najtežje in uspešno sodelovali s planinci. Pri vsem tem pa nikoli niso pozabili na kulturno vzgojo mladih gornikov. Dr. Henrik Tuma in Janko Ravnik sta bila idejna voditelja TK Skale. Dr. Mirko Kajzelj in Herbert Drolek sta leta 1932 izdala Naš alpinizem, ki je še danes abecednik za plezalce in alpiniste. Dr. Henrik Tuma pa je napisal bogato besedilo za knjigo Pomen in razvoj alpinizma. prof. Janko Ravnik pa je posnel naš prvi celovečerni film V kraljestvu zlatoroga.

17. septembra 1922 je prof. Janko Ravnik ustanovil v Bohinju prvo samostojno podružnico TK Skala, ki pa je že naslednje leto razpadla in 27. februarja 1924 prenehala aktivno delovati.

ŽE LETA 1922 so na Jesenicah planinci in plezalci razmišljali o ustanovitvi TK

Skala. Janko Žirovnik iz Bleda je bil prvi predsednik TK SKALA NA JESENICAH. KI JE BILA USTANOVLJENA 16. DECEMBRA 1923, KOMAJ DVE LETI PO USTANOVITVI prve skalaške organizacije v Ljubljani in takoj po prenehanju TK Skale v Bohinju. Na Jesenicah so bila za aktivno delo Skale zelo ugodna tla. V Skalo so se vključili najbolj aktivni planinci, najboljši smučarji in Plezalci, skupaj je bilo v delo Skale vključenih 500 in več delovnih ljudi in mladine. Leta 1935 so jeseniški Skalaši zgradili zavetišče v Veliki Dnini (2.180 m) pod severno steno Škratlce, in že naslednje leto zavetišče na Jezerih ali Grustih (2140 m) pod Rokavi, pozneje pa še smučarsko kočo na Rožci v Karavankah. Med bojniskimi in jeseniškimi Skalaši dobimo Tomaža Godca, Miha Copa in številne druge odlične planince, smučarje in plezalce. Draga Koreniniša, Matevža Freliha in druge.

Med vodilne člane jeseniške Skale lahko štejemo poleg Miha Jože in Jaka Copa, Franca Kosmaka, Aleša Stanovnika, Tomaža Rovhekarja, Jožeta Trunklarja in številne druge. Skalaši so posebno veliko in pomembno vlogo odigrali v naši gorski reševalni službi (GRS).

V letošnjem letu, ko se bomo spominjali štiridesetletnice nastajanja naših narodov in narodnosti in ustanovitve TK Skala v Ljubljani, 2. februarja 1921.

NA JESENICAH BO 10. APRILA OB 19. URI V DVORANI GLEDALIŠČA slavnostna akademija v počastitev 60-letnice TK Skala s kulturnim programom.

Odbor triglavske planinske muzejske zbirke pri PD Dovje-Mojstrana pa bo v Mojstrani sredi glavne alpinistične sezone uredil razstavo redko ohranjenih rekvizitov, dokumentov in eksponatov iz življenja in dela TK Skale.

ZURO

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

POSOJILA ZA GRADNJO, ADAPTACIJO IN NAKUP STANOVANJ

Na podlagi 6. člena pravilnika o kreditiranju stanovanjske graditve objavlja Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice po sklepu 7. seje zbora uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice z dne 7. 4. 1981

RAZPIS

za dodelitev posojil delavcem, ki gradijo oziroma adaptirajo stanovanjske hiše ali kupujejo družinska stanovanja

I. SPLOŠNI RAZPISNI POGOJI

1. člen

Posojilo po tem razpisu lahko najamejo delavci tistih temeljnih organizacij združenega dela in skupnosti (v nadaljnjem besedilu: organizacije), ki združujejo del svojih stanovanjskih sredstev po določenih Samoupravnega sporazuma o izločanju, združevanju in usmerjanju sredstev za stanovanjsko graditev v občini Jesenice za obdobje 1981-1985.

Razpisa se lahko udeležijo tudi delavci, ki združujejo svoje delo pri samostojnih obrtnikih, če le-ti vplačujejo stanovanjska sredstva od skupnega zneska izplačanih osebnih dohodkov Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice.

2. člen

Posojila so razpisana iz dela sredstev za stanovanjsko gradnjo, ki jih organizacije združujejo pri Ljubljanski banki TBG Kranj, poslovna enota Jesenice in iz dela sredstev, ki jih vplačujejo samostojni obrtniki od skupnega zneska izplačanih osebnih dohodkov pri njih zaposlenih delavcev.

Razpisni vrednosti znašata:

- za delavce, ki združujejo delo pri organizacijah do višine 8.500.000.— din
- za delavce, ki združujejo delo pri samostojnih obrtnikih do višine 300.000.— dinarjev.

3. člen

Delavci, ki nimajo stanovanja ali imajo neprimerno ali neustrezno stanovanje, lahko zaprosijo posojilo pod naslednjimi pogoji:

- da gradijo oz. adaptirajo stanovanjsko hišo ali kupujejo stanovanje v okviru občinskega programa stanovanjske graditve in stanovanjskega standarda,
 - da so kreditno sposobni.
- Prosilci za posojilo, ki bo uporabljeno za dograditev stanovanjske hiše pa morajo izpolnjevati še naslednje pogoje:
- stanovanjska hiša mora biti že zgrajena do III. gradbene faze, oz. do I. gradbene faze, če gradijo montažno stanovanjsko hišo,
 - stanovanjska hiša morajo usposobiti za vselitev najpozneje v roku 36 mesecev po dodelitvi kredita, če zasedajo družbeno najemno stanovanje.

Posojila za adaptacijo obstoječih stanovanjskih hiš in stanovanj bodo odobrena le tistim prosilcem, ki bodo z adaptacijo dosegli boljše funkcionalno razporeditev in povečanje števila stanovanjskih prostorov ali izboljšali stanovanjske razmere z uvedbo ali modernizacijo sanitarij in ogrevalne opreme.

Posojilo za gradnjo oz. adaptacijo stanovanjske hiše se lahko odobri tudi tistim delavcem, ki gradijo ali adaptirajo svoje stanovanjske hiše izven občine Jesenice in to v kraju z urejenimi pogoji dnevnega prevoza na delo in z dela, vendar se morajo v tem primeru obvezati, da bodo takoj v celoti vrnil preostali del neplačanega posojila, če pridobijo lastnost delavca v drugi organizaciji izven občine Jesenice.

II. LASTNA UDELEŽBA

4. člen

Pri nakupu, gradnji ali adaptaciji stanovanjske hiše ali stanovanja mora posojiljemalec sodelovati z lastno udeležbo.

1. Znesek posojila, ki pripada delavcu, kadar gradi oz. adaptira družinsko stanovanjsko hišo izražen v odstotku od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše je razviden iz naslednje tabele:

Če znaša povprečni mesečni OD na člana družine v primerjavi s povprečnim mes. OD v občini Jesenice za leto 1980	Znaša lastna udeležba v % od vred. standard. druž. stanovanjske hiše najmanj	Potem pripada delavcu posojilo v % od vrednosti standard. družinske stan. hiše največ do
do 50 %	40 %	30 %
od 51-75 %	45 %	25 %
od 76-100 %	50 %	20 %
od 101-120 %	55 %	15 %
nad 120 %	60 %	10 %

2. Znesek posojila, ki ga delavec lahko dobi za nakup lastniškega etažnega stanovanja in potrebna lastna udeležba izražena v odstotku od cene standardnega stanovanja, sta razvidna iz naslednje tabele:

Če znaša povprečni mesečni OD na člana družine v primerjavi s povprečnim mes. OD v občini Jesenice za l. 1980	Znaša lastna udeležba v % od cene standard. stanovanja najmanj	Potem pripada delavcu posojilo v % od cene standardnega stanovanja največ do
do 50 %	30 %	35 %
od 51-75 %	35 %	25 %
od 76-100 %	40 %	20 %
od 101-120 %	45 %	15 %
nad 120 %	50 %	10 %

OBRAMBNI DAN IN TEKMOVANJE V SLO IN DS

V soboto, 4. aprila, smo imeli tudi učenci osnovne šole 16. december iz Mojstrane obrambni dan, ki je bil namenjen tekmovanju v znanju SLO in družbene samozaščite.

Učenci nižjih razredov so obiskali spominska obeležja v Krajih in v Mlinici, o dogodkih med vojno pa so jim pripovedovali borci NOV.

Učenci 7. in 8. razreda smo tekmovali v streljanju z zračno puško, v prvi pomoči, v znanju o NOB, SLO, v poznavanju puške in v orientaciji.

Sobotno vreme je bilo kot nalašč za tekmovanje. Bilo je sončno in prijetno in komaj smo čakali, da se tekmovanje začne. V Mlači so nas čakali učitelji in predstavniki ZRVS, ki so sodelovali pri našem tekmovanju. Razdeljeni smo bili v osem skupin. Zadnja je bila naša skupina. Sestavljali smo jo: Janez Uorez, Nastja Halo, Jože Klinar, Marko Volarič in avtorica članka. Že na pričetku tekmovanja smo se odločili, da bomo napeli vse sile in skušali reševati naloge čimbolje.

Najprej je bilo na vrsti streljanje. Kar dobro nam je šlo od rok in ugotovili smo, da smo pri streljanju dosegli najvišje število točk. Nato smo se navdušeno pognali v tek, saj je bila dragocena sleherna minuta.

Na vrhu Grančiče smo morali izpolniti vprašanja o orientaciji in

določali smo azimut. Nalogo smo vestno izpolnili in tekli do postaje prve pomoči. Ob praktičnem delu nam ni šlo najbolje, saj smo pri praktičnem delu izgubili deset točk. To nam ni vzele volje. Zagrizeno smo tekli navkreber, dokler Nastja ni postala slabo. Nekaj deset metrov so jo fantje nesli in jo vlekli, da je lažje tekla. Dobra volja nas ni minila. Ob vodovodnem zajetju pri cesti v Radovno nas je čakala tovarišica Žerjavova z vprašanji o NOB. Tu smo po nepazljivosti spet zgubili točko.

Tekli smo naprej do Poldovega rova, kjer so nas čakala vprašanja o SLO. Na koncu trim steze ob peti postaji smo dokazovali znanje o puški. Janez je kar »streljal« odgovore in bil pri tem zelo natančen. Dosegli smo vse možne točke in se pognali v dir proti cilju. Za pot smo potrebovali 45 minut in se tako uvrstili na prvo mesto. Na svoj dosežek smo bili ponosni, čeprav so bile tudi druge skupine več kot odlične. Pokazali smo, da smo delo in zadolžitve pri učenju vzeli resno in s tem dokazali, da bomo vedno pripravljeni braniti neodvisnost in svobodo naše domovine.

Elica Šprager, 8. r.
literarni krožek
OŠ 16. december Mojstrana

5. člen

Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

Velikost standardnega stanovanja je po odloku Skupščine občine Jesenice o določitvi stanovanjskega standarda (Uradni vestnik Gorenjske št. 22/73):

— za 1-4 člansko družino	do 68 kv. m.
— 5 člansko družino	68-75 kv. m.
— 6 člansko družino	76-90 kv. m.
— 7 člansko družino	91-100 kv. m.

Za izračun vrednosti standardnega stanovanja v blokovni gradnji se upošteva orientacijska cena za kv. m v višini 17.000.— din, za izračun vrednosti standardnega stanovanja v individualni gradnji se upošteva stroški gradnje za kv. m ugotovljeni za leto 1979 v višini 8.000.— din.

6. člen

Za lastno udeležbo štejeta tudi namensko privarčevani denar in posojilo, ki ga dobi delavec na podlagi namenskega varčevanja v banki, ne štejejo pa se posojila, ki jih je delavec pridobil v organizaciji, v kateri združuje delo iz sredstev skupne porabe oz. na podlagi vezave teh sredstev v banki.

III. DRUGI POSOJILNI POGOJI

7. člen

Odplačilna doba za posojilo, katerega najame delavec za nakup lastnega stanovanja oz. gradnjo ali adaptacijo stanovanjske hiše, znaša 20 let, če ima delavec enak ali nižji osebni dohodek v primerjavi s povprečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v občini Jesenice za leto 1980.

Odplačilna doba se skrajšuje, če presega delavčev povprečni OD na zaposlenega v občini Jesenice po naslednji tabeli:

— do 10 %	18 let
— od 11-20 %	16 let
— od 21-30 %	14 let
— od 31-40 %	12 let
— od 41-50 %	10 let
— nad 50 %	8 let

8. člen

Obrestna mera za posojilo je 4 % letno. Po preteku 10 let od pričetka odplačevanja posojila se obrestna mera za neodplačani del posojila poveča za 2 %.

9. člen

Skupna obremenitev posojiljemalca po zaprosenem posojilu in že odobrenih posojilih ne sme presegati 1/3 mesečnega osebnega dohodka prosilca. Obveznosti do 1 leta se ne štejejo kot obremenitev.

IV. DOKUMENTACIJA

Udeleženci razpisa morajo k zahtevkom za posojilo na predpisanih obrazcih, ki jih dobijo v Ljubljanski banki, TBG Kranj, poslovna enota Jesenice, predložiti še:

a) **Za nakup stanovanja v etažni lastnini**
— izjavo organizacije o stanovanjskih razmerah delavca, potrdilo o njegovem povprečnem mesečnem OD za leto 1980 in njegovih dolgoročnih in kratkoročnih obveznostih iz osebnega dohodka (z navedbo stanja posojil) in enako potrdilo organizacije, pri kateri je zaposlen prosilec zakonec.

b) **Za graditev ali adaptacijo stanovanjske hiše**
Delavci, ki gradijo ali adaptirajo individualno stanovanjsko hišo morajo poleg dokazil, ki veljajo za delavce, ki kupujejo stanovanja v etažni lastnini, predložiti še:

- potrdilo prijavnega urada o številu njegove družine in izjavo koliko članov družine bo vseljeno v zgrajeno ali adaptirano individualno stanovanjsko hišo,
- fotokopijo ali overjen prepis gradbenega dovoljenja za gradnjo ali adaptacijo individualne stanovanjske hiše in zemljiškoknjižni izpis z datumom izdaje po 1.1.1981.

- predračun stroškov po zaključni III. gradbeni fazi, oz. I. gradbeni fazi za montažne hiše in višje sredstev za gradnjo individualne stanovanjske hiše ter opis še nedokončanih del, za adaptacijo stanovanjske hiše pa predračun in višje sredstev ter opis morebitnih že izvedenih adaptacijskih del,

- izjavo, da bodo v roku 36 mesecev po dodelitvi posojila izpraznili družbeno stanovanje, v kolikor zasedajo tako stanovanje,
- mnenje organizacije, v kateri ima prosilec lastnost delavca, če gradi ali adaptira stanovanjsko hišo izven občine Jesenice.

c) **Delavci, ki združujejo svoje delo pri samostojnih obrtnikih pa še:**
— potrdilo samostojnega obrtnika o vplačanih stanovanjskih sredstvih samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice v letu 1980,

- potrdilo samostojnega obrtnika, da ima s prosilcem sklenjeno redno delovno razmerje za nedoločen čas,
- mnenje osnovne organizacije sindikata delavcev, zaposlenih pri samostojnih obrtnikih.

Pri vseh prosilcih bo glede navedb v sprejetih vlogah preverjeno dejansko stanje na terenu.

V. OSTALE DOLOČBE

Vlogo za dodelitev posojila je potrebno vložiti v 30 dneh od dneva objave na predpisanem obrazcu s celotno dokumentacijo pri Ljubljanski banki, temeljni banki Kranj, poslovna enota Jesenice, Titova 8, kjer udeleženci razpisa dobijo podrobnejša pojasnila. Prepozno prispelne vloge se ne bodo obravnavale.

Končni sklep o odobritvi oz. zavrnitvi posojila bo sprejel pristojni organ stanovanjske skupnosti Jesenice, o izidu razpisa pa bodo obveščeni vsi prosilci v roku 30 dni po preteku razpisnega roka.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice

ŠPORTNI DAN Z ELEMENTI OBRAMBNE VZGOJE

Vsakega športnega dne se zelo veselimo. Tokrat smo ga imeli v soboto 4. aprila. Sonce nas je prebudilo že zgodaj zjutraj in vsaka skupina se je odpravila na pot, svojim nalogam nasproti.

Pionirji prvih razredov so odšli v spominski park na Plavž. Ob spominskih ploščah padlim partizanom jim je spregovorila Ivanka Kozar. Pripovedovala je o prvih jeseniških partizanih — njenih soborcih.

Pionirji drugih razredov so bili v spominskem parku na Koroški Beli. O doživljanju med vojno jim je pripovedoval Alojz Tušar. Pot so nadaljevali na Kres in obenem reševali opazovalne naloge.

Pionirji tretjih razredov smo odšli na Hrudiščo. Tudi mi smo opazovali naravo in opravili razne naloge. Odšli smo do spomenika na Belem polju, kjer nas je že pričakala Vika Ambrožič, ki je vojna leta preživela v taborišču. Izvedeli smo o velikih žrtvah in trpljenju Ambrožičeve mame, saj so padli štirje njeni sinovi.

Pionirji četrtyh razredov smo šli v Javorniški rovt. Ustavili smo se ob Ježkovem grobu in obeležju Ivanki Krničar. Z nami je bil Franc Pesjak in nam je pripovedoval, kakšne naloge so imeli kurirji med NOB in kako so padli. Na Prestavi smo preverjali naše znanje s področja orientacije in opazovanja narave.

Ob spominskih obeležjih smo v spominih na vse žrtve prižgali svečke, zapeli pesmi in deklamirali. Smo med najmlajšimi državljani naše domovine in smo ponosni, da smo Titovi pionirji.

Novinarski krožek COŠ Prežihov Voranc Jesenice
Učenci 3. in 4. razredov

	ZIMSKI SPORTNI REKVIJET	OSEBA IZ KEKCA	ZAGREB, PEVKA (ELVIRA)	BELA SUŽENJA V HAREMU	ROBERT REDFORD	V ZELEZAR	NEKJAN, TURŠKI VELEPOS.	NAHERNO PODSTANO NOGE	TELUR	VISOK GORSKI VRH	ROPARSKI KIT	NARODNO OSVOB. BORBA	RODNIKA Z AVALE	KOS JEDIL. PRIBORA	NASA IN SREBR ERKA	
	SPAK, NAKAZA					VESOLJEC IT. GRADIT. GODAL										
	AMERIČKA UTEŽNA ENOTA					...CE TUNG KRIVO VERODNI. RODALO			INDIJSKI POLITIK EDINA JOR. DAROKA LUM						VODNI VRTINEC	
							JEZERO V ETIOPSI ROMAN SELJAK				LIZAK ČEŠKI ZOOLOG (ALDIS)					
V ZELEZAR	ODRSKA IGRA BARE DESEDO	IME IN PRI- IMEK AM. FIM. REŽ.	RAZGOVOR SVETILO	HRVASKI PETROL	SILVIJ KOBAL	KARLOVAC ZENINA MATI		EDRANINA VEŠČINA				DOM. Ž. IME PREBIVAL- TRATE				
NAJVIŠJI VRH BADE V MAKEDONI.								TEŽAVEN POLOŽAJ ZELEZEN TRAM				HERCE NA TRTI NEEMANKA V MATEM.				
NAROVEN REFERLE						OTOK V ALEUTIH PRAVNIK SMUDERL			PRISTEN VONJ	MEŠTO NA ROKAI DU				NAROV- DOVALKA KOROŠEC	V SVEDSKI SLIKAR (CARL)	KIPAR IZ EGINE
POČISKA REKA					V SVOBODNE MILKO	BIVKI IT. KOŠARKAR SLOVENSKE GLASBENIK				NAKAZO- VANJE ST. ŠKUPNJA V NIGERISI						
ZHIKANT				POČISKI NOGOME- TAŠ	STARO VOJASKO POKURNALO			ZAČETNIK ARIJAN- STVA			PSATELJ SREMAC IT. Ž. IME					
SLOVNI ČEKAN					STARA MERA ZA VINO			RENATIST. DINAMITA BL. LITER. REGODVINA					REŽISER KUROSAVA REKA SMO- ZIMANCIEN			
MEDENA ROSA					ZELEZAR	POKURK. V VOJVOJINI DEL TEDNA		MOSTAR EL. MERS. ENOTA		BORODE V SAHARI PRIST. V ISRAELU			REKA	SPLIT STAR SLOVAN		
MUSLIM. M. IME					RESENE. POKODAL. LOJZE SLAK				AVSTRA- LEJZA			PLEME, ROD TETOVO				
TEŽKO KLADIVO						PSIHOLO- GINJA KRISTAN- ČIJE			BIEL O 2 OBERN	STAROGR. KOMEDIO- GRAF						
ANDREJ NOVAK						NAČ. BIVSI ŠMUKAR							TUNJEI- JA		SESTAVI RONNER	

ALPSKI SMUČARJI SKLENILI SEZONO, BENEDIK ČETRTI JUGOSLOVAN

Zelenica je tri dni gostila najboljše jugoslovanske alpske smučarje, ki so se na koncu sezone pomerili za najvišje naslove. Prvenstvo v smuku je bilo izpeljano na Šar planini, slabo vreme pa je preprečilo izpeljavo slalom in veleslalom. Dogovorjeno je bilo, da bo prvenstvo na zaključni slovenski FIS turneji, slalom pri Ribniški koči in veleslalom na Zelenici, poleg tega pa še FIS veleslalom na Kopah in slalom na Zelenici. Letošnja zgodnja pomlad pa je pobrala sneg na Kopah in pri Ribniški koči, ostala je le še Zelenica, ki tako malo snega kot letos v tem času verjetno že dolgo ni imela.

Prizadevni tržiški smučarski delavci so kljub slabim pogojem pripravili zares dobre proge in poleg slalomov ter veleslalomov za memorial Zdravka Križaja, izvedli še veleslalom, ki bi moral biti na Kopah, ob pomoči Slovenjgradčanov.

V soboto 4. aprila je bila na programu FIS tekma v veleslalomu, na startu je bilo 96 tekmovalcev, poleg vseh naših tudi nekaj Avstrijcev, Romunov in Madžarov. Za zmago so se lovili le štiri tekmovalci: Strel, Križaj, Kuralt in Benedik. V prvem letu je bil diskvalificiran Križaj, ki je bil za Strelom in Benedikom tretji, v drugem pa četrti Kuralt. To pa je na žalost močno poslabšalo vrednost tekme in dodatke FIS točk je bil prevelik, da bi Benedik izboljšal svoj saldo.

Izredno dober je bil v prvem teku Jože Lavtižar z odličnim devetim mestom, ki pa ga je v drugem nekoliko poslabšal in na koncu pristal na dvanajstem. Po prvi sezoni, kot mladinski reprezentant je ugnal vse tekme iz mladinske reprezentance pa še Knifca, Krenčiča in Peterneja iz B reprezentance.

REZULTATI: 1. Strel Alpt. (1:11,56, 1:02,58) 2:14,14, 2. Benedik, Jes. (1:11,73 1:02,73) 2:14,46, 3. Ribnikar Trž. (1:13,62 1:03,03) 2:16,65, 4. Sitar Bra.-JLA (1:13,56 1:03,49) 2:17,05, 5. Cerkovnik Oli. (1:13,35 1:03,88) 2:17,23, 12. Lavtižar Jes. (1:18,26 1:05,58) 2:19,51, 36. Naglič Jes. (1:18,26 1:09,23) 2:27,29, 49. Pogačnik Jes. (1:20,89, 1:09,94 2:30,83, (67 uvrščenih).

Memorial Zdravka Križaja je bil obenem tudi državno prvenstvo. Tekma na odlično pripravljeno tehnično zelo zahtevni progi pa poslastica za številne gledalce. Našim najboljšim se je v boju pridružil še italijanski reprezentant Marco Tonazzi. Prvih pet se je borilo na vsi moči, kar pove tudi razlika med prvim Kuraltom in petim Benedikom.

Velik uspeh Benedika je predvsem v tem, da se je kot prvo leto A reprezentant popolnoma približal naši proslavljeni trojici Križaj, Strel in Kuralt.

Oblak in Lavtižar sta tokrat dosegla isti čas in zasedla za šestnajst let soliden rezultat, ki pa ni vrhunec njihovih možnosti. Veliko mlajših tekmovalcev je že popolnoma iz forme, kar je razumljivo, ker ni snega že dalj časa niso zadostno trenirali za tako težke tekme.

REZULTATI: 1. Kuralt Alpt. (1:05,21 1:05,59) 2:10,80, 2. Strel Alpt. (1:05,45 1:06,63) 2:11,08, 3. Križaj Trž. (1:05,21 1:06,15) 2:11,36, 4. Tonazzi Ita. (1:05,45 1:06,28) 2:11,73, 5. Benedik Jes. (1:05,63, 1:06,21) 2:11,94, 22. Lavtižar Jes. (1:09,03

1:09,05) 2:18,08, 22. Oblak Jes. (1:08,84, 1:09,24) 2:18,08 41. Naglič Jes. (1:11,82 1:12,26) 2:24,08, 50. Kavčič Jes. (1:13,48 1:12,88) 2:26,36, 51. Pogačnik Jes. (1:13,35 1:13,16) 2:26,51; 63 plasiranih — nastopilo 100).

Slalom v ponedeljek 6. aprila je bil zelo težak, prvič zaradi strmine, drugič kratkih globokih jam za slabše številke.

Križaj, ki v veleslalomu nima zadostnega repertoarja v taktiki je bil tokrat brez konkurence, pridobil si je celo že več, ali manj izgubljeno kombinacijo, ki se je bolj nasmihala Strelu.

V drugem teku sta bila Strel in Kuralt ob kombinaciji, ker nihče od prvih treh ni padel, Benedik, šesti po prvem teku ni imel več možnosti za medaljo tako v slalomu, kot kombinaciji, zato je sledil strahovit napad. Grega je na sredini proge naredil napako, ki ga je stala vsaj pol sekunde. Tveganje se mu je obrestovalo in zasedel je četrto mesto, svoje najbolje mesto na članskem državnem prvenstvu. Zelo dober je bil še Oblak z enajstim mestom, športna smola pred ciljem drugega teka pa je Lavtižarja stala dvanajstega mesta. Vse težko je bilo za njim, padla mu je koncentracija in zadel je na kol ter odstopil nekaj metrov pred ciljem.

Ostali naši so se premislili in preslabil za boljše uvrstitve. Veliko borbenosti je pokazal Naglič. Zelo veliko pa je na tem prvenstvu pokazal naš najuspešnejši pionir Rok Petrovič, ki s petnajstim leti sodi tik pod sam vrh našega smučanja.

REZULTATI: 1. Križaj (43,55 46,20) 89,75; 2. Kuralt (43,96 46,55) 90,51, 3. Strel (44,60 46,73) 91,33, 4. Benedik (45,06 47,22) 92,28, 5. Zibler (44,85 47,82) 92,47, 11. Oblak (47,37 49,00) 96,37, Naglič (50,03 52,04) 102,07, Pogačnik (51,00 53,34) 104,34.

JESENIČANI ODLIČNI V PIENCAVALLU, BENEDIK 3. IN 6.

Prejšnjo sredo in četrtek, 1. in 2. aprila, so se Benedik, Oblak, Lavtižar in Naglič udeležili dveh FIS slalomov v Piencavalu, znanem zimskošportnem središču nad Pordenonomi v Italiji.

Prvotno je bila določena zelo močna ekipa, vendar je zaradi suše v zvezni blagajni prišlo do odpovedi. Ker pred državnim prvenstvom ni bilo mogoče nikjer trenirati, so Jeseničani združili trening z bojem za FIS točke. Naši so odšli na pot zlasti zaradi tega, ker so v Piencavalu vedno odlični tekmovalni pogoji.

Med celotno italijansko elito, manjkala sta le Piero Gros in Di Chiesa, so se naši, predvsem Benedik, držali odlično. Na startu je bilo tudi več dobrih Avstrijcev (Spiss, Heidegger, Gstrein) in Nemcev.

Vsi štiri naši so obakrat prišli na cilj. Benedik je osvojil okrog 20 FIS točk, Oblak 60, Lavtižar 70 in Naglič pod 100. Prav to pa so norme, ki jih je zastavil strokovni svet Smučarske zveze Jugoslavije našim reprezentantom.

24. PRVENSTVO JESENIC ZA POKAL MARŠALA TITA

V petek, 10. aprila se bo v šahovskem domu na Jesenicah začelo prvenstvo za pokal maršala Tita v šahu. Na prvenstvo se lahko prijavijo štirčlanske ekipe klubov, sekcij, šahovskih krožkov, organizacij združenega dela, sindikatov, šol, družbenopolit. organizacij, pripadnikov JLA in drugih. Vsak tekmovalac bo imel deset minut časa za igranje v eni partiji, dve najboljši ekipe pa se bošta uvrstili v nadaljnje tekmovalce. Vse ekipe bodo morale pred začetkom tekmovalca vplačati 150 din za stroške in organizacijo tekmovalca, prijavi pa se lahko do začetka tekmovalca, v petek do 16. ure.

Zelimo, da bi bilo to tekmovalje tako kot vsa leta doslej eno najbolj množičnih, saj je namen tekmovalca šahisti s šibkejšim šahovskim znanjem enakovredno tekmujejo z bolj šibimi.

Šahovsko društvo Jesenice

PETI TRADICIONALNI TURNIR »BRATSTVO IN ENOTNOST«

V preteklem mesecu smo sprejeli na Jesenicah vedno dobrodošle goste, košarkarje iz pobratene Valjeve. Letos je bila športna prireditev še bogatejša, saj je na njej nastopila še moška ekipa Vošnjarnice iz Zadra.

V finalni tekmi moških ekip so po dveh podaljških premagali košarkarji Omladinca iz Valjeve domačo ekipo Jesenic, v borbi za tretje mesto pa so slavili Zadarčani proti ekipi Železarnice iz Jesenice.

Vrtni red: 1. Omladinac Valjevo, 2. Jesenice, 3. Vošnjarnica Zadar, 4. Železarnice. Najboljši posameznik je bil Stipetić iz Zadra.

Pri članicah so zmagale igralke Studenta iz Valjeve pred Jeseničankami.

Gostje so bili nastanjeni pri domačih košarkarjih, nekaj pa jih je stanovalo v dijaškem domu ŽIC. Razkazali smo jim del Gorenjske, v soboto pa so si ogledali tudi skoke v Planici.

Slovo na železniški postaji na Jesenicah je bilo težko, zato pa toliko bolj pristno vabilo na ponovno svidenje mladih iz treh bratskih republik.

Celotno akcijo so odlično izpeljali člani KK Jesenice, na pomoč pa so jim priskočili še TKS, KS ZSMS Železarnice ter Koroškovski šport — Kavčič Daniel. Vsem, ki so pri prireditvi pomagali, izreka košarkarski klub Jesenice zahvalo.

USPEH BLEJCEV

Blejski odbojkarji so v 1. B zvezni ligi — zahod končno zmagali tudi v gosteh. Premagali so Borovo, sicer tesno 3:2, vendar povsem zaslužen. Tekmo so začeli zelo poletno in tudi osvojili prvi niz. V nadaljevanju so popustili, kar so domačini izkoristili in povedli 2:1 v nizih. Od tega rezultata naprej so bili gospodarji na igrišču gostje, saj so domačini v zadnjih dveh nizih zbrali smotno devet točk. Odlično so zaigrali na mreži, predvsem v bloku, kjer so povsem onemogočili nekdanjega reprezentanta Vračarja. Tudi v polju ni bila nobena žoga izgubljena, tako da sta točki zasluženo odšli na Bled.

Blejci so se s to zmago in skupno 16 točkami uvrstili na petem mestu. Z uspešnim nadaljevanjem v zadnjih treh kolih bi se lahko prebili še višje na lestvici, z morebitnim neuspehom pa bi se lahko borili tudi za izpad, saj imajo 6., 7. in 8. uvrščene ekipe 14 točk. Glede na razplet v 1. A zvezni ligi bo namreč izpadla tudi osma ekipa.

Ženska ekipa je v drugi zvezni ligi — zahod odigrala dve tekmi in obe izgubila 3:0. Obakrat je gostovala in sicer pri Marčani v Puli in v Poreču pri istoimenski ekipi. Dekleta so v obeh tekmah igrane preveč slabo in delale napake, da bi se lahko bolje upirale domačinkam. Kljub dvema porazoma so na šestem mestu z 10 točkami.

Mladinci so v prvi slovenski ligi — zahod gostovali pri drugouvrščeni ekipi Brezovice in izgubili 3:0. Dobro so se upirali veliko izkušenejšemu nasprotniku, vendar to ni bilo dovolj, da bi lahko osvojili vsaj en niz.

V naslednjem kolu, ki bo v soboto, 11. aprila, bo moška ekipa igrala doma z Mladostjo iz Splita ob 18,30 v telovadnici osnovne šole na Bledu, dekleta bodo gostovala pri Studentu na Reki, mladinci pa bodo prav tako igrali doma in sicer s Triglavom iz Kranja. Tekma bo zvečer po tekmi članskih ekip.

M. Torkar

AKADEMIJA OB 60-LETNICI SKALE

Koordinacijski odbor planinskih društev občine Jesenice vabi na AKADEMIJO, ki bo v dvorani v gledališču Tone Cufar na Jesenicah v počastitev 60-letnice turističnega kluba Skala. V PETEK 10. APRILA, OB 19. URI. V kulturnem programu bodo sodelovali: pihalni orkester Jeseniških železarnic, harmonikarji jeseniške glasbene šole, moški pevski oktet iz Zirovnice, recitatorji in folklorna skupina DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice. VSTOP PROST.

Jože Šmid, star šest let

ZMAGA IN PORAZ KOŠARKARJEV

V tekmah proti vodilnim ekipam svojih tekmovalcev so dekleta izgubila, fantje pa visoko zmagali.

JESENICE : SAVA KRANJ (ČLANICE) 64:94 (32:40)

Oslabljeni domačinci, ki so to pot nastopile brez kapetana ekipe in ene najboljših strelek, Strazičarjeve, se niso mogle uspešno upreti favorizirani ekipi Save, v tekmi prve SKL.

Jesenice: Lah 2, Slanik 12, Mlačnik 5, Azman 20, Ulčar 7, Vavpotič 17, Kučina, Smolej, Berus, Katnik, Erlih in Malkoč. Jeseničanke so tekmo začele kljub temu, da so bile oslabiljene, zelo podjetno. Uspešno so se upirale novim članicam zvezne lige, Savi iz Kranja, ki trenira tedensko osem do devetkrat. Na Jesenicah imajo dekleta dvorano na razpolago le za štiri enourne treninge tedensko, kar seveda pomeni tudi nekoliko slabšo telesno pripravljenost od Kranjčank.

Jeseniska prva peterka se je uspešno zoperstavljati hitri igri gosti do 4. minute drugega polčasa, ko je bila razlika le pet košev za igralke Save, potem pa ji je zmanjkalo moči in razlika se je pričela večati. Trener Jesenic Kežar je v zadnjih devetih minutah tekme dal priložnost igranja tudi novinkam v ekipi, ki so pokazale zgledno borbeno igro, kar pa je za sedaj proti ekipi, kot je Sava, še premalo.

Vsekakor pa so mlade igralke dokazale, da ob pridnem delu ni krbi za prihodnost jeseniške ženske košarke.

Jeseniske košarkarice v prihodnjem kolu v soboto, 10. aprila, gostujejo v Kopru, kjer se bodo pomerile z istoimensko ekipo.

JESENICE : LESONIT (ČLANI) 88:76 (47:33)

Jeseničani so prebrčljivo premagali vodilno ekipo zahodne košarkarske lige, čeprav na tekmi ni nastopil prvi center ekipe Sandi Azman.

Jesenice: Novak 10, Rizvanović 10, Jelovčan 2, Subotić 4, Berginc 10, Smolej 13, Božić 4, Matučec 33, Domevšek 2, Grzečić in Malkoč.

Tokrat je v ekipi malo igral Božić, ki se je predvsem posvetil vodenju tekme iz klopi. Jeseničani so igrali dobro in verjetno se nihče ni tako nadigral ekipi Lesonita v letošnjem prvenstvu. Predvsem je odlično zaigral Matučec, ki je polnil koš gostov od daleč in z lepimi prodori pod koš, kjer je večkrat atraktivno sodeloval tudi Rizvanović. Tokrat je odlično skakal pod košem Smolej, ki pa se mu v napadu še pozna pomanjkanje moči, saj je šele pred kratkim prišel iz JLA.

Jeseničani bodo gostovali v soboto, 10. aprila, v Tolminu proti ekipi AET.

KK MOJSTRANA : KK ŽIROVNICA 75:63 (42:21)

V torek, 31. marca sta članski košarkarski ekipi Mojstrane in Zirovnice odigrali prijateljsko tekmo, v okviru priprav na začetek prvenstva v gorenjski ligi.

Košarkarski klub Zirovnica je nova ekipa, ustanovljena pred dobrim mesecem. Njen glavni cilj v letošnjem letu pa je — nastop v regijski ligi.

V prvih desetih minutah sta si bili ekipe enakovredni. Domači igralci so igrali preveč neorganizirano, da bi lahko izkoristili napake igralcev Zirovnice. Po minuti odmora v 12. minuti pri rezultatu 18:15 za Mojstrano, pa je igra zaživela. Domača peterka je po dolgem času zaigrala v obrambi kombinacijo cone in agresivnega pokrivanja igralca z žogo. Ta obramba je očito presenetila goste, saj so v zadnjih osemih minutah dali le šest košev, prejeli pa so jih 24.

Igralci Zirovnice so se v drugem polčasu pokazali v dosti boljši luči. Mojstrančani

so zaigrali nezainteresirano v obrambi, slabo so pokrivali nasprotno igralce, ki so to znali izkoristiti in z meti od daleč zmanjševati razliko. Vendar pa rezultata niso mogli spreminjati v svojo korist, saj je bila razlika iz prvega polčasa le prevelika.

Glede na pokazano igro se morata obe ekipi zavedati, da bosta morali še marsikaj popraviti pred pričetkom lige, če bosta hoteli uspešno zastopati občinsko košarko v regijski ligi.

Za Mojstrano so igrali: Zima 7, Brežan 14, Lakota 2, Adamek 4, Benet 1, Čebulj 17, Volarič 12, Hladnik 13, Urban 6.

Za Zirovnico: Matijašič 4, Dubrovac, Svetina, Mežan, 2, Hlade, 2, Mihelič 12, Baloh M., Dolar 22, Langus 12, Avsenik 3, Kopal, Baloh S. 6.

Sodila sta: Tkalec in Tomšič.

NAPADALCI DOSEGLI ŠTIRI GOLE, LAHKO PA BI JIH ŠE ENKRAT TOLIKO

Na nogometnem igrišču v Podmežaklijo so nogometaši jeseniškega prvega moštva v nedeljo, 5. aprila, v prvenstveni tekmi premagali moštvo Litije s 4:0 (1:0). Jeseniške barve so zastopali:

Tokič, Bakonič, Bergant, Ignjatović, Omanović, Troha, Kovčič (Osmičević), Zec, Pančič (Radič), Kramar in Mlakar. Rezerve: Horozović, Osmičević, Radič in Dušanović.

Gole so dosegli: Mlakar v 12. in 78. minuti in Kramar v 50. in 56. minuti.

Jeseniški nogometaši so v nedeljo dokazali ljubiteljem nogometa, ki se jih je zbralo na igrišču okrog 500, da upravičeno računajo na visoko uvrstitev.

V prvem polčasu je gostom iz Litije uspevalo na igrišču držati ravnotežje, toda v drugem delu tekme so bili že pred pravo katastrofo. Tudi v prvem polčasu bi domačini lahko iztržili več kot en gol, saj so imeli več priložnosti, razen tega pa sta se dva strela Pančiča odbila od vratnice.

Kljub doseženim trem golom v drugem polčasu, pa domači napadalci niso izkoristili številnih izrednih priložnosti celo, ko so bili sami pred vratarjem gostov. Imeli pa so tudi nekaj smole, saj je tudi v tem delu igre gostujočega vratarja dvakrat rešila vratnica.

V zadnjih treh tekmah so jeseniški nogometaši na domačem igrišču iztržili pet dragocenih točk, ki so jih še bolj približale zaželenemu cilju.

V nedeljo, 12. aprila, jeseniško prvo moštvo gostuje v Kočevju pri istoimenskem moštvu, ki je sicer zadnji na prven-

stveni lestvici, vendar pa po moči ne zaostaja za boljše uvrščenimi moštvi.

JESENICE : LITJA (mladinci) 2:0 (1:0)

Jeseniški mladinci so v nedeljo v predtekmi premagali sovratnike iz Litije 2:0 (1:0). V prvem polčasu je gol dosegel Bešič, v drugem pa Atanasov. Imeli so še več zrelih priložnosti, ki pa so ostale neizkoriščene. Sicer pa so igrali dobro.

To nedeljo tudi mladinci potujejo s člani v Kočevje, kjer se bodo pomerili s svojimi sovratniki, kjer morajo iztržiti vsaj točko. Mladinsko moštvo Jesenic so v nedeljo zastopali: Spahič, Hrast, Okrašljaj, Zetič, Omanović, Jakupović (Fatič), Atanasov, Bakonič, Bešič, Čatac in Hadzišoljmanović.

JESENICE : TRŽIČ (kadeti) 3:0 (3:0)

V nedeljo je kadetsko moštvo premagalo sovratnike iz Tržiča s 3:0 (3:0) in tako nadaljuje z zmagami.

Nastopili so: Spahič, Šabanović, Križanič, Zetič, Bakonič, Trkulja, Bobič (Balič), Ivelja, M. Bešič, F. Bešič in Pivač (Jurca). Gole so dosegli po enega Trkulja, Pivač in F. Bešič.

To soboto bodo kadeti ponovno igrali doma in sicer z moštvom iz Britofa pri Kranju.

LESCE : JESENICE (pionirji) 2:1

Najmlajši jeseniški nogometaši so v zadnjem srečanju izgubili s sovratniki iz Lesca. Pri tem pa seveda moramo povedati, da so pionirji prepuščeni sami sebi, nimajo svojega trenerja in sami trenirajo, čeprav je med njimi veliko zanimanje za nogomet. Vsekakor bi moral nogometni klub večjo skrb in pozornost namenjati najmlajšim, saj bo iz njih zrasel nov rod jeseniških nogometašev.

Pionirji se bodo v soboto ob 14.45 na domačem igrišču srečali s pionirji z Bleda.

A. Ibrahimović

NASTOPILO 84 EKIP V KEGLJANJU NA ASFALTU

V okviru programa športno rekreativnih iger radovljiških sindikatov za leto 1981 je bilo v mesecu marcu na kegljišču doma upokojencev v Radovljici letošnje občinsko sindikalno prvenstvo v kegljanju v borbenih partijah. Tekmovalje je pod

pokroviteljstvom občinskega sveta zveze sindikatov in ZTKO Radovljica organizirala in izvedla komisija za šport in rekreacijo pri občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica.

Na tekmovalju je nastopilo 84 moških in 30 ženskih ekip ali skupaj 428 članov iz 73 osnovnih organizacij zveze sindikatov. Rezultati moški: 1. Veriga Lesce 1. 1016 kegljev, 2. Zdrženje obrtnikov Radovljica 999 kegljev, 3. LIP Bled 1. 949 kegljev, 4. Hotel Jelovica Bled 939 kegljev, 5. Veriga Lesce II. 927 kegljev itd.

Zenske: 1. Iskra Otoče 1. 592 kegljev, 2. Elan Begunje 1. 541 kegljev, 3. Iskra Otoče II. 479 kegljev, 4. Iskra Lipnica 468 kegljev itd.

Ekipno skupaj: 1. Veriga Lesce 89 točk, 2. Iskra Otoče 84 točk, 3. LIP Bled 79 točk, 4. Elan Begunje 55 točk, 5. Hotel Jelovica Bled 53 točk itd.

V. M.

SPOMLADANSKI KROS

ZTKO Jesenice, komisija za množično rekreacijo in komisija za šolska športna društva

RAZPISUJETA

spomladanski kros, ki bo 15. aprila v Mojstrani na Mlačcah.

Zbirališče tekmovalcev in zbiranje prijav bo ob 15. uri na startu pri tenis igrišču. Za ŠSD in ob 16. uri za ostale kategorije. Tekmuje se v moški in ženski konkurenci.

Kategorije:

A. ŠSD osnovnih šol in srednjih šol: I. letnik 71, 72, 73 in mlajši, II. letnik 69, 70; III. letnik 68, 67, IV. letnik 66, 65; V. letnik 63, 64.

B. ostali (TOZD, DO, KS, in društva): od 18. do 25. leta, od 25. leta do 35. leta, od 35 do 45 leta, nad 45 let starosti.

Tekmovalje je posamično in ekipno. Za ekipno uvrstitev se štejeta dva najboljša časa posameznikov v vsaki kategoriji.

Nagrade: ekipe po 1. mestu dobe pokale, najboljši trije pa diplome.

Tekmovalje bo v vsakem vremenu!

Popoldan pred odločitvijo v svetovnem pokalu so se v košarki pomerili Jugoslovani in Američani. Benedik skuša ujeti Mahreja v protinapadu (tekmo so dobili naši)

POGOVOR S SOŠOLCEM JOŽETOM ŠMIDOM

»Bilo mi je šest let, ko sem prvič tekmoval. Na zaletišče 25-metrski skakalnice me je spremljal oče, da mi je pravilno zapel smuč...«

Težko bi si predstavljali pouk brez ure telovadbe. Še težje pa bi nam bilo, če v dolgih popoldnevih, ko sonce potone sije in nas vabi od knjig, ne bi bilo raznih športnih dejavnosti. Veliko se jih navdušuje za košarko, drugi raje brajo žogo, skoraj vsi pa se pozimi radi smučajo.

Ko pomladno sonce pobere še zadnje krpe snega, pospravimo smuč v drvarnico in se jih pospravimo šele, ko sneg zopet začne naletavati. Nekdo na naši šoli pa tudi v toplih pomladnih in poletnih dneh ne pozabi na smuč.

To je Jožko Šmid. Obiskuje peti razred in je že pravi športnik. Z voljo, pogumom in rednim treningom je dosegel že marsikateri velik uspeh. Lani je bil republiški prvak v skokih med starejšimi cibicani. Letos pa je zmagovalec pokala SRS med mlajšimi pionirji. Njegove uspehe spremljamo tudi sošolci. Pa smo se odločili, da z njim napravimo razgovor.

KDAJ SI SE NAVDUŠIL ZA SKAKALNI ŠPORT?

»O, bil sem še majhen. Za našo hišo je breg — reče se na Zvonikih. Moji starejši vrstniki so na njem pozimi delali majhne skakalnice in skakali. Med njimi je bil tudi Rajko Lotrič. Gledal sem jih skozi okno. Ure in ure sem jih opazoval. Bil sem še premajhen, da bi se pomešal mednje. Z očetom sva ob hiši naredila skakalnico. To je bilo veselje! Oče je navdušenje opazil. Večkrat sva se odpeljala v Planico. Tam sva opazovala otroke moje starosti, kako so skakali in kmalu sem bil med njimi.«

KDAJ SI PRVIČ TEKMOVAL?

»Še v šolo nisem hodil.« se nasmehne in zamahne z roko, kot da to ni nič, mi pa se čudimo. »Bilo mi je šest let. Tekma je bila v Besnici na 25-metrski skakalnici. Oče je šel z mano na zaletišče, da mi je pravilno zapel smuč. Vsi moji sošolci so bili starejši in večji. Ne spominjam se, da bi me bilo strah. Bil sem pa zelo vesel, da sem lahko pokazal, kaj znamem. Skočil sem 16 metrov.«